

ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ
ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรต่อความมั่นคงแห่งชาติ

โดย

พลตรี นพพร เบี้ยวไข่มุก
ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ ๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพที่วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักรต่อความมั่นคงแห่งชาติ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พลตรี นพพร เบี้ยวไข่มุก

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ ๗

มนุษย์ที่ เป็นผู้สร้างสังคมจะพยายามทำให้สังคมนั้นๆ มีระเบียบแบบแผน เพื่อให้เกิด
ความสงบสุข ความปลอดภัย รวมทั้งสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ความจำกัดของทรัพยากรบน
โลก ทำให้แต่ละประเทศมีการแข่งขันทรัพยากรที่สำคัญซึ่งกันและกัน บางครั้งถึงกับมีการต่อสู้เพื่อ
การครอบครองทรัพยากร ผู้นำกองทัพ ภาวะผู้นำหรือความสามารถในการนำเป็นคำที่มีความหมาย
ในทางบวกเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปหากมีการกล่าวถึงบุคคลใดว่ามีภาวะผู้นำดีเป็นการแสดงว่า
บุคคลนั้นได้รับการยอมรับเชื่อถือจากผู้คนในสังคมนั้น งานวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา
ต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรต่อความมั่นคงแห่งชาติ
เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ
ศึกษาข้อขัดข้อง ปัญหา อุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่อง แสวงหาแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงของ
ชาติ จากการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกองทัพ

สรุปผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ มีความรู้มากขึ้นในระดับ
ยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคงแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยมากขึ้นเหมาะสมกับเหตุการณ์โลก
ปัจจุบันสามารถใช้กับความต้องการของหน่วย และกองทัพมากขึ้น ความสัมพันธ์ที่ดีมากขึ้น ของ
นักศึกษาเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานรัฐและภาคเอกชน ประสิทธิภาพและศักยภาพของนักศึกษาดี
มากขึ้น ความมั่นคงแห่งชาติในด้านภาพรวมจากนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจะมั่นคง
มากขึ้น เสริมสร้างและสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ จากการศึกษาในห้องบรรยาย จากการซักถาม
ผู้บรรยาย วิจารณ์ในชั้นเรียน และการพูดคุยในห้องและนอกห้องสัมมนา ประเทศชาติมีการ
เปลี่ยนแปลงในโลกทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ส่วนด้านสังคมก็จะมีมุมมองที่กว้างขึ้น รู้จักคนมากขึ้น ติดต่อ
ประสานงานดีขึ้น ในภาวะวิกฤตไม่ว่าส่วนตัวและส่วนรวม การแก้ไขปัญหาจะดีขึ้น

คำนำ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ต่อความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอันเป็นการสร้างความพร้อมให้กับกำลังพล ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของกำลังพล ให้มีประสิทธิภาพ กำลังพลมีความรู้ทางวิชาการต่างๆ นอกเหนือจากวิชาการทหาร อันจะเป็นผลให้กำลังพลได้รับการพัฒนาทางความคิด มีความรู้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าในการประสานงานกับหน่วยข้างเคียงต่างเหล่าทัพ และต่างกระทรวง เพื่อความมั่นคงของชาติ

และด้วยหลักสูตรการศึกษาที่สูงสุดของเหล่าทัพ ข้าราชการพลเรือน และภาคเอกชนในประเทศไทย คือ หลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ ศึกษาข้อขัดข้อง ปัญหา อุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่อง และนำเสนอแนวทางเสริมสร้างความมั่นคง จากการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกองทัพ เพื่อความมั่นคงของชาติ

พลตรี

(นพพร เบี้ยวไข่มุข)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่นที่ ๘

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญแผนภาพ	จ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๕
ความหมายและความสำคัญของการศึกษา	๕
ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง	๘
ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait Theories)	๑๓
ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Theories)	๒๖
หลักสูตรการพัฒนากล้าความรู้แก่ผู้นำในประเทศไทยและต่างประเทศ	๓๖
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๕
บทที่ ๓ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ต่อผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่อง	
ของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ	๖๓
ความเป็นมาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร	๖๓
โครงสร้างการจัดหน่วย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ	๗๐
สรุป	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูง ของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ	๓๕
การศึกษาต่อเนื่องในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ	๓๕
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ	๓๒
ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ	๓๕
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๓๗
สรุป	๓๗
ข้อเสนอแนะ	๓๗
บรรณานุกรม	๕๑
ประวัติย่อผู้วิจัย	๕๕

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๒-๑	แสดงมิติพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งโครงสร้างกับมุ่งความสัมพันธ์	๑๕
๒-๒	การศึกษาภาวะผู้นำตามแนวทฤษฎีการจัดการ (The Managerial Grid)	๑๘
๒-๓	แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีทางสู่เป้าหมาย	๒๓
๒-๔	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบชี้แนะกับความพยายาม ในการปฏิบัติงานของผู้ตาม	๒๔
๒-๕	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบสนับสนุนกับความพยายาม ในการปฏิบัติงานของผู้ตาม	๒๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย มนุษย์สามารถใช้ความรู้นั้นเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมของตนได้ จะโดยพัฒนาการทางร่างกาย และสมอง หรือโดยการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อการอยู่รอดในสังคมก็ตาม มนุษย์มีวิวัฒนาการของการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้เพื่อที่จะมีชีวิตรอดตามสัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิตไปสู่การทำมาหากินยังชีพ จนพัฒนาขึ้นเป็นวิถีชีวิตของชนเผ่า จนเริ่มมีการทำให้การเรียนรู้มีรูปแบบขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้ ค่านิยมจากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งในสังคมไทยนับแต่บรรพกาล การเรียนรู้เริ่มจากบ้านจากครอบครัว เรียนรู้ที่จะทำมาหากิน เรียนรู้ที่จะอยู่รอด จนวิวัฒนาการไปสู่การเรียนรู้ในวัด ในวัง และในสกุลช่าง ต่าง ๆ จนเมื่อก้าวเข้าสู่การพัฒนาประเทศเข้าสู่ความเป็นสากล จึงเริ่มมีโรงเรียนโรงเรียนขึ้น เมื่อว่าศตวรรษที่ผ่านมาที่ทำให้มิติของการเรียนรู้หลากหลายมิติหายไป คงไว้แต่เพียงมิติของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนทั้ง ๆ ที่มีมิติของการเรียนรู้ที่นอกระบบ และหลากหลายยังคงอยู่ มนุษย์มีการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใช่วิทางการ กล่าวคือ การเรียนรู้ที่เป็นทางการ มีการจัดระบบการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีหลักสูตร มีสื่อ มีวิธีการ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล จะเป็นในระบบ หรือนอกระบบก็ตาม แต่เป็นเรื่องที่คาดหมายได้ วางแผนได้

ส่วนการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ไม่ชัดเจนตายตัว เรียนรู้โดยการเลียนแบบ (Animate) เรียนรู้จากการทำงาน เรียนรู้จากการเล่น เรียนรู้จากการสนทนา เรียนรู้จากการเข้าไปสัมผัสกับเหตุการณ์ต่างๆ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ตามสถานการณ์ ไม่อาจคาดหมาย ะการล่วงหน้าได้

การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะเหตุว่าการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุน ทั้งสื่อ แหล่งความรู้ บุคคล สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เรียนตามความสนใจ ความพร้อม โอกาส แต่กระนั้นก็ตามก็อาจเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจไว้ล่วงหน้าก็ได้

หากจะเปรียบเทียบรูปแบบการศึกษาตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นเชือก ๓ เส้น ที่ซึ่งชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต จะเห็นได้ว่า เชือกเส้นยืนที่

เชื่อมโยงชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย คือ การศึกษาตามอัธยาศัย ในขณะที่เชือกเส้นใหญ่ที่พันรอบเส้นอื่นคือ การศึกษาในระบบ จะมีระยะเวลาเพียงช่วงหนึ่งของชีวิตแล้วแต่ละบุคคล บางคนก็ ๖ ปี ๙ ปี ๑๒ ปี ๑๖ ปี หรือมากกว่าเป็นเส้นที่หล่อหลอมบุคลิกของคน สร้างความรู้พื้นฐานที่จำเป็น เรียกว่าเป็นการศึกษาในระบบ ในขณะที่เชือกอีกเส้นหนึ่งถักทอชีวิตเป็นช่วงๆ เป็นเปราะๆ เพื่อแต่งเติมให้เชือกแห่งชีวิตสมบูรณ์ อาจะเกิดขึ้นก่อนเรียนในระบบ โรงเรียน หรือในระหว่างเรียน และเมื่อพ้นจากระบบโรงเรียนแล้วก็ตาม แต่เชือกทั้งสามเส้นนี้จะถักทอชีวิตการเรียนรู้ของมนุษย์ ไปจนตลอดชีวิต

แนวความคิดเรื่องการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าเป็นหลักสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย เป็นแนวคิดที่ขยายมุมมองการศึกษาจากเดิมที่เห็นว่าการศึกษาเป็นกิจกรรมเพียงช่วงหนึ่งของชีวิต เป็นกิจกรรมที่มีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ของการศึกษาที่เห็นว่าแท้จริงแล้วการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ชีวิตของคนแต่ละคนต้องเรียนรู้ไปทำงานไปเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดเวลา และบุคคลสามารถเรียนรู้จากการศึกษาได้อย่างน้อย ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เน้นการจัดการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาคนของประเทศไปถึงการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาเป็นสำคัญ แม้จะเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ แต่ก็ขาดส่วนสำคัญที่จะทำให้วงจรการศึกษาตลอดชีวิตเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และคนไทยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนตลอดชีวิตได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ข้อเสนอที่ควรพิจารณาก็คือ มีรูปแบบการศึกษาที่สามารถเชื่อมต่อการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาต่อไปอีก คือ "การศึกษาต่อเนื่อง" ซึ่งหมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของบุคคลต่อเนื่องไปจากการศึกษาที่จากการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา การนิยามความหมายในลักษณะนี้ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมที่ผู้คนได้เรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการศึกษาผู้คนได้เรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นจากการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ซึ่งจัดใน โรงเรียน ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ นั้น วุฒิอยู่ตรงที่หลักฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี และอุดมศึกษาอีกประมาณ ๔ ปี เท่านั้น และเมื่อจบจากสถาบันการศึกษาแล้วก็ไม่มีโอกาสกลับเข้าเรียนใหม่อีก ทั้ง ๆ ที่ยังมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยความตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว ความคิดเรื่องการศึกษาต่อเนื่องจึงเกิดขึ้นจากส่วนต่าง ๆ ของสังคม โดยจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการที่นอกเหนือไปจากการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ

ในส่วนของกองทัพไทย ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อเนื่องเช่นกัน โดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงของกองทัพ ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราช

กฤษฎีกาจัดระเบียบราชการ กรมเสนาธิการกลาโหม พ.ศ.๒๔๕๘ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๘ และเริ่มจัดการศึกษาเปิดหลักสูตรการศึกษา วปอ.รุ่นที่ ๑ ต่อมาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันเป็นรุ่นที่ ๕๖ โดยมีความมุ่งหมายให้ข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือน พนักงานองค์การของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งเอกชน และนักการเมือง ได้เกิดความเข้าใจในความรับผิดชอบร่วมกัน เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งสำเร็จจบการศึกษาแพทยศาสตร์และไปศึกษาต่อต่างประเทศและทำงานที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จนกระทั่งมาศึกษาต่อที่วิทยาลัยการทัพบก ได้มีความสนใจในเรื่องของการศึกษาต่อเนื่องอย่างมาก โดยในระหว่างการศึกษาได้ทำเอกสารวิจัยเรื่อง **ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่องของแพทย์ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า** เนื่องจากได้แนวคิดมาจากการเข้าประชุมทางรังสีวิทยา ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้คำว่า Continuous Medical Education (CME) โดยมีการเก็บคะแนนทุกครั้งที่เข้าประชุม สัมมนา หรือบรรยายทางวิชาการ แล้วสรุปทุกปลายปีหรือทุก ๕ ปี ต่อมาได้มาศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ การป้องกันราชอาณาจักร ให้แก่ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน นักธุรกิจภาคเอกชน และนักการเมือง ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ในอันที่จะต้องป้องกัน ต่อสู้ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ และมีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บริหารระดับสูงของกองทัพศึกษาต่อเนื่องอยู่หลายคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีศักยภาพ และมีประสบการณ์ และได้มีส่วนร่วมในการวิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ ในแง่ต่างๆ ของนักศึกษาจากหลายกลุ่มหลายอาชีพในระหว่างการศึกษา และได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรมาแล้วอย่างต่อเนื่องยาวนาน จะมีแนวทางการดำเนินการศึกษาตามลักษณะแนวคิดการศึกษาต่อเนื่อง ให้กับผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ ในการเสริมสร้างให้ผู้บริหารของกองทัพได้ใช้ความรู้ความเข้าใจในในวิทยาการขั้นสูงด้านยุทธศาสตร์ กอปรกับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและการประสานงานอย่างแน่นแฟ้นของผู้บริหารระดับสูงของประเทศ เป็นพื้นฐานในการรักษาความมั่นคงและสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศชาติ และสนับสนุนให้เกิดประโยชน์ต่อความมั่นคงแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๒. เพื่อศึกษาข้อขัดข้อง ปัญหา และอุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูง
ในกองทัพ

๓. เพื่อเสนอแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ จากการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหาร
ระดับสูงในกองทัพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาจาก นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปี
การศึกษา ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ทั้ง ๓ หลักสูตร ประกอบด้วยหลักสูตร วปอ., ปรอ., และ วปม. เฉพาะ
ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดย

๑. ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ทั้ง ๓ หลักสูตร ในกลุ่มของผู้บริหารระดับสูง
ของกองทัพ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ระดับสูง

๒. ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารวิชาการในประเทศและต่างประเทศ
ผลจากการสัมภาษณ์เอกสารการวิจัย

๓. รวบรวมข้อมูลที่เตรียมไว้มาศึกษารายละเอียดเรียบเรียงเขียนตามวัตถุประสงค์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบแนวทางการปฏิบัติในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

๒. ทราบปัญหา ข้อขัดข้อง และแนวทางแก้ไข ในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหาร
ระดับสูงของกองทัพ

๓. ทราบแนวทางเสริมสร้างและสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ

บทที่ ๒

Formatted: Font color: Auto

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย และความสำคัญของการศึกษา

Formatted: Font color: Auto

“การศึกษาคืออะไร” คำตอบที่ได้คงเป็นไปหลายแง่หลายมุมหรือหลายทิศทาง แต่สรุปความได้ว่า การศึกษาหมายถึง การให้การเลี้ยงดูให้เจริญเติบโต ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความรู้แก่ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูนั้นให้เป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือตนเองเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ให้ความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ และให้ความรู้เพื่อสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกความหมายหนึ่ง การศึกษาหมายถึงการพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตสมบูรณ์เต็มที่ นั่นคือ เป็นการสอนหรือแนะนำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้มากที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้ และการศึกษา หมายถึง การสอนหรือการฝึกอบรมให้ผู้เรียนมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างเต็มที่ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ในภาษาไทยใช้คำว่า “ศึกษา” ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต (ฉันทะ+อิกขะ+อา สะ ในภาษาบาลี แปลว่า ตัวเอง อิกขะ แปลว่า มอง, พิจารณา, เห็น พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า “การศึกษา คือ การปฏิบัติศีล สมาธิ และปัญญา การศึกษาที่สมบูรณ์ต้องทำความเป็นมนุษย์ให้ถูกต้องและสมบูรณ์” พระเทพคิลก (ระแบบ จิตตญาโณ) กล่าวว่า “การศึกษาในทางพระพุทธศาสนา หมายถึง กระบวนการเรียน การฝึกอบรม การค้นคว้า วิจัย การพัฒนา ตลอดจนการรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งทั้งหลายตามสภาพที่เป็นจริงของสิ่งเหล่านั้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนากาย วาจา ใจ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาตามหลักของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา” พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า “การศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อทำชีวิตให้เข้าถึงอิสรภาพ คือทำให้ชีวิตหลุดพ้นจากอำนาจครอบงำจากปัจจัยภายนอกให้มากที่สุดและมีความเป็นใหญ่ในตัวเองสามารถกำหนดความเป็นอยู่ของตนให้ได้มากที่สุด” เพราะฉะนั้นในทัศนะของพระพุทธศาสนา การศึกษา คือ การมองตนเอง การพิจารณาตน การควบคุมตน จนกระทั่งการพัฒนาตน โดยความหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาและปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่ดีให้กับผู้เรียน อุทิศการศึกษาคือ ยิ่งศึกษา ยิ่งต้องรู้จักตัวเอง รู้จักตน ควบคุมตน แล้วพัฒนาตนให้ได้ การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก คำกล่าวที่ว่าการศึกษาคือชีวิต และชีวิตคือการศึกษาคำกล่าวเช่นนี้ยังคงเป็นความจริงอยู่ตลอดไป ชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์มารดาเริ่มมีการศึกษาบ้างแล้ว การศึกษาของมนุษย์จะเริ่มอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อชีวิตได้เริ่มสัมผัสโลก และจะต้องศึกษาอยู่ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะจากโลกนี้ไป

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ และต่อ โลกเป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่า “ตราบไคที่โลกยังมีมนุษย์ไม่สิ้นสุดการศึกษาต้องอาศัย” เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะมนุษย์ที่อาศัยโลกอยู่ จะต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาสำหรับการพัฒนาคน เมื่อสมาชิกของสังคมได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพแล้ว สังคมและประเทศชาติรวมทั้งโลกด้วยก็จะได้รับการพัฒนาต่อไปด้วย ในทางพระพุทธศาสนาถือว่าการศึกษาคือการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดีงาม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเกื้อกูลแก่สังคม การศึกษาคือการพัฒนาคนให้เจริญขึ้น มนุษย์ที่ยังไม่พัฒนาจะต้องอาศัยต้นหนำชีวิตรให้ดีขึ้น เพื่อสนองความต้องการทางด้าน ตา หู จมูก ลิ้น และกาย หรืออายตนะทั้งหลาย เพราะมนุษย์ยังมีอวิชชา ไม่รู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว อะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง จึงยังต้องเอาความรู้สึกชอบไม่ชอบ เกลียด กลัว หรือปรารถนา มาเป็นเครื่องนำชีวิตรก่อน เมื่อมองดูเห็นอะไรสนองความรู้สึกที่ดีที่สบายให้ความสุขทาง หู ตา จมูก ลิ้น กาย ก็พอใจ ต้องการได้สิ่งเหล่านี้ มนุษย์ที่ยังไม่พัฒนาจึงอยู่ด้วยตัวค้นหา แต่เมื่อมนุษย์มีปัญหา พอแล้วก็จะอยู่ด้วยสติปัญญา ดังเช่น การเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตจากการกินอยู่เพียงเพื่ออร่อย ลิ้นและโก้หุ มาสู่การกินพอคด้วยปัญญา หรือเสริมคุณภาพชีวิตให้มีสุขภาพและสามารถดำเนินชีวิตที่ดีงามอย่างผาสุกอันเรียกว่า โภชนะมัตตัญญูตาการที่มนุษย์อยู่คด้วยปัญญา เป็นเครื่องพิสูจน์ความสำเร็จของการศึกษา เพราะการศึกษาคือการพัฒนาคนให้มมีชีวิตที่เป็นอยู่คด้วยปัญญา ไม่ต้องอาศัยต้นหนำชีวิตร การศึกษาในพระพุทธศาสนาจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ ๓ ประการ ในชีวิตนี้ อย่างแท้จริง คือ ประโยชน์ในปัจจุบันที่ประกอบไปด้วยความสุข ประโยชน์ในภพหน้าที่สูงขึ้นไปถึงสูงกว่าประโยชน์ในภพนี้ และประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน พระพุทธศาสนากับการศึกษาคือสิ่งที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพราะพระพุทธศาสนามีระบบการศึกษาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง คือ การศึกษาในภาคทฤษฎีที่เรียกว่าปริยัติ และการศึกษาในภาคปฏิบัติจนเกิดผลที่เรียกว่าปฏิบัติ คำว่า ศึกษา ตรงกับคำว่า “ศึกษา” ในทางพระพุทธศาสนา โดยการศึกษาคือการพัฒนาชีวิตของผูศึกษาเอง เริ่มจากการเป็นปุถุชนที่ยังหมกมุ่นยึดติดในกามกิเลส พัฒนาไปสู่ความเป็นกัลยาณชน ที่เริ่มเห็นความจริงของกุศลธรรมและเข้าถึงพระรัตนตรัย ต่อจากนั้นก็พัฒนาคุณสมบัติจนสามารถลคทิกฐิว่าเป็นตัวกูของกูได้สิ้น ปลอดภัยจากการร้อยรัดของกิเลส ซึ่งเป็นคุณสมบัติของอริยชน ตราบจนได้ฝึกฝนหลุดพ้นจากวัฏฐะที่เวียนว่ายตายเกิด เข้าถึงพระนิพพาน ซึ่งเรียกว่าเป็นพระอรหันต์ อีกทั้งการหลุดพ้นจากอวิชชาได้เป็นพระโพธิสัตว์สั่งสอนประชาชนสืบไป” (phramaha ariyadhammo. ออนไลน์, ๒๕๕๗)

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นแผนแม่บทด้านการการศึกษาของประเทศ และในมาตรา ๔ ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ดังนี้

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Field Code Changed

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

การศึกษา หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้นั้นเกิดกับบุคคล และสังคม ถ้าเราถือว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น การเรียนรู้ ก็คือการเรียนรู้ของคนในสังคมนั่นเอง การเรียนรู้ทำได้หลายวิธี มีได้หลายรูปแบบ การเรียนรู้คือการสร้างสรรค์ที่จรรโลงความก้าวหน้า คือ ระเบียบวิธี เพื่อความก้าวหน้า และการเรียนรู้คือการสร้างองค์ความรู้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้นต้องการการเรียนรู้ที่เน้นและให้ความสำคัญ กับการสร้างสรรค์มาก หมายความว่า การเรียนรู้นั้น เราสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากทุกสิ่งทุกอย่าง ดังนั้นจึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรในครั้งนี้ ถ้าเรามองว่าการศึกษาคือการสร้างสรรค์ และการสร้างสรรค์เป็นสิ่งยิ่งใหญ่ จากรายงานจะพบว่าเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักร และเศรษฐกิจของโลกขึ้นอยู่กับผลงานสร้างสรรค์ หลายหมื่นล้านปอนด์ นั้นหมายความว่าราคาของความคิดสร้างสรรค์มีมูลค่าสูงมาก ถ้านับรวมทั้งโลกจะสูงถึงล้าน ล้าน ล้านทีเดียว เพราะฉะนั้นโลกปัจจุบันจึงเป็นโลกของการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ ที่เรามาพูดคุยกันในวันนี้ เมื่อได้ความหมายของการศึกษา ว่าหมายถึงการศึกษาเชิงสร้างสรรค์แล้ว ในมาตรา ๗ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บอกจุดประสงค์ของการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนว่า กระบวนการเรียนรู้นั้นเน้นการสร้างองค์ความรู้ และการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา จนถึงภูมิปัญญา และวิทยาศาสตร์

ความหมายของการศึกษา

ยัง ยักส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) (ออนไลน์, ๒๕๕๗) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาคือ การปรับปรุงคนให้เหมาะกับโอกาสและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป หรืออาจกล่าวได้ว่า การศึกษาคือการนำความสามารถในตัวบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์

โจฮัน เฟรดเดอริค แฮร์บาร์ต (John Friedich Herbart) ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษาคือ การทำพลเมืองให้มีความประพฤติดีและมีอุปนิสัยที่ดีงาม

เฟรด ดอริค เฟอร์เบล (Friedrich Froebel) การศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเพื่อให้เด็กพัฒนาตนเอง

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้หลายความหมาย คือ

๑. การศึกษาคือชีวิต ไม่ใช่เตรียมตัวเพื่อชีวิต
๒. การศึกษาคือความเจริญอกงาม
๓. การศึกษาคือกระบวนการทางสังคม
๔. การศึกษาคือการสร้างประสบการณ์แก่ชีวิต

คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ ๓ ความหมาย คือ

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๑. การศึกษาหมายถึงกระบวนการต่างๆ ที่บุคคลนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถ เจตคติ ความประพฤติที่ดีมีคุณค่าและมีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม

Formatted: Font color: Auto

๒. การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลได้รับความรู้ความสามารถจากสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดขึ้น

Formatted: Font color: Auto

๓. การศึกษาหมายถึงการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษา

Formatted: Font color: Auto

ม.ล.ปิ่น มาลากุล การศึกษาเป็นเครื่องหมายที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในตัวบุคคล
ดร. สาโซ บัวศรี การศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคคลและสังคมที่ทำให้คนได้มีการเรียนรู้ และพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

สรุป

การศึกษา เป็นกระบวนการให้ส่งเสริมให้บุคคลเจริญเติบโตและมีความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาจนเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณธรรมสูง

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) หมายถึง กิจกรรมทางวิชาการที่มุ่งธำรงรักษา พัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ และทักษะ นำความรู้ที่ได้เหล่านั้นมาใช้ในทางทหาร ด้านความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนประกอบที่สำคัญของการศึกษาต่อเนื่องก็คือ องค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติเป็นที่ยอมรับในสังคม สถาบันการศึกษา และระบบราชการ คำจำกัดความนี้ครอบคลุมถึงกิจกรรมทางวิชาการทุกประเภทที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องในโลกปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีการประยุกต์ใช้ในทุกๆสาขาการรับรู้ข่าวสารและติดตามความก้าวหน้าของทุกแขนงวิชาเป็นไปอย่างรวดเร็ว องค์ความรู้ที่สร้างขึ้นในสมัยปัจจุบันมีอัตราการเพิ่มพูนสะสมสูงกว่าศตวรรษก่อนเป็นพันเท่า และมีข้อมูลเป็นหลักฐานนับไม่ถ้วนให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหลังจากที่จบจากโรงเรียนไปแล้ว ความจริงเช่นนี้ไม่มีข้อยกเว้นแม้จะผ่านการอบรมเฉพาะทางสาขาใดๆ มาแล้วก็ตาม สังคมภายนอกก็มีการปรับตัวให้เข้ากับยุคของข้อมูลข่าวสารที่พรุ้งฟูจากทั่วทุกสารทิศและเข้าถึงได้ทุกครัวเรือน บุคคลธรรมดาก็สามารถค้นคว้าหาข้อมูลด้านต่างๆ ด้วยตัวเอง อ่านหนังสือ ฟังบรรยาย อภิปราย โดยตรง จากวิทยุโทรทัศน์ หรือค้นคว้าจาก Internet CD ในยุคปัจจุบัน ยุคโลกาภิวัตน์ จึงต้องมีการปรับตัวให้มีการเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง

อย่างสม่ำเสมอและสามารถให้ความเห็น และร่วมกันตัดสินใจในเรื่องพื้นฐานความรู้ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ทันกับเหตุการณ์สร้างความมั่นใจในทางเลือกนั้นๆ ได้

๑. ความหมายของการศึกษา ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต หลักการของแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย เป็นแนวคิดที่ขยายมุมมองการศึกษาจากเดิมที่เห็นว่าการศึกษาเป็นกิจกรรมเพียงช่วงหนึ่งของชีวิต เป็นกิจกรรมที่มีผู้รับผิดชอบ โดยเฉพาะไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ของการศึกษาที่เห็นว่าแท้จริงแล้วการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ชีวิตของคนแต่ละคนต้องเรียนรู้ไปทำงานไปเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดเวลา และบุคคลสามารถเรียนรู้จากการศึกษาได้อย่างน้อย ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เน้นการจัดการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาคนของประเทศไปถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาเป็นสำคัญ แม้จะเป็นความ จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ แต่ก็ขาดส่วนสำคัญที่จะทำให้วงจรการศึกษาตลอดชีวิตเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และคนไทยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนตลอดชีวิตได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ข้อเสนอที่ควรพิจารณาก็คือ มีรูปแบบการศึกษาที่สามารถเชื่อมต่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาต่อไปอีก คือ "การศึกษาต่อเนื่อง" ซึ่งหมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของบุคคลต่อเนื่องไปจากการ ศึกษาที่จากการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา การนิยามความหมายในลักษณะนี้ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมที่ผู้คนได้เรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการศึกษาผู้คนได้เรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ซึ่งจัดในโรงเรียน ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ นั้น วุฒิอยู่ตรงที่หลักฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี และอุดมศึกษาอีกประมาณ ๔ ปี เท่านั้น และเมื่อจบจากสถาบันการศึกษาแล้วก็ไม่มีโอกาสกลับเข้าเรียนใหม่อีก ทั้ง ๆ ที่ยังมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยความตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว ความคิดเรื่องการศึกษาต่อเนื่องจึงเกิดขึ้นจากส่วนต่าง ๆ ของสังคม โดยจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการที่นอกเหนือไปจากการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ

๒. ขอบเขตของการศึกษาต่อเนื่อง

องค์การ UNESCO ได้เสนอแนวความคิดเรื่องการศึกษาต่อเนื่อง ภายใต้โครงการสัมมนาในโครงการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชนแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Appeal) เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๑ ได้เสนอรูปแบบของ โปรแกรมสาขาการศึกษาต่อเนื่องไว้ ๖ รูปแบบ ได้แก่

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๒.๑ การจัดการศึกษาหลังจากการรู้หนังสือ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะคงสภาพการรู้หนังสือ พัฒนาทักษะการเรียนรู้พื้นฐานต่อการดำรงชีวิต เช่น คิดเลขได้ แก้ปัญหาได้ อ่านได้ คล่องแคล่ว เป็นต้น

Formatted: Font color: Auto
Formatted: Font color: Auto

๒.๒ การจัดการศึกษาเพื่อการเทียบโอน ซึ่งจัดเป็นโปรแกรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรของการศึกษาในระบบได้

Formatted: Font color: Auto

๒.๓ การจัดการศึกษาเพื่อการมีรายได้ เพื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ โดยมุ่งที่จะให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

Formatted: Font color: Auto

๒.๔ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและทักษะชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้มีความรู้ ความสามารถที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมปัจจุบัน

Formatted: Font color: Auto

๒.๕ การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความสนใจของบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของตน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น เรื่องศิลปะ วัฒนธรรม การเมือง ศาสนา ฯลฯ เป็นต้น

Formatted: Font color: Auto

๒.๖ การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับอนาคต โดยเน้นไปที่การเตรียมคนให้มีความรู้ และทักษะสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิต ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ หรือของโลก ขอบเขตของการศึกษาต่อเนื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นความกว้างขวาง ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ซึ่งนอกเหนือจากที่จัดในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน และเป็นเรื่องที่คนทุกคนควรจะได้รับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ

Formatted: Font color: Auto

๓. รูปแบบของการศึกษาต่อเนื่อง

Formatted: Font color: Auto

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง ในความสำคัญกับหลักการในการจัดการศึกษาของผู้ใหญ่ (Andragogy) เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้บริการการศึกษาต่อเนื่องจะเน้นผู้ที่ผ่านการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วเป็นอย่างน้อย ซึ่งจะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ หลักการดังกล่าว Do Malcolm Knowles ผู้ซึ่งเป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาจากการศึกษาที่ว่าด้วยการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ได้อธิบายลักษณะของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่า

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๓.๑ ผู้ใหญ่ต้องการที่จะรู้เหตุผลว่าทำไมเขาจึงต้องเรียน และเรียนในบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น ไม่ใช่เรียนทั้งหมด ซึ่งนอกเหนือความต้องการหรือความจำเป็น

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๓.๒ ผู้ใหญ่ต้องการที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง หรือจากของจริง

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๓.๓ ผู้ใหญ่เรียนเพื่อที่จะนำไปแก้ปัญหาของตนเอง

Formatted: Font color: Auto

๓.๔ ผู้ใหญ่จะเรียนได้อย่างดีก็ต่อเมื่อเขาเห็นว่าเรื่องที่เขารเรียนนั้นมีคุณค่าจริงๆ

Formatted: Font color: Auto

ลักษณะของการเรียนรู้ดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ของการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องมีบรรยากาศดังนี้ คือ

Formatted: Font color: Auto

๑. มีความพยายามที่จะหาคำตอบ หรือคำอธิบายถึงเหตุผลของการมาเรียนในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งครู และผู้เรียนต้องพูดคุยกันก่อนที่จะเริ่มต้นกิจกรรมการเรียนการสอน

Formatted: Font color: Auto

๒. การสอนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำงาน หรือกับสิ่งที่ผู้เรียนมีอยู่ในชีวิตจริง เพื่อให้เราจะได้เรียนรู้ และจดจำ รวมทั้งพัฒนาทักษะได้อย่างรวดเร็ว ไม่ใช่เรียนรู้จากแบบจำลองหรือของสมมุติที่เมื่อกลับไปสู่ชีวิต และการทำงานจริงแล้ว เขาไม่อาจพบอีกเลย ดังนั้น กิจกรรมการเรียนจึงต้องอยู่ในบริบทของงาน หรือชีวิตจริง เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๓. การจัดการสอน การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียน ต้องรับผิดชอบต่อความแตกต่าง เน้นพื้นฐานของผู้เรียน สื่อการเรียน และกิจกรรม จึงต้องออกแบบให้มีระดับที่แตกต่างกัน มีความหลากหลายที่พอเพียงต่อการตอบสนองต่อประสบการณ์ที่แตกต่างกันของบุคคล

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๔. เมื่อเริ่มต้นการเรียนรู้ ต้องเน้นให้ผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง การสอนต้องช่วยให้เขาค้นพบตัวเองมากกว่าคอยบอกให้ทำตาม และต้องช่วยชี้แนะเมื่อเกิดข้อผิดพลาดเกิดขึ้น

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

โดยลักษณะของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อ้างกล่าว ทำให้เราเห็นได้ว่ารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการจัดการศึกษาต่อเนื่องก็คือ รูปแบบการศึกษานอกระบบที่มีความยืดหยุ่นของรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาผันแปรไปตามสภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง จึงประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๑. การสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และข้อมูลเบื้องต้นของตัวกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และบริบทอื่น ๆ

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา หรือการพัฒนาตัวกลุ่มเป้าหมาย

Formatted: Font color: Auto

๓. การออกแบบหลักสูตร ซึ่งควรผสมผสานกันระหว่างความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กับเป้าประสงค์ของหน่วยงานในการจัดการศึกษา (สำหรับหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน ควรเพิ่มเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์ของหน่วยงาน เช่น ฝึกให้เป็น "คนคิดเป็น" ประกอบขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร)

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๔. การจัดเตรียมการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการศึกษา

Formatted: Font color: Auto

๕. การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการจัดการตามหลักการสอนผู้ใหญ่

Formatted: Font color: Auto

๖. การวัดและประเมินผล เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของ

Formatted: Font color: Auto

ผู้เรียน

Formatted: Font color: Auto

การศึกษาต่อเนื่องมีความหมายได้หลายประการ ประการแรก คือ การให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ได้ศึกษามาแล้วในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย เมื่อบุคคลจบจากการศึกษาไปประกอบอาชีพแล้วระยะหนึ่ง มีความจำเป็นต้องหาความรู้เฉพาะ หรือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นเพิ่มเติม เพื่อปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถ้าปรากฏว่าในวิชานั้นมีผู้ค้นหาคำความรู้ใหม่ ก็ไปสมัครเรียน การเรียนแบบนี้เป็นลักษณะต่อเนื่องจากที่เรียนแล้วในเมืองต้น ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะวิชาการจะเกิดขึ้นใหม่เรื่อยๆ ต้องหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันโลก สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา จะจัดหลักสูตรเฉพาะในระยะสั้นบ้างยาวบ้างสำหรับผู้ต้องการศึกษาต่อ โดยไม่ให้ปริญญาบัตร หรือประกาศนียบัตร แต่อาจให้ใบรับรอง ซึ่งเป็นคนละแบบกับการเข้าศึกษาต่อเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตร

ประการที่สอง คือ การศึกษาในรูปแบบที่เคยเรียกว่า การศึกษาผู้ใหญ่ ที่รัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้แก่ "ผู้ใหญ่" คือ ผู้มีอายุเกินวัยเรียนตามกฎหมาย แต่ไม่มีโอกาสได้เล่าเรียนด้วยเหตุที่ยากจน ต้องใช้เวลาประกอบอาชีพ หรือต้องเร่งร้อนตามผู้ปกครองซึ่งอพยพย้ายถิ่นบ่อยๆ หรืออยู่ในท้องที่ห่างไกล ไม่มีโรงเรียน วิชาที่สอนมีตั้งแต่วิชาหลักที่เป็นทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ คือ ทักษะในการอ่านเขียน ทักษะในการคำนวณนอกจากนี้ก็มีวิชาความรู้ทางอาชีพ ความรู้ทางจริยธรรมและหน้าที่ของพลเมือง สุขวิทยาอนามัยและอื่นๆ แล้วแต่ความต้องการของแต่ละท้องถิ่น แต่ละสังคม กลุ่มเป้าหมายแต่เดิม คือ ผู้มีอายุเกินวัยเรียน แต่ต่อมาได้รวมกลุ่มเด็กที่อยู่ในวัยเรียน แต่ไม่อาจเข้าเรียนในโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กโดยทั่วไปเพราะอยู่ห่างไกล หรือต้องช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน

ประการที่สาม คือ กระบวนการศึกษาดตลอดชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นหรือควรที่จะเกิดขึ้นตามธรรมชาติของคนเราที่พยายามเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ซึ่งต้องเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็นการเรียนในระบบโรงเรียน หรือนอกระบบโรงเรียน มีผู้สั่งสอนตามแบบแผน หรือเรียนเองโดยการดู ฟัง สังเกต อ่าน จดจำ ลองทำหาประสบการณ์ได้มากหรือน้อยช้าหรือเร็ว แล้วแต่สติปัญญาและโอกาส การจัดระบบการศึกษาอย่างมีแบบแผน คือ มีโรงเรียน มีหลักสูตร มีกระบวนการสอน มีการจัดการให้เด็กหรือประชาชนทั่วไปได้รับการศึกษานั้นเป็นกระบวนการซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่คนเราได้พยายามศึกษาพัฒนาตนเองมาแล้วเป็นเวลาหลายพันปี เมื่อคนกลุ่มหนึ่งมีความรู้เรื่องราวต่างๆ มากขึ้นพัฒนาความรู้ให้เป็นกระบวนการวิชาที่มีทฤษฎี กฎเกณฑ์ แบบแผน จึงค่อยๆ สร้างระบบการศึกษาขึ้น จากความเป็นจริงโดยธรรมชาติที่ว่าคนเราชอบเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง กลายเป็นความคิดที่ว่าต้องจัดระบบให้คนเรียนรู้ ในบางประเทศ นอกจากจะจัดระบบการศึกษาที่มีกฎหมายบังคับให้ผู้ปกครองส่งเด็กในวัยเรียนเข้าศึกษาเล่าเรียนใน

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

โรงเรียนตามแบบแผนแล้ว ยังจัดให้มีโอกาสในการศึกษาเล่าเรียนนอกระบบโรงเรียนด้วย เป็นการช่วยเหลือให้ทุกคนมีโอกาสศึกษาได้ตลอดชีวิตตามความสามารถและความต้องการของตน

ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait Theories)

Formatted: Font color: Auto

เมื่ออดีตนายกรัฐมนตรีนองอังกฤษ นางมาร์กาเรต แททเชอร์ อยู่ในตำแหน่ง(ทฤษฎีภาวะผู้นำ. ออนไลน์, ๒๕๕๗) นางได้รับกล่าวขานไปทั่วโลกว่าเป็นหญิงเหล็ก หัวใจสิงห์ มีความเชื่อมั่นตนเองสูง มุ่งมั่นและตัดสินใจที่เด็ดขาด คำอธิบายเช่นนี้ก็คือ คุณลักษณะ (Traits) ที่คนทั่วไปมีต่ออดีตนายกรัฐมนตรีนองและเป็นการยืนยันถึงความสำคัญของทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำนั่นเอง มีการกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำคนอื่น เช่น อดีตประธานาธิบดีเนลสัน แมนเดลา ของแอฟริกาใต้ ว่าเป็นผู้นำโดยบารมีหรือผู้นำโดยเสน่ห์ (Charismatic Leaders) เป็นต้น ได้มีการศึกษาค้นคว้าในตะวันตก ตั้งแต่ ทศวรรษ ๑๙๓๐ เรื่อยมาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาเพื่อหาคำตอบว่า คนที่เป็นผู้นำมีอะไร แตกต่าง กับคนที่ไม่เป็นผู้นำ โดยพบว่าคุณลักษณะสำคัญของคนเป็นผู้นำมีอยู่ ๖ ประการ ได้แก่

๑. ความมีพลังและความทะเยอทะยาน (Energy and Ambition)
๒. ความปรารถนาที่จะนำผู้อื่น (The desire to Lead)
๓. ความซื่อสัตย์มีจริยธรรมยึดมั่นหลักการ (Honesty and Integrity)
๔. ความเชื่อมั่นตนเอง (Self-Confidence)
๕. ความเฉลียวฉลาด (Intelligence)
๖. ความรอบรู้ในงาน (Job-Relevant Knowledge)

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

ต่อมามีผลวิจัยเพิ่มเติมที่สนับสนุนถึงคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำ ได้แก่ ความสามารถสูงในการควบคุมตนเอง (High Self-Monitoring) โดยคนที่มีคุณลักษณะด้านนี้มีความสามารถในการยืดหยุ่นต่อ การปรับพฤติกรรมตนเอง ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ต่างๆ ได้ดี กล่าวโดยรวมผลการศึกษาวิจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำกว่าครึ่งศตวรรษสรุปได้ว่า คุณลักษณะมีความสำคัญต่อ ความสำเร็จของผู้นำมากขึ้น แต่ยังไม่พบว่าคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ประกันต่อความสำเร็จ ดังกล่าวได้

การศึกษาภาวะผู้นำโดยยึดด้านคุณลักษณะเป็นเกณฑ์นั้นพบว่ามิจุดอ่อนอยู่อย่างน้อย ๔ ประการ ได้แก่

๑. ยังไม่พบว่ามิคุณลักษณะใดมีความเป็นสากลที่สอดคล้องกับการเป็นผู้นำได้ดีในทุกสถานการณ์

๒. คุณลักษณะของผู้นำมักใช้ได้ดีกับสถานการณ์ที่ขาดความชัดเจน (Weak Situation) แต่ในสถานการณ์ที่มีความชัดเจน (Strong Situation) เช่น เป็นองค์การแบบทางการที่มีโครงสร้างกฎระเบียบชัดเจน มีปทัสถานทางพฤติกรรมที่ปฏิบัติแน่นอน ในสถานการณ์ เช่นนี้ คุณลักษณะของผู้นำมีความสำคัญลดลง

๓. ยังขาดความชัดเจนในแง่ความเป็นเหตุและผลต่อกัน เช่นผู้นำมีความเชื่อมั่นตนเองมาก่อน หรือว่าเมื่อประสบความสำเร็จในงานแล้ว ส่งผลให้ผู้นำมีความมั่นใจตนเอง เป็นต้น

๔. คุณลักษณะน่าจะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเป็นผู้นำได้มากกว่าที่จะ ใช้แยกคนเป็นผู้นำออกจากคนที่ไม่ใช่ผู้นำ

อย่างไรก็ตามในยุคศตวรรษที่ ๒๑ เมื่อองค์การทั้งหลายต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีปัญหาที่ท้าทายใหม่ ๆ เกิดขึ้น มากมาย บทบาทของผู้นำจึงทวีความซับซ้อนและเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้น ผู้นำในอนาคตไม่เพียงแต่มีคุณลักษณะที่กล่าวแล้ว แต่ต้องมีทักษะและสมรรถนะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ความสามารถในการคิดเชิงซับซ้อน (Cognitive Complexity) ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) ความสามารถด้านพฤติกรรมที่ยืดหยุ่นได้มากขึ้น (Behavioral Flexibility) ความไวต่อการรับรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) ความสามารถวิเคราะห์กระบวนการ (Process Analysis) และความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระ (Entrepreneurial Ability) เป็นต้น

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม

ในช่วงปลายทศวรรษ ๑๙๔๐ นักวิจัยส่วนใหญ่หันเหการศึกษาภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นด้านคุณลักษณะไปสู่การศึกษาภาวะผู้นำ ในเชิงกระบวนการ และกิจกรรมของผู้นำซึ่งสามารถมองเห็นได้ ชัดเจน ซึ่งเรียกว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม โดยพิจารณาว่า มีพฤติกรรมใดบ้างที่ผู้นำที่ประสบความสำเร็จแตกต่างจากผู้นำที่ไม่ประสบความสำเร็จ การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่จะกล่าวถึง ในที่นี้มี ๓ ทฤษฎี ได้แก่ การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต (Ohio State Studies) การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan Studies) และทฤษฎีตาข่ายภาวะผู้นำ (Leadership Grid) รวมทั้ง ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระหว่าง ผู้นำกับสมาชิก

๑. การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต (The Ohio State Studies)

คณะนักวิจัยของมหาวิทยาลัย โอไฮโอสเตต ในสหรัฐ ได้สรุปผลการวิจัยโดยจำแนกพฤติกรรมของผู้นำออกเป็น ๒ มิติ ได้แก่ ด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) กับด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration) เป็นครั้งแรกที่เน้นความสำคัญทั้งของงาน และคนใน การประเมินพฤติกรรมของผู้นำ

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๑.๑. พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกต่อผู้ตาม โดยมุ่งที่ความสำเร็จ ขององค์การในเรื่องเกี่ยวกับการจัด โครงสร้างของงานและ องค์การ การกำหนดคุณลักษณะของงานที่ต้องการ การกำหนดบทบาทของผู้นำและผู้ตาม การมอบหมายงานและความรับผิดชอบ การกำหนดวิธีสื่อสาร การกำหนดกระบวนการ และวิธีการทำงาน เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งความสำเร็จของงาน โดยผู้ตามมีโอกาสได้เรียกร้อง หรือเสนอเงื่อนไข การทำงานได้น้อยมาก

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

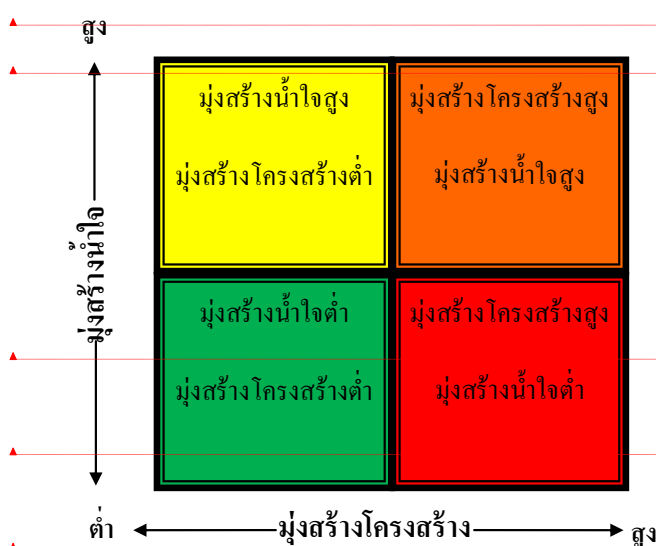
๑.๒. พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งมิตรสัมพันธ์ (Consideration) เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงถึงความรู้สึกไวต่อ การรับรู้ต่อผู้ตาม ในแง่ให้การยอมรับถึงความรู้สึก ความคิด การให้ความไว้วางใจ การแสดงความชื่นชม และรับฟังปัญหาของ ผู้ตามอย่างตั้งใจ การรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ตามเพื่อประกอบการตัดสินใจ การแสดงความเอื้ออาทรห่วงใยต่อปัญหาและความต้องการของลูกน้อง เป็นต้น

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

จากพฤติกรรมของผู้นำทั้งสองด้านดังกล่าว เมื่อนำมาผสมผสานกันทำให้ได้แบบของผู้นำ (Leadership Style) ขึ้น ๔ แบบ ดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒-๑ : แสดงมิติพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่ง โครงสร้างกับมุ่งความสัมพันธ์

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

ที่มา : ปรับปรุงจาก Bartol & others, ๑๙๙๘ : ๕๑๔.

ภาพประกอบที่ ๒-๑ แสดงมิติพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่ง โครงสร้างงานกับมุ่งความสัมพันธ์ ได้เสนอสาระสำคัญจากการศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ ไว้ดังนี้

แบบของผู้นำทั้งสองแบบคือ แบบมุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiating Structure) และแบบมุ่งสร้างน้ำใจ (Consideration) ที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม Leader Behavior Description Questionnaire หรือ LBDQ ถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมพื้นฐานของผู้นำ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีแนวโน้มที่จะใช้แบบพฤติกรรมทั้งสองสูงทั้งคู่ ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้นำ จะประเมินพฤติกรรมของผู้นำตรงกันข้ามกันคือ ผู้บังคับบัญชาของผู้นำ มักจะประเมินพฤติกรรมมุ่งสร้างโครงสร้างหรือมุ่งงาน ในขณะที่ผู้ใต้บังคับบัญชาประเมินพฤติกรรมมุ่งสร้างน้ำใจหรือมุ่งคน

Formatted: Font color: Auto

แบบพฤติกรรมของผู้นำที่เน้นสูงทั้งมุ่งโครงสร้างและมุ่งสร้างน้ำใจ จะเหมาะกับกลุ่มที่มีลักษณะเป็นเพื่อน ไม่เป็นทางการ มีวิธีการทำงานที่ชัดเจน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ที่แตกต่างกัน จะเป็นตัวกำหนดหรือต้องการแบบผู้นำที่ต่างกันไป

Formatted: Font color: Auto

๒. การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (The University of Michigan Studies)

Formatted: Font color: Auto

การศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่สำคัญอีกอันหนึ่ง ได้แก่ การศึกษาของคณะวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ซึ่งทำในระยะเวลา ใกล้เคียง กับการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ แต่การศึกษามุ่งเน้นจะหาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมของผู้นำกับ กระบวนการกลุ่ม และผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม ซึ่งผลงานของกลุ่มจะใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิภาน้อย

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

สำหรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้นำนั้นจะได้มาจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากผู้นำจำนวนมากในองค์กรต่าง ๆ การเปรียบเทียบผู้นำที่มีประสิทธิภาพกับไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้พฤติกรรมผู้นำออกเป็น ๒ แบบ และต่อมา ลีเคอร์ทและคณะก็ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม จนสรุปพฤติกรรมผู้นำเป็น ๑ แบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Formatted: Font color: Auto

๑. พฤติกรรมมุ่งงาน (Task-Oriented Behavior) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะไม่ใช้เวลาและความพยายามในการทำงาน เหมือนกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา แต่จะมุ่งไปที่ภาระหน้าที่ของผู้นำ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การจัดการการทำงาน ช่วยประสานกิจกรรมต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งเทคนิควิธีการทำงาน ยิ่งกว่านั้น ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จะแนะนำให้ลูกน้อง ตั้งเป้าหมายของงานที่ทำหาย และเป็นไปได้ พฤติกรรมมุ่งงานของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกนพบว่า คล้ายกับ พฤติกรรมมุ่งสร้างโครงสร้างของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

Formatted: Font color: Auto

๒. พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์หรือมุ่งคน (Relationship-Oriented Behavior) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้นำที่ห่วงใย สนับสนุน และช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งยังศรัทธาเชื่อมั่น และมีความเป็นเพื่อน พยายามเข้าใจปัญหาของลูกน้อง ช่วยให้ลูกน้อง มีการพัฒนา ในอาชีพและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะไม่ควบคุมลูกน้องใกล้ชิด ดูแลอยู่ห่างๆ

Formatted: Font color: Auto

อย่างไร้เกียรติ ผู้นำจะตั้งเป้าหมายและให้คำแนะนำ แต่ก็ให้อิสระในการทำงานพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ของการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน จะคล้ายกับพฤติกรรมมุ่งสร้าง น้ำใจของการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

๓. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) ลิเคอร์ท (Likert) ได้เสนอว่าการนิเทศ หรือติดตามดูแลการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชาควรกระทำโดยใช้กลุ่มนิเทศงานจะดีกว่าจะนิเทศคนเดียว เพราะการนิเทศงาน โดยกลุ่มจะเปิดโอกาส ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มการสื่อสาร เพิ่มความร่วมมือ และลดความขัดแย้ง หน้าที่ของผู้ผู้นำในกลุ่มนิเทศงาน ควรจะเป็นผู้นำในการอภิปรายผล ให้การสนับสนุน ให้มีการอภิปราย กำหนดขอบเขตและทิศทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม การใช้กลุ่มในการนิเทศงาน ความรับผิดชอบทั้งหมด ก็ยังคงเป็นของผู้ผู้นำโดยตรง ที่จะต้องทำการตัดสินใจ และรับผิดชอบ ผลลัพธ์ทั้งหมด ผลจากการศึกษาการใช้กลุ่มในการนิเทศงานของมหาวิทยาลัยมิชิแกน พบว่า ได้ทำให้ลูกน้องมีความพึงพอใจและใช้ความพยายามในการทำงานมากขึ้น

ฮอย และมิสเกล ได้สรุปสาระของการศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยมิชิแกนไว้ดังนี้

๑. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่งที่สนับสนุน และเพิ่มความภาคภูมิใจ และเกียรติยศของผู้ใต้บังคับบัญชา มากกว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

๒. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ชอบที่จะนิเทศการปฏิบัติงานของลูกน้อง โดยกลุ่มมากกว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามลำพัง รวมทั้งการตัดสินใจด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

๓. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานไว้ค่อนข้างสูงกว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

การศึกษาภาวะผู้นำตามแนวตาข่ายการจัดการ (The Managerial Grid)

เบลค และมูตัน (Blake and Mouton) ได้เป็นผู้คิดตาข่ายการจัดการ (Managerial Grid) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ แต่ได้แยกแยะรายละเอียด และบ่งชี้ให้เห็นถึงแบบพฤติกรรมของผู้นำที่ดีที่สุดในตาข่ายการจัดการ ตาข่ายการจัดการ จะประกอบไปด้วยพฤติกรรมผู้นำ ๒ มิติคือ

๑. มิติที่ผู้นำมุ่งให้ความสนใจเกี่ยวกับการผลิต (Concern for Production) และ

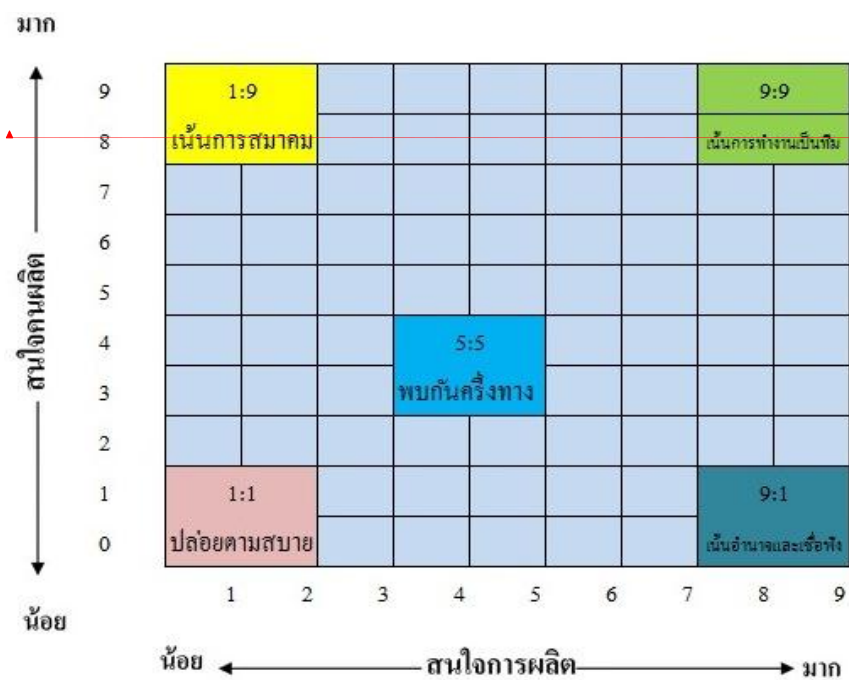
๒. มิติที่ผู้นำมุ่งให้ความสนใจต่อคนผลิตหรือต่อผู้ปฏิบัติงาน (Concern for People)

ในการศึกษาแบบตาข่ายการจัดการนี้ได้มุ่งเน้นไปที่ว่าผู้นำมีพฤติกรรมอย่างไรในการมุ่งสนใจการผลิตและมุ่งสนใจคนผลิต

๑. มุ่งสนใจการผลิต (Concern for Production) มีความหมายถึงการที่ผู้นำสนใจในสิ่งต่าง ๆ เช่น คุณภาพของการตัดสินใจ เลื่อนนโยบาย วิธีการและกระบวนการผลิต การให้ทีมงานวิจัยเกี่ยวกับการผลิต คุณภาพของการบริการ งานที่มีประสิทธิภาพ และปริมาณของผลผลิต

๒. มุ่งสนใจคนผลิต (Concern for People) คือการที่ผู้นำทำให้ผู้ตามเต็มใจยอมรับในเป้าหมายของงาน ผู้นำยอมรับและยกย่อง ในเกียรติของลูกน้อง ศรัทธาในความรับผิดชอบระหว่างลูกน้องกับตนเอง จัดสภาพการทำงานที่ดีให้และพยายามสร้างความพอใจในการมีความสัมพันธ์

แผนภาพที่ ๒-๒ : การศึกษาภาวะผู้นำตามแนวตาข่ายการจัดการ (The Managerial Grid)

จากตารางการจัดการ จะพบว่ามีจัดการอยู่ ๕ แบบ โดย ๔ แบบจะเน้นในการสนใจด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านสูง ส่วนแบบที่ ๕ จะสนใจทั้งสองด้านเท่ากันดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. แบบ ๑:๑ การจัดการแบบปล่อยตามสบาย (Impoverished Management) การจัดการแบบนี้ ผู้นำสนใจทั้งการผลิตและผู้ปฏิบัติงาน (คนผลิต) ต่ำ คือไม่ค่อยสนใจความต้องการและเป้าหมายขององค์กร ละทิ้งงาน ใช้เวลาในแต่ละวันเพียงทำหน้าที่เป็นผู้นำข้อมูล หรือ นโยบายต่าง ๆ จาก

ผู้บริหารในระดับสูง ผ่านทางผู้นำไปสู่ผู้ปฏิบัติงานเท่านั้นเอง การจัดการแบบนี้อาจจะทำให้องค์กรเสื่อมถอยลงได้

๒. แบบ ๕:๕ การจัดการแบบเน้นการทำงานเป็นทีม (Team Management) เป็นการจัดการที่ผู้นำให้ความสำคัญ และเอาใจใส่ทั้ง การผลิตและผู้ปฏิบัติงานสูงทั้งสองอย่าง ผู้นำแบบนี้จะพยายามทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบความสำเร็จ ในขณะที่เดียวกันก็สนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานได้ด้วย การจัดการแบบนี้ถือเป็นการจัดการที่ดีที่สุด

๓. แบบ ๑:๕ การจัดการที่เน้นการสมาคม (Country Club Management) คือการบริหารที่ให้ความสำคัญการผลิตน้อย แต่สนใจผู้ผลิตมาก มุ่งสร้างความพึงพอใจด้วยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นเพื่อนในการทำงาน แต่ไม่ค่อยสนใจ หรือพยายามที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์กร

๔. แบบ ๕:๑ การจัดการแบบเน้นอำนาจและการเชื่อฟัง (Authority-Obedience) การจัดการแบบนี้จะให้ความสำคัญการผลิตสูง สนใจผู้ปฏิบัติงานน้อย มุ่งใช้อำนาจให้ผู้ปฏิบัติงานเชื่อฟังและปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำ สรุปว่าเป็นการบริหารที่ค่อนข้างจะเผด็จการ และเอาใจใส่แต่การผลิตหรืองานเป็นสำคัญ

๕. แบบ ๕:๕ การจัดการแบบพบกันครึ่งทางระหว่างการผลิตและคนผลิต (Organization Man Management) เป็นการจัดการที่ให้ความสำคัญต่อการผลิตปานกลาง และพยายามสร้างความสมดุลในการสนใจผู้ปฏิบัติงานด้วย โดยการธำรงรักษาขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ แต่ก็ได้ให้ความสำคัญของผู้ปฏิบัติงานสูงกว่าการผลิต สรุปว่าการจัดการแบบนี้ผู้นำจะไม่ค่อยวางเป้าหมายของงานสูงไปนัก และค่อนข้างไม่เผด็จการ รวมทั้งยังรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานด้วย

ดาข่ายการจัดการได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดแบบของผู้นำ และในการฝึกอบรมผู้นำ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมาก อย่างไรก็ตาม ดาข่ายการจัดการก็ไม่สามารถอธิบายได้ว่า ทำไมผู้นำจึงเป็นผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (๑:๑) หรือแบบเน้นสมาคม (๑:๕) หรือจัดการเป็นทีม (๕:๕) เป็นต้น ซึ่งคงต้องศึกษาไปถึงปัจจัยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเป็นสาเหตุให้ผู้นำต้องมีแบบนั้นๆ เช่น ลักษณะของผู้นำ ผู้ตาม ลักษณะงานและสภาพแวดล้อมขององค์กร เป็นต้น

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) จากที่ได้มีการศึกษาพบพฤติกรรมผู้นำ หรือแบบของผู้นำ มี ๒ แบบ ได้แก่

๑. แบบมุ่งงาน (Task - Oriented Behavior)

๒. มุ่งความสัมพันธ์ (Relationship - Oriented Behavior)

การศึกษาต่อมาได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ โดยผู้นำมีแนวโน้มจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นมาร่วมในการตัดสินใจหรือให้มีอิทธิพลในการตัดสินใจของผู้นำ เช่น การปรึกษา การร่วมตัดสินใจ การร่วมใช้อำนาจการกระจายอำนาจหรือการบริหารแบบประชาธิปไตย กระบวนการมีส่วนร่วมอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้ที่บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา บุคคลอื่น ๆ ภายนอกหน่วยงาน หรือองค์การภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม จัดเป็นกลุ่มของพฤติกรรมอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากพฤติกรรมมุ่งงาน หรือพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ แต่ก็อาจมีบางกิจกรรมที่เหมือนกัน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมนี้ได้มีการศึกษามาบ้างแล้ว โดยคณะวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน แต่ไม่มีในการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

๑. การตัดสินใจแบบเผด็จการ (Autocratic Decision) คือการที่ผู้นำตัดสินใจแต่ลำพังผู้เดียวโดยไม่มีการถามความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น เป็นการตัดสินใจที่ไม่มีอิทธิพลของบุคคลใดต่อการตัดสินใจเลย (No Influence by Others)

๒. การตัดสินใจแบบปรึกษา (Consultation) คือ การตัดสินใจที่ผู้นำยังคงตัดสินใจเอง แต่ได้มีการปรึกษาและขอความคิดเห็นกับบุคคลต่าง ๆ และนำมาพิจารณาก่อนที่จะทำการตัดสินใจสรุปว่าการตัดสินใจเริ่มมีอิทธิพลของผู้อื่นต่อการตัดสินใจของผู้นำบ้างแล้ว

๓. การร่วมกันตัดสินใจ (Joint Decision) เป็นการตัดสินใจที่ผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาได้มาร่วมประชุมแล้ว อภิปรายถึงปัญหาและทางเลือกต่าง ๆ ที่ดี ก่อนที่จะร่วมกันตัดสินใจโดยที่ผู้นำมีฐานะเป็นเพียงสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่ง ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนอื่น ๆ ผลการตัดสินใจถือเป็นการตัดสินใจของกลุ่ม

๔. การมอบหมายให้ตัดสินใจ (Delegation) คือ การตัดสินใจที่ผู้นำจะมอบหมายอำนาจหน้าที่นี้ให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ทำการตัดสินใจแทน โดยผู้นำจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ แต่ในการมอบหมายจะบอกถึงปัญหา และขอบเขตของอำนาจที่พึงจะตัดสินใจแบบนี้ จึงเป็นการตัดสินใจที่ถือว่าอิทธิพลของบุคคลอื่นสูงที่สุด (High Influence by Others)

ยุกต์ (Yukl) ได้สรุปคุณประโยชน์ของการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมหรือการให้บุคคลอื่น ๆ ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานที่มีผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมากต่อการบริหารงานดังต่อไปนี้

๑. ช่วยปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจ (Improved Decision Quality)
๒. เพิ่มการยอมรับผลการตัดสินใจ (Greater Acceptance of Decisions)
๓. เพิ่มความเข้าใจในเหตุผลของการตัดสินใจ (Better Understanding of Decisions)

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๔. พัฒนาทักษะการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา (Development of Decision-Making Skills)
๕. ช่วยให้งานของผู้ใต้บังคับบัญชามีความหมายมากขึ้น(Enrichment of Subordinate Jobs)
๖. ลดความขัดแย้งและสร้างทีมงาม (Facilitation of Conflict Resolution and Team Building)

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

ภาวะผู้นำตามแนวทฤษฎีทางผู้เป้าหมาย (Path-Goal Theory of Leadership)

ทฤษฎีทางผู้เป้าหมาย ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยเฮาส์ (House) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลของพฤติกรรมผู้นำ หรือแบบ ภาวะผู้นำ ต่อความพึงพอใจและการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดใกล้เคียงกับทฤษฎีความคาดหวัง (The Expectancy Theory) ดังที่เฮาส์ ได้กล่าวไว้ว่า

"ผู้นำควรสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการเพิ่มค่าตอบแทน ที่มีคุณค่าเป็นรางวัลที่เขาสามารถทำงานได้สำเร็จ ตามเป้าหมาย และควรช่วยให้หนทางสู่ความสำเร็จนี้ง่ายพอที่จะพยายามเดินไป โดยช่วยลดอุปสรรคและแก้ปัญหาของงาน นอกจากนั้นควรเพิ่มโอกาสให้ลูกน้องแต่ละคน ได้มี โอกาสที่จะมีความพึงพอใจที่จะประสบความสำเร็จเช่นนี้ รวมทั้งผู้นำควรสร้างความพึงพอใจให้กับลูกน้อง โดยเฉพาะความพึงพอใจในตัวผู้นำ"

จากแนวคิดของทฤษฎีทางผู้เป้าหมาย (Path-Goal Theory) นี้ พบว่า

ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องช่วยเหลือให้ผู้ใต้บังคับบัญชาบรรลุเป้าหมายของงาน และเป้าหมายส่วนตัวของพวกเขา ด้วยการทำทางผู้เป้าหมายให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายในการได้รับผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานเช่น เงิน งานที่น่าสนใจ การเลื่อนขั้น โอกาสเพื่อความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาตนเอง ซึ่งในการที่จะได้ผลดังกล่าวนี้ ผู้นำจะต้องจำแนกบทบาทของตำแหน่งและงานอย่างชัดเจน ช่วยจัดสิ่งขัดขวางการทำงานออกไป ให้การสนับสนุนให้ลูกน้องได้ร่วมกำหนดเป้าหมาย สนับสนุนความพยายามและการร่วมมือของกลุ่มเพิ่มโอกาส เพื่อความพึงพอใจของลูกน้อง แต่ละคน ในการทำงานโดยไม่ควบคุมและกดดันภายใน องค์การการจะให้ผลตอบแทนต้องชัดเจนและไม่ปิดบังหรือกีดกันสิ่งที่ลูกน้องหรือบุคคลอื่นมุ่งหวัง

เฮาส์ได้เสนอแบบภาวะผู้นำไว้ ๔ แบบ ดังนี้คือ

๑. ภาวะผู้นำแบบชี้แนะ (Directive Leadership) คือ ผู้นำจะบอกหรือสั่งให้ผู้ใต้ บังคับบัญชาทำในสิ่งที่ต้องการ ควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ดูแลให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและวิธีการทำงาน จัดตารางการทำงานและประสานงาน

๒. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) ผู้นำแบบนี้จะให้ความสนใจ ต่อความต้องการและความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความเป็นกันเองและเป็นเพื่อนในการปฏิบัติงาน

๓. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) คือ ผู้นำที่แสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้ใต้บังคับบัญชา และนำมาพิจารณาในการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจ

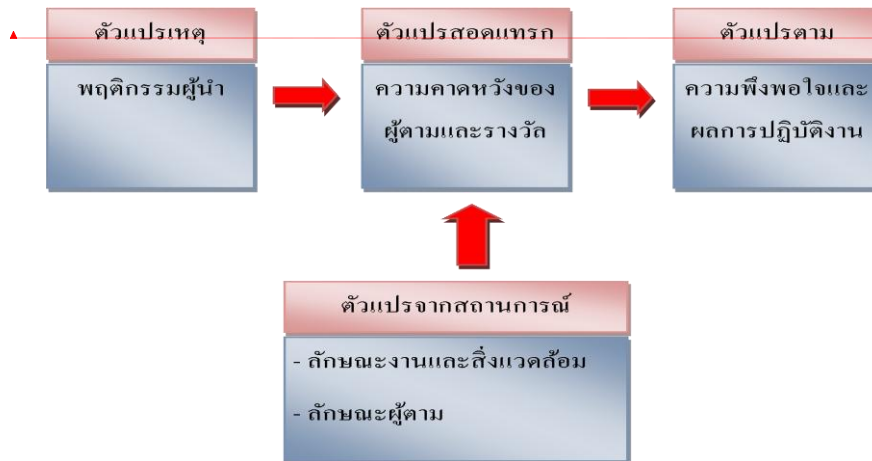
๔. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (Achievement-Oriented) คือ ผู้นำที่มุ่งความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ โดยจะตั้งเป้าหมายงานที่ท้าทาย พยายามปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีที่สุด เน้นผลงานที่สูงกว่ามาตรฐานและให้ความมั่นใจว่าลูกน้องต้องปฏิบัติงานได้สูงกว่ามาตรฐาน

ตัวแปรกลางจากสถานการณ์ (Situational Moderator Variables) สำหรับตัวแปรจากสถานการณ์ที่ทฤษฎีนำมาพิจารณาว่ามีส่วนในการทำให้พฤติกรรมของผู้นำหรือภาวะผู้นำมีผลต่อความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ได้แก่

๑. ลักษณะของงานและสิ่งแวดล้อม (Characteristics of Task and Environment) ได้แก่ ลักษณะของงานและสิ่งแวดล้อมของงาน เช่นงานท้าทาย น่าสนใจมีคุณค่าหรืองานที่คลุมเครือ สับสน ยุ่งยาก น่าเบื่อ อันตราย และเพิ่มความเครียด รวมทั้งระบบอำนาจ หน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนทำงาน

๒. ลักษณะผู้ใต้บังคับบัญชา (Characteristics of Subordinate) คือลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความมั่นใจ อยากประสบความสำเร็จ ชอบรับผิดชอบและชอบความเป็นอิสระในการทำงาน หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้และทักษะน้อย ไม่มั่นใจ ไม่ชอบรับผิดชอบ ชอบให้สั่งหรือชี้แนะ และต้องการการควบคุมดูแลใกล้ชิด

แผนภาพที่ ๒-๓ : แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีทางสู่เป้าหมาย

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก ยุคส์ (Yukl, ๑๙๘๕ : ๑๐๐)

สำหรับภาวะผู้นำแบบชี้แนะ (Directive Leadership) จะพบว่ามีประสิทธิภาพและมีผลต่อการเพิ่มความพยายามของผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่องานมีลักษณะไม่มีโครงสร้าง และซับซ้อน ผู้ใต้บังคับบัญชา ขาดประสบการณ์ และองค์กรหรือหน่วยงานไม่มีกฎและวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำงานคลุมเครือ ผู้ตามไม่รู้จะทำอะไร หรือไม่รู้ว่าจะมีการคาดหวังอะไรจากเขา จึงทำให้ความคาดหวังของเขาต่ำลง รวมทั้งความพยายาม ในการปฏิบัติงานด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อใดงานมีโครงสร้างชัดเจน ง่ายต่อการที่จะปฏิบัติและผู้ตามมีความรู้ความสามารถ ภาวะ นำแบบชี้แนะก็จะไม่มีผลต่อความพยายามของผู้ตาม

แผนภาพที่ ๒-๔: แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบชี้แนะกับความพยายามในการปฏิบัติงานของผู้ตาม

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก ยุกต์ (Yukl, ๑๙๘๕ : ๑๐๑)

ทฤษฎีทางสู่เป้าหมาย พบว่าเมื่องานมีลักษณะน่าเบื่อสร้างความเครียดหรืออันตราย ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) จะมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยเพิ่มความพยายาม และความพึงพอใจให้กับผู้ปฏิบัติงานได้ ทั้งนี้ เพราะภาวะผู้นำแบบนี้จะช่วยเสริมความมั่นใจ ลดความวิตกกังวล และทำให้ความไม่ชอบงานน้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อใดงานมีความท้าทาย น่าสนใจ และผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจแล้ว ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนก็จะมีผลต่อความพึงพอใจและการปฏิบัติงานของผู้ตามน้อยมาก

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

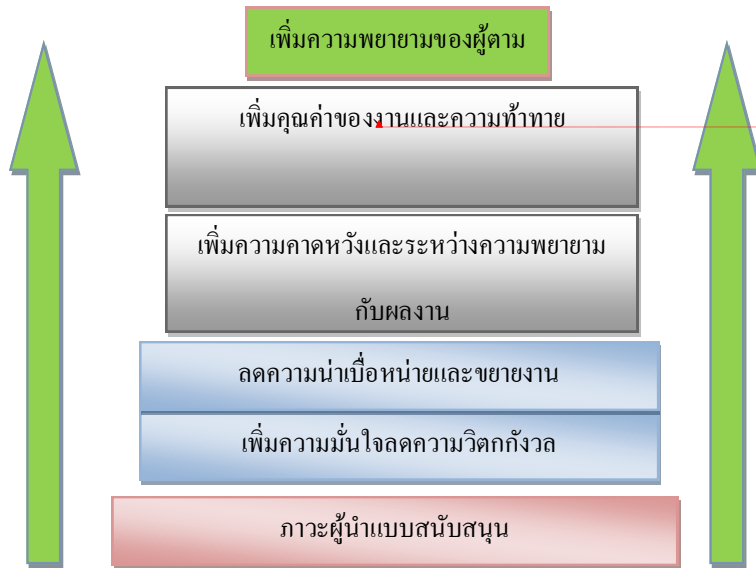
Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

แผนภาพที่ ๒-๕: แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบสนับสนุนกับความพยายามในการปฏิบัติงานของผู้ตาม

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก ยุกต์ (Yukl, ๑๙๘๙ : ๑๐๒)

สำหรับภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ (Achievement-Oriented) นั้น มีการศึกษาถึงผลที่ทำให้ผู้ตามมีความพึงพอใจและการปฏิบัติงานน้อยกว่าทั้งภาวะผู้นำทั้งสองแบบที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามก็พบว่าภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมจะเพิ่มความพยายามและความพึงพอใจให้แก่ผู้ตามได้ เมื่องานไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจน การที่ผู้ตามได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วม ย่อมทำให้เกิดความเข้าใจในงานดีขึ้นและรู้สึกคุณค่าของตัวเองที่ได้รับการยกย่อง ย่อมมีความพึงพอใจมากขึ้น ส่วนภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จจะมีผลต่อความพึงพอใจและความพยายามของผู้ตาม เมื่องานไม่มีโครงสร้าง เช่น ชับซ้อน เพราะภาวะผู้นำแบบนี้แสดงความมั่นใจและคาดหวังในความสำเร็จของผู้ตาม โดยตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและหาวิธีที่ทำงานที่ดีเพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จ

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Theories)

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ได้เริ่มสนใจกันตั้งแต่ปีทศวรรษที่ ๑๙๖๐-๑๙๗๐ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล “วิธีที่ดีที่สุด” (Best Way) เหมาะสมกับความต้องการของสถานการณ์ต่าง ๆ มีการศึกษากันหลายแนวทางโดยการนำเอาพฤติกรรมผู้นำดั้งเดิม ๓ แบบ หรือมิติพฤติกรรมผู้นำ ๒ มิติ จากการศึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ ดังกล่าว มาศึกษาสถานการณ์เฉพาะที่กำหนดในแต่ละทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของฟีลเดอร์ (Fiedler’s Contingency Theory) ทฤษฎีความเป็นผู้ตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์ และเบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard’s Situational Theory) ทฤษฎีเส้นทาง-เป้าหมายของเฮาส์ (House’s Path-Goal Theory) ทฤษฎีปทัสถานการตัดสินใจของ วรูม และเยตตัน (Vroom and Yetton’s Normative Decision Theory) เป็นต้น

การศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ดังกล่าวกำหนดสถานการณ์ในแต่ละทฤษฎีแตกต่างกันส่วนแบบผู้นำที่มีประสิทธิผลจะใช้ผู้นำแตกต่างกันตามสถานการณ์ของแต่ละทฤษฎีนั้นๆ ดังเช่น ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของฟีลเดอร์ให้ความสำคัญของสถานการณ์การควบคุม (สมยศ นาวิกาน, ๒๕๔๐ : ๑๘๖) (Situational Control) ๓ สถานการณ์ คือ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม
๒. โครงสร้างงาน
๓. อำนาจตามตำแหน่งผลการวิจัย

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Theory)

การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (สมยศ นาวิกาน, ๒๕๔๐ : ๑๘๘ - ๒๑๕) ได้มีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

เนื่องจากความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรดังนั้น ความเป็นผู้นำจะเป็นจุดรวมของการวิจัย และการสร้างทฤษฎีขึ้นมาอย่างไม่ขาดสาย นักวิจัยจะดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุง และขยายทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงคุณลักษณะ พฤติกรรมและสถานการณ์ออกไปอีก นอกจากนี้ นักวิจัยกำลังพิจารณาอย่างใกล้ชิดกับบทบาทของความเป็นผู้นำทางการบริหารภายในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน และการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นทุกขณะ ดังนั้นจึงมีทฤษฎีความเป็นผู้นำใหม่ปรากฏขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง วิธีการศึกษาการเป็นผู้นำที่ดึงดูดความสนใจอย่างมากในช่วงเวลานี้คือ แนวความคิดของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป หรือความเป็นผู้นำโดยวิสัยทัศน์และบารมี (Transformational Leadership : Leadership Through Vision and Charisma) และยังคงเรียกอีกหลายชื่อ เช่น ความเป็นผู้นำเชิงบันดาลใจ ความเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์ เป็นต้น

- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto

- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto
- Formatted: Font color: Auto

- Formatted: Font color: Auto

ข้อโต้แย้งที่น่าสนใจอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำคือ โอกาสที่ผู้บริหารและผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งเดียวกันหรือเหมือนกัน ข้อโต้แย้งข้อหนึ่งคือ ผู้บริหารจะทำสิ่งเดียวกันครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ผู้นำจะต้องคิดค้นสิ่งใหม่เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและบันดาลใจให้ผู้ตามใช้ความพยายามสูงกว่าปกติ ภายในการศึกษาข้อโต้แย้งนี้ Bernard M. Bass ผู้เชี่ยวชาญทางความเป็นผู้นำได้แยกความแตกต่างระหว่างผู้นำแบบรักษาการณ์ (Transaction Leaders) และผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leaders) โดยกล่าวว่า ผู้นำแบบรักษาการณ์จะจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานตามระดับที่คาดหวังไว้ ด้วยการช่วยเหลือให้พวกเขาบรรลุเป้าหมาย และสร้างความเข้าใจว่าความต้องการและรางวัลที่พวกเขาต้องการจะถูกเชื่อมโยงกับความสำเร็จของเป้าหมายอย่างไร ดังนั้นความเป็นผู้นำแบบรักษาการณ์จะถูกเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความเป็นผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งความเป็นผู้นำในลักษณะนี้จะผูกพันอย่างใกล้ชิดกับทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงเส้นทางเป้าหมาย ทฤษฎีความเป็นผู้นำตามสถานการณ์อื่นที่ได้กล่าวมาแล้วจะเป็นวิธีการศึกษาความเป็นผู้นำรักษาการณ์ด้วย ในทางตรงกันข้ามผู้นำเชิงปฏิรูปจะจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานสูงกว่าความคาดหวังปกติ ด้วยการบันดาลใจพวกเขาให้มุ่งภารกิจที่กว้างขึ้น โดยการมุ่งเป้าหมายระดับสูงแทนที่จะเป็นเป้าหมายระดับต่ำ และการมีความเชื่อมั่นต่อความสามารถของพวกเขาก็จะบรรลุภารกิจที่ระบุน โดยผู้นำตามแนวคิดของเบส ปัจจัยหรือองค์ประกอบของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปมี ๔ ด้าน คือ

๑. การใช้บารมี

๒. การบันดาลใจ

๓. การกระตุ้นความคิดเห็น

๔. การพิจารณาส่วนบุคคลภายใน

บรรดาปัจจัยความเป็นผู้นำเหล่านี้ความเป็นผู้นำที่มีบารมีจะมีความสำคัญมากที่สุด บารมี คือ ความสามารถของผู้นำที่จะบันดาลความภูมิใจ ความศรัทธา และความเคารพ รับรู้ถึงสิ่งที่สำคัญอย่างแท้จริง และสามารถระบุภารกิจหรือวิสัยทัศน์ที่บันดาลใจผู้ตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลสำคัญหลายคน เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ คิง, มหาตมะ คานธี, จอห์น เอฟ. เคนเนดี และแฟรงกลิน ดี รูสเวลท์ ล้วนแล้วแต่มีบารมี

แม้ว่ามีนักวิจัยหลายคนทางรัฐศาสตร์ และสังคมวิทยาได้ศึกษาแนวความคิดนี้มานานแล้ว แต่ความสนใจอย่างจริงจังของนักวิจัยทางการบริหารได้เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ นักวิจัยระยะแรกจะมองบารมีเป็นคุณลักษณะทางบุคลิกภาพโดยกำเนิด แต่กระนั้นไม่ว่าผู้นำจะมีบารมีหรือไม่ ดูเสมือนกับว่าขึ้นอยู่กับสายตาของผู้ตาม ด้วยเหตุนี้จึงมีการศึกษามากขึ้น เพื่อที่จะมุ่งสร้าง

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

ความเข้าใจพฤติกรรมของผู้นำที่มีบารมี โดยการศึกษาบางอย่างได้ระบุว่าผู้นำที่มีบารมีจะพยายามเปลี่ยนแปลงฐานะเดิม

จากการวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาภาวะผู้นำในช่วงเวลาต่าง ๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาภาวะผู้นำในอดีต ยังมีจุดด้อยบางประการ กล่าวคือ การศึกษาคุณลักษณะผู้นำยังสรุปคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลที่เป็นสากลยังไม่ได้ การศึกษาพฤติกรรมผู้นำก็ยังสรุปพฤติกรรมผู้นำ หรือสไตลต์ความเป็นผู้นำที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ก็จะมีสภาพการณ์ที่แตกต่างกันตามแนวคิดของแต่ละทฤษฎี ส่วนการศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป หรือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นแนวทางที่ผู้นำมุ่งพัฒนาผู้ตามให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกอันสูงส่งเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์ความสามารถในการแข่งขันขององค์กรภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมุ่งไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันทั้งของผู้นำและของผู้ตาม

Formatted: Font color: Auto

ผู้นำองค์กรนั้นสามารถถูกสร้างขึ้นมาได้หากมีการพัฒนาที่ถูกต้อง และมีระบบการบริหารที่เอื้ออำนวย ติไวท์ ดี. ไอเซนฮาวร์ ได้ให้ความหมายของผู้นำยุคใหม่ไว้ว่า ผู้นำ (Leader) คือผู้ที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้อื่นเต็มอกเต็มใจกระทำในสิ่งที่ผู้นำนั้นต้องการ โดยความเต็มอกเต็มใจนั้นมาจากการที่ผู้อื่นเหล่านั้นก็มีความต้องการกระทำในสิ่งนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน โดยการทำงานเป็นทีมนั้นย่อมต้องมีทั้ง “ผู้นำ” และ “ผู้ตาม” นั้นเอง ซึ่งก็ต้องมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำ ๒ ประการ (วิรุฐ มาฆะศิริรานนท์, ๒๕๔๑: ๘๘ - ๙๐) คือ

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๑. ความซื่อสัตย์และความสอดคล้องกัน (Integrity) ซึ่งผู้นำทุกคนจะต้องมีการปฏิบัติที่สัมพันธ์กันตลอดทั่วทั้งองค์กร มิใช่การคิด พูด และทำคนละทิศคนละทางที่ก่อให้เกิดความสับสนในที่สุดแล้วผู้ตามก็เลยไม่รู้จะฟังใครดี

Formatted: Font color: Auto

๒. ความไว้วางใจ (Trust) คือ ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ เมื่อผู้นำทำทุกอย่างตามที่พูด (Walk-the-Talk) และสามารถครองใจผู้อื่นได้อีกทั้งยอมรับเมื่อตนเองทำผิด ความไว้วางใจในตัวผู้นำก็จะบังเกิดขึ้น แต่ถ้าปราศจากซึ่งความไว้วางใจเมื่อใดก็จะมีใครติดตามผู้นำคนนั้นเลย

Formatted: Font color: Auto

ผู้นำคือ (ทิจิ โนเอล เอ็ม, ทรงวิทย์ เขมเศรษฐ์ แปล, ๒๕๔๒ : ๖๑) ความยั่งยืนความสำเร็จ องค์กรผู้นำจะไม่เพียงแต่พยายามบรรลุเป้าหมายในวันนี้ แต่ต้องวางเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา และทำเป้าหมายให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ และพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น การจะทำเช่นนั้นได้ องค์กรจะต้องมีคนใหม่ ๆ ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คอยปรับความคิดให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังช่วยให้ผู้อื่นพัฒนาความคิดของตนเองด้วย มีค่านิยมที่ยึดถือและใช้แนวทางในการตัดสินใจ มีพลังมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ เป็นกำลังใจของทุกคนได้ และมีความเป็นต่อในการกล้าเผชิญความจริง หรือยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

และพร้อมที่จะต่อสู้ รวมทั้งเป็นผู้ที่สามารถสร้างผู้นำคนอื่น ๆ คน ๆ หนึ่งอาจมีคุณสมบัติพร้อมในการเป็นผู้นำ แต่เขาจะเป็นผู้นำที่แท้จริงหรือผู้นำที่ชนะที่จะทำให้องค์กรความยั่งยืนไม่ได้ หากไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างผู้นำใหม่ ๆ ขึ้นมา เพราะการสอนและการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แยกไม่ได้จากผู้นำ ภาวะผู้นำคือ ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จโดยผ่านคนอื่น โดยเปลี่ยนกรอบความคิดของผู้อื่น เสริมกำลังใจให้เขาลงมือปฏิบัติงาน ผู้นำทำสิ่งดังกล่าวโดยอาศัยความคิดคำนึง ไม่ใช่การขู่เข็ญ สิ่งนี้ใช้ได้ทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นวิศวกรใหม่ที่จะต้องใช้ความเป็นผู้นำในการจัดการกับเพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการหรือหัวหน้าโครงการ ซึ่งผู้ใช้ความเป็นผู้นำในการจัดการกับเพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการหรือหัวหน้าโครงการ ผู้ซึ่งใช้ภาวะผู้นำรวมทั้งผู้บริหารระดับสูงสุดในองค์กรขนาดใหญ่ องค์กรต้องการผู้นำในการก้าวไปสู่ความสำเร็จ และทางเดียวที่จะได้มาซึ่งผู้นำคือ การให้ผู้นำชี้แนะและเตรียมความพร้อมให้ผู้อื่นเป็นผู้นำ

ผู้นำที่ดีคือ (มาสโลว์, เอ.เอช, วีระ สติถิตถาวร แปล, ๒๕๔๒ : ๖๗-๖๘) ผู้ที่เข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จ และอีกส่วนหนึ่งที่มาสโลว์มองถึงความเป็นผู้นำก็คือ การที่ผู้นำนั้นจะต้องมีจิตใจหนักแน่นต่อสถานการณ์ที่เลวร้ายต่างๆ ผู้นำที่ทำตัวเป็นที่รักของลูกน้องอาจจะไม่ใช่ผู้นำที่ดีถ้าสถานการณ์บังคับให้ผู้นำนั้นต้องกล้าเผชิญหน้าต่อปัญหา เพราะผู้นำที่น่านรักที่ทำตัวเหนือปัญหานั้นมักจะไม่นิยมแก้ปัญหาหรือรับรู้ต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา ภาวะผู้นำนั้นจึงมาจากการที่บุคคลนั้นๆ สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาได้ เป็นบุคคลที่สำเหนียกอยู่ตลอดเวลาว่าเป้าหมายในการแก้ปัญหานั้นจะเป็นอย่างไร และต้องอุทิศตัวอย่างไม่คิดถึงตัวเอง

ความเป็นผู้นำ (ประพันธ์ ผาสุกยัต, ๒๕๔๑ : ๘๕, ๑๐๑) หรือความสามารถในการนำจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีการฝึกฝนในเรื่องนี้ เรียกได้ว่าจะต้องมีการฝึกฝนภาวะผู้นำ (Practice Leadership) เพื่อนำความคิดของตนเองให้หลุดพ้นจากกรอบแนวความคิดเดิมไปได้ นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานจากของเดิมสู่กระบวนการดำเนินงานแบบใหม่ และนำให้เกิดการพัฒนาบุคคลที่สามารถทำให้ทุกคนทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ องค์กรใดไร้ซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการนำ ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรทั้งหมดจะล้มเหลว หรือถ้าหากสำเร็จก็อาจจะใช้เวลาค่อนข้างนาน เป็นขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างจะยากลำบากสับสน ไม่มีทิศทางที่ชัดเจนแน่นอนทำให้ผู้ที่มีส่วนร่วมขบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องทุกข์ทรมาน รู้สึกเหนื่อยทั้งกายและใจ เกิดความเครียดหรือเกิดคลื่นใต้น้ำ ซึ่งหมายถึงเกิดกลุ่มบุคคลที่ไม่เห็นด้วยและต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และในหลาย ๆ ครั้ง ก็อาจจะทำไม่สำเร็จเพราะทุกคนที่เกี่ยวข้องเกิดท้อถอย หรือหมดไฟที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตัวเอง

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการบริหารจะสำเร็จได้หรือไม่จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการนำการเปลี่ยนแปลง คือผู้ที่นำการเปลี่ยนแปลงได้นั้นจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ ผู้นำที่แท้จริงนั้นจะไม่ใช้อำนาจบีบบังคับให้คนทำตาม หากต้องมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ทุกคนกล้าที่จะเสี่ยง กล้าที่จะลอง กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง โดยที่ตัวผู้นำเองก็จะต้องทำให้อุเป็นตัวอย่าง ซึ่งในที่สุดแล้วคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของผู้นำก็คือ สิ่งที่เราเรียกว่า ความน่าเชื่อถือ (Credibility) นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิชี่ ที่กล่าวว่า การประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความสามารถในการจัดการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง ซึ่งต้องการความสามารถในการยกเลิกและสร้างชิ้นใหม่เพื่อให้ออกคืบขึ้น พร้อมทั้งจะทำเช่นนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจนำมาซึ่งความเจ็บปวด แต่ไม่ว่าในด้านชีวิตหรือธุรกิจทุกคนต้องพบและจัดการกับความเปลี่ยนแปลงให้ได้ นับวันเราจะพบการเปลี่ยนแปลงที่ยากยิ่งขึ้นและบ่อยขึ้น เกิดขึ้นในสังคมเศรษฐกิจ และตลาดองค์กรจึงต้องการผู้นำที่ปรับทิศทางพลังแห่งอารมณ์ให้ได้ ผู้นำในภาคธุรกิจเอกชน หรือในภาครัฐต้องยินดีที่จะละเลิกความคิด วิธีการแบบเก่า ๆ และหาวิธีใหม่ที่ดีกว่า เพราะเขายังต้องช่วยผู้ตามคนอื่น ๆ ในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีกว่าร่วมกัน

ทิชี่ (๒๕๔๒ : ๕๑) ได้สรุปไว้ว่า การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงว่าหมายถึงผู้นำที่ทำงานให้สำเร็จโดยการนำ ซึ่งประกอบด้วยภาระที่หนัก และการสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่น ขณะที่ผลดีการใช้ความกล้า การลงโทษ เพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงจะปรับความคิดของผู้อื่นเพื่อก่อให้เกิดความกระตือรือร้น ผู้นำจะใช้โอกาสทุก ๆ ประการที่มีในการสื่อสารกับผู้ตาม และผู้นำยังเป็นผู้ที่คอยให้แรงสนับสนุนแก่ผู้ตามของตน ไม่ว่าจะด้วยความรู้สึกตัวหรือสัญญาตามผู้นำมีด้วยกัน ๓ ระดับ คือ ระดับเทคนิค ระดับการเมือง และระดับวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งขยายความได้ว่า เทคนิคช่วยให้องค์กรใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเมืองเกี่ยวกับวิธีใช้อาจ อิทธิพล รางวัลในการจูงใจผู้อื่น และวัฒนธรรมประกอบด้วย ค่านิยม วิธีที่หล่อหลอมคนเข้าด้วยกัน ทุกสิ่งที่กล่าวมามีผลต่อวิถีคิดและพฤติกรรมของคน ดังนั้น ผู้นำต้องให้ความสำคัญกับระบบทั้งสามอย่างครบถ้วน และสิ่งที่ผู้นำต้องทำเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นั่นก็คือจะต้องตรวจสอบสุขภาพปัจจุบันเพื่อหาวิธีการทำงานที่ดีขึ้น ถูกต้องยิ่งขึ้น และฉลาดขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การมองเห็นจุดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและลงมือทำ ซึ่งสามารถจำนกว่าที่ออกเป็น ๒ ข้อหลักคือ

๑. ยอมรับความจริง ตรวจสอบสุขภาพปัจจุบันอย่างที่มีนัยเป็น ไม่ใช่อย่างที่มีนัยเฉยหรือเรทอ
ยากให้เป็น

๒. ตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างเหมาะสม

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

การที่ผู้นำจะสามารถสร้างองค์กรให้แข็งแกร่งได้ตลอดไปนั้น จะยึดแนวความคิดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นหลักในการบริหารจัดการตลอดไปคงเป็นไปได้ เนื้อหาของการจัดการบางอย่างก็ไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทุกสถานการณ์ บางทีเนื้อหาที่พูดถึงล้ำสมัยไปแล้ว แต่แนวคิดของภาวะผู้นำแห่งการปรับเปลี่ยน (Transformational Leadership) สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้ เพราะเนื้อหาของการจัดการความเปลี่ยนแปลงเฉพาะเรื่องสามารถเก็บไว้ใช้ในวนหน้าได้ โดยมีหลักที่ว่าความจริงสิ่งเดียวที่ไม่เคยเปลี่ยนคือ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะสถานการณ์จะเป็นเช่นใด ถ้าผู้นำมีความสามารถในการพัฒนาความคิด การปลูกฝังค่านิยม การเสริมพลังในทางสร้างสรรค์ และการตัดสินใจได้ เมื่อนั้นผู้นำจะสามารถสร้างองค์กรที่แข็งแกร่งขึ้นได้จากการสอนให้ผู้อื่นทำตามเขา สิ่งหนึ่งที่ควรจำไว้คือ ผู้คนที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงซ้ำแล้วซ้ำเล่า และสิ่งที่คนเหล่านี้ทำก็เพื่อก่อให้เกิดองค์กรแห่งชัยชนะ (ทิชี่. โนเอล เอ็ม, ทรงวิทย์ เขมเศรษฐ์ แปล, ๒๕๔๒ : ๓๔-๓๕)

Formatted: Font color: Auto

ผู้นำแห่งการปรับเปลี่ยน (สมยศ นาวิการ, ๒๕๔๐ : ๒๒๕ - ๒๒๖) หรือผู้นำเชิงปฏิรูปจะพยายามเปลี่ยนแปลงทั้งองค์กรจากสภาวะหรือวัฒนธรรมหนึ่ง ไปเป็นสภาวะหรือวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่ง ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปจะเกี่ยวพันกับความเป็นผู้นำเชิงบริหารมีสูงมาก เพราะผู้นำเชิงปฏิรูปจะสร้างความรู้สึกรักของใจ และความศรัทธาที่เข้มแข็ง ดังนั้นเขาสามารถกระตุ้นการปฏิรูปหลายอย่างภายในวัฒนธรรมขององค์กรได้ ผู้นำเชิงปฏิรูปจะปฏิบัติงานที่สำคัญหลายอย่าง ผู้นำเชิงปฏิรูปจะเพิ่มความตระหนักของผู้ตามต่อปัญหาและผลที่ตามมาของปัญหาขององค์กร สมาชิกองค์กรจะต้องเข้าใจปัญหาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อองค์กร และอะไรจะเกิดขึ้นถ้าปัญหาไม่ได้ถูกแก้ไขให้สำเร็จ ผู้นำเชิงปฏิรูปจะสร้างวิสัยทัศน์ของสิ่งที่องค์กรควรจะเป็น สร้างความผูกพันต่อวิสัยทัศน์นั้นทั่วทั้งองค์กร และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งองค์กรที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการปฏิรูปมีหลายอย่างคือ

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

๑. การสร้างวิสัยทัศน์ (Visioning) คือ ความสามารถของผู้นำที่จะสร้างวิสัยทัศน์หรือมองอนาคตขององค์กรอย่างชัดเจน การสร้างวิสัยทัศน์อาจจะมีรูปแบบมากกว่าหนึ่งอย่าง แทนที่จะเรียกร้องให้บุคคลทุกคนภายในองค์กรมุ่งไปตามแผนที่เส้นทางวิสัยทัศน์ของผู้นำ ผู้นำเชิงปฏิรูปอาจจะพยายามให้บุคคลแต่ละคนมีวิสัยทัศน์ของตนเอง ดังที่ ผู้บริหารคนหนึ่งได้กล่าวว่า ผู้นำรับผิดชอบไม่เพียงแต่การมีวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบกระบวนการของการสร้างวิสัยทัศน์ทั่วทั้งองค์กรอีกด้วย

๒. การสร้างค่านิยม (Valuing) คือ ผู้นำจะกำหนดค่านิยมพื้นฐานของการปฏิรูปองค์กรขึ้นมา ค่านิยมเหล่านี้จะถูกใช้เป็นแบบจำลองโดยผู้นำ และได้ถูกยึดถือไว้อย่างสม่ำเสมอเมื่อผู้นำ

และผู้ตามมุ่งที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ ค่านิยม พฤติกรรมของผู้นำจะถูกรู้สึกทั่วทั้งองค์กร และมุ่งไปสู่การปฏิบัติทั่วทั้งองค์กรด้วย

๓. การถ่ายทอดและการบันทึกลงใจ (Articulating and Inspiring) คือ ความสามารถของผู้นำในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้เป็นถ้อยคำเชิงปฏิบัติที่เห็นได้ชัด และมีคุณสมบัติที่เร้าใจผู้ตามหรือทำให้พวกเขาต้องการร่วมทีมงาน

Formatted: Font color: Auto

๔. การกระจายอำนาจและการติดต่อสื่อสาร (Empowering and Communication) หัวใจของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปคือ ความสามารถของผู้นำที่จะบันทึกลงใจของผู้ตามว่าพวกเขาสามารถมีส่วนช่วยอย่างสำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ ซึ่งจะเกี่ยวพันกับการกระจายอำนาจให้แก่ผู้ตามด้วยการให้พวกเขามีความรู้สึกว่าตัวพวกเขามีคุณค่า และช่วยให้พวกเขาได้ใช้ขีดความสามารถส่วนบุคคลอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ผู้นำจะพัฒนาผู้ตามด้วยการแก้ปัญหา ร่วมกัน และการมอบหมายงานซึ่งจะช่วยให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นตนเองสูงขึ้น การกระจายอำนาจจะถูกสนับสนุนด้วยความเต็มใจของผู้นำที่จะทำงานร่วมกัน

ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำเชิงปฏิรูปคือ บุคคลที่ได้จินตนาการอนาคตขององค์กรของพวกเขา ถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนแก่สมาชิกขององค์กรเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ สนับสนุนแรงจูงใจที่สูงกว่าแรงจูงใจที่สามารถคิดว่าเป็นไปได้ แม้ว่าบารมีจะมีบทบาทที่สำคัญภายในกระบวนการเชิงปฏิรูป ผู้นำเหล่านั้นจะเป็นมากกว่าหัวหน้ากองเชียร์ แต่จะพัฒนาและกระตุ้นผู้ตามของพวกเขาเป็นรายบุคคล ดังนั้นผู้นำเชิงปฏิรูปจะเกี่ยวพันกับ

๑. การเพิ่มระดับของจิตสำนึกต่อความสำคัญ แลกคุณค่าของผลลัพธ์

Formatted: Font color: Auto

๒. การทำให้ผู้ตามอยู่เหนือผลประโยชน์ของพวกเขาเองเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กรและ

Formatted: Font color: Auto

๓. การยกระดับหรือการขยายขอบเขตความต้องการที่สำคัญของบุคคลให้กว้างขึ้น

Formatted: Font color: Auto

ผู้นำเชิงปฏิรูปจึงถูกอธิบายว่าเป็นบุคคลที่สามารถทำให้แรงจูงใจและความตระหนักสูงขึ้นและได้รับปฏิกิริยาจากผู้ตาม เช่น ความไว้วางใจ ความประทับใจ ความจงรักภักดีและความเชื่อมั่นต่อองค์กร ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership) (สมยศ นาวิการ, ๒๕๔๐ : ๒๓๕ - ๒๓๖) เป็นแนวความคิดที่ริเริ่มโดย James Mc Gregor Burns และจากผลการวิจัยของ Bernard M. Bass ได้ทำให้เกิดการพัฒนาวิธีการศึกษาความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปขึ้นมา โดยแบบสเชื่อว่า ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปจะเกิดขึ้นเมื่อ

๑. ผู้นำขยายและเพิ่มความสนใจของผู้ตามของพวกเขา

Formatted: Font color: Auto

๒. เมื่อพวกเขาได้สร้างความตระหนักและการยอมรับความมุ่งหมายและภารกิจ

Formatted: Font color: Auto

ของกลุ่ม

Formatted: Font color: Auto

๓. เมื่อพวกเขาได้กระตุ้นผู้ตามของพวกเขาให้มองไปเหนือผลประโยชน์ของพวกเขาเอง

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

เพื่อผลประโยชน์ขององค์กร ซึ่งความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปจะมีคุณลักษณะอยู่ ๔ อย่างด้วยกันคือ

๑. การใช้บารมี ซึ่งจะเกี่ยวพันกับการใช้วิสัยทัศน์และจิตสำนึกทางภารกิจ และปลูกฝังความพึงความภูมิใจ เพื่อที่จะให้ผู้ตามมีความไว้วางใจ ความจงรักภักดี และเชื่อถือในตัวผู้นำ ภาวะผู้นำโดยการสร้างบารมีนี้ ถือเป็นศูนย์กลางของกระบวนการภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป เพราะมีอำนาจและอิทธิพลมากที่สุดในบรรดากระบวนการอื่น ๆ ๓ ด้าน ของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปที่ร่วมกันเป็นคุณลักษณะของผู้นำ

Formatted: Font color: Auto

๒. การบันทึกลงใจ จะเกี่ยวพันกับการติดต่อสื่อสาร ความคาดหวังที่สูง การใช้สัญลักษณ์เพื่อที่รวมพลัง การแสดงออกความมุ่งหมายที่สำคัญด้วยวิถีทางที่เรียบง่ายและเป็นกระบวนการที่ผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดอารมณ์กระตุ้นจิตใจให้ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน แต่อุทิศเพื่อทีมงาน

๓. การกระตุ้นความคิดเห็น จะเกี่ยวพันกับการส่งเสริมความคิดเห็น ความมีเหตุผล และการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ เป็นผลให้ผู้ตามเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อย

๔. การพิจารณาส่วนบุคคล จะเกี่ยวพันกับการให้ความสนใจส่วนบุคคล การปฏิบัติต่อผู้ตามเป็นรายบุคคล การสอนงาน และการให้คำแนะนำ หลักการสำคัญของการคำนึงถึงเอกบุคคลคือผู้ตามแต่ละคนมีความต้องการที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้ตามบางคนความต้องการของเขาเหล่านั้นจะเปลี่ยนแปลงได้ด้วยอิทธิพลของผู้นำ ดังนั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงต้องมีความสามารถในการวินิจฉัย และยกระดับความต้องการของแต่ละคน บุคคลให้เป็นคนที่มีศักยภาพ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้นำจะต้องเข้าใจหน้าที่ การทำให้ทรัพยากรบุคคลซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์สินที่สำคัญที่สุดมีค่าเพิ่มขึ้นสำหรับโลกในอนาคต เพื่อก่อให้เกิดพลังร่วมในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเป็นองค์กรที่สามารถรักษาความสำเร็จให้ยั่งยืนได้ โดยผู้นำจะต้องมีความสามารถในการนำหรือภาวะผู้นำ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ๒ ด้านด้วยกัน องค์ประกอบแรกคือ ความน่าเชื่อถือ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านการคิด การปฏิบัติขององค์กร เช่น เป็นผู้ที่มิวิสัยทัศน์ สามารถมองการณ์ไกล มองเห็นเป้าหมายขององค์กรได้อย่างชัดเจน เป็นคนที่เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา สามารถปรับความคิดให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลง เป็นคนที่มีพลังมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ เป็นคนที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นต้น ซึ่งภาวะผู้นำด้านนี้จะก่อให้เกิดความไว้วางใจ ความจงรักภักดี และความผูกพันในตัวผู้นำ และองค์ประกอบที่สองคือ มีความสามารถเชิงบริหารจัดการกับการ

เปลี่ยนแปลงได้โดยสามารถปรับทิศทางการดำเนินงานขององค์กรให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความสามารถเชิงบริหารจัดการ เช่น มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ทั่วทั้งองค์กร โดยสามารถมองอนาคตขององค์กรที่กำลังจะมุ่งไปอย่างชัดเจน มีความกล้าที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน มีความสามารถในการสอน การชี้แนะ เพื่อสร้างผู้นำเพิ่มขึ้นในทุกระดับชั้นขององค์กร เป็นต้น ซึ่งความสามารถดังกล่าวนี้ จะก่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรนั่นเอง

แนวความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ได้กล่าวถึงในข้างต้นนั้นสอดคล้องกับแนวความคิดผู้นำของ Ulrich (Ulrich,D, ๑๙๙๖ : ๒๑๕) ได้กล่าวถึง ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จได้ต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ และต้องมีความสามารถในการบริหารองค์กรด้วย และ Ulrich ได้นำเสนอแบบจำลองความคิดของผู้นำในอนาคต ดังนี้ Leadership Charge = Credibility X Capability หรืออาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำเกิดจากองค์ประกอบ ๒ ด้าน คือ คุณลักษณะส่วนตัวด้านความน่าเชื่อถือ ประกอบกับความสามารถเชิงบริหารจัดการ

ถึงเวลาแล้วที่ทุกคนควรหันมาสร้างความเข้าใจ “ภาวะผู้นำ” (สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ, ๒๕๔๐ : ๒๐) ที่จำเป็นสำหรับสังคมไทย โดยเฉพาะในยุคที่ต้องพัฒนาให้พ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ หากสังคมมีผู้นำที่มีอิทธิพล แต่ไม่มีอำนาจเป็นจำนวนมากที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง ต่างจากในยุคสมัยนี้ซึ่งมีผู้นำที่มีอำนาจเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้อำนาจมาด้วยการแย่งชิงต่อสู้กัน แต่ไม่ได้มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงสังคมใด ๆ ให้เกิดขึ้นเลย เพื่อว่าการพัฒนาสังคมไทยจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังพุทธพจน์ที่แสดงให้เห็นความสำคัญของผู้นำต่อความอยู่รอด สวัสดิภาพ และสันติสุขของสังคมและประเทศชาติทั้งหมด ดังนี้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ๒๕๔๑ : ๑-๓) “เมื่อฝูงโคว่ายข้ามน้ำ ถ้าโคจำฝูงไปคดหมดทั้งฝูงนั้นก็ไปคดตามกัน” เพราะว่ามีผู้นำที่ไปคดฉันใดในหมู่มนุษย์ก็ฉันนั้น บุคคลผู้ใดได้รับสมมุติให้เป็นใหญ่ หากบุคคลผู้นั้นประพฤติไม่เป็นธรรม หมู่ประชาชนนอกนั้นก็ประพฤติชั่วเสียหาย แวันแคว้นทั้งหมดก็จะยากเข็ญ หากผู้ปกครองเป็นผู้ยากไร้คุณธรรม ซึ่งในทางตรงกันข้าม “เมื่อฝูงโคว่ายข้ามน้ำ ถ้าโคจำฝูงไปตรงโคหมดทั้งฝูงก็ไปตรง เพราะมีผู้นำที่ไปตรงฉันใดในหมู่มนุษย์ก็ฉันนั้น บุคคลผู้ใดได้รับสมมุติให้เป็นใหญ่ หากคนนั้นประพฤติชอบธรรม หมู่ประชาชนนอกนั้นก็พลอยดำเนินตาม ทั้งแวันแคว้นก็จะเป็นสุข หากผู้ปกครองตั้งอยู่ในธรรม” และเมื่อพูดตามสภาพของสังคมมนุษย์ก็จะได้รับความหมายของผู้นำว่า “ผู้นำคือ บุคคลที่จะมาประสานช่วยเหลือกันทั้งหลายรวมกัน โดยที่ว่าจะเป็นการอยู่รวมกันก็ตาม หรือทำการร่วมกันก็ตาม ให้พากันไปด้วยดีสู่จุดมุ่งหมายที่ดีงาม” การพากันไปด้วยดีนั้นหมายถึงไปโดยสวัสดิหรือโดยสวัสดิภาพผ่านพ้นภัยอันตรายอย่างเรียบร้อยและเป็นสุข เป็นต้น ส่วนการ

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

บรรลู่ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งมานั้น หมายถึง โดยถูกต้องตามธรรม โดยนัยนี้ ภาวะผู้นำก็คือคุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งงาม

คนไทยส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในเรื่องผู้นำ (อานันท์ ปันยารชุน, ๒๕๔๑ : ๑๒-๑๓) หรือแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไม่ค่อยตรงกับที่ทั่วโลกเขายึดถือกัน คนไทยมักจะยึดถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่น ในสมัยหนึ่งมีการปลูกฝังค่านิยมที่ว่า “เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย” ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่อันตรายมาก อาจจะต้องถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความยุ่งยากและความสับสนของสังคมไทย เพราะถ้าเดี๋ยวนี้มีใครคนใดคนหนึ่งตั้งตัวเองว่าฉันเป็นผู้นำและบอกเชื่อฉันแล้วจะพ้นภัย ถือว่าเป็นการสร้างคุณค่าและค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตามแต่ที่คิดเช่นนี้คงไม่เข้าใจความหมายของคำว่าผู้นำที่จริงแล้ว “ผู้นำ” ไม่ใช่ผู้ที่จะนำคนอื่น แต่ผู้นำที่ดีคือผู้ที่ผู้อื่นอยากเดินตาม นั้นหมายถึงว่าลักษณะการเป็นผู้นำนั้น ไม่ได้มาจากตัวเอง หรือตั้งตัวเอง แต่ต้องมีคนอื่นที่เขารู้สึกว่าเราเป็นผู้นำ โดยเกิดจากความศรัทธาในตัวเรา การที่จะสร้างความศรัทธาได้นั้นจะต้องเกิดจากพฤติกรรม การดำเนินชีวิต และสิ่งทีผู้หนึ่งสร้างสรรค์มาเป็นเวลาช้านาน ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตาม พฤติกรรม หรือการกระทำใด ๆ ซึ่งอยู่บนมูลฐานของคุณธรรมและจริยธรรม การที่เป็นผู้นำได้และเป็นผู้นำที่ยั่งยืน สิ่งทีขาดไม่ได้ก็คือ ความรู้สึกผิด ความรู้สึกชอบ รู้สึกควรไม่ควร โดยสิ่งซึ่งควบคุมการกระทำของตนเองนั่นก็คือ คุณธรรมและจริยธรรม นอกจากเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว บุคคลที่ก้าวสู่ความเป็น “ผู้นำ” สำหรับสังคมไทย ยังจำเป็นต้องประกอบด้วยคุณสมบัติอื่น ๆ อีกองค์ประกอบของผู้นำนั้น หากพิจารณาจะพบว่าผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำให้คนอื่นคล้อยตาม เพราะมีศรัทธาต่อคนคนนั้น การพูดให้คนอื่นเข้าใจก็เป็นเรื่องสำคัญ การสื่อสารที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง เป็นสิ่งสำคัญในการสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งลักษณะของผู้นำยังต้องมีความสังเกต มีความเชื่อมั่น ให้เห็นว่าจะทำอะไรต้องมีหลักการ เพราะเราอยู่ในสุญญากาศไม่ได้ จำเป็นต้องมีกรอบอะไรบางอย่างที่เข้ามาคุ้มครองป้องกันสิ่งที่เราหวงแหน เช่น ความเชื่อมั่นในเรื่องของสิทธิมนุษยชน การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น ประการถัดมาก็คือ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ เพราะถ้ามีแต่หาเช้ากินค่ำ เมาไปวัน ๆ แต่ละวันจัดการแต่ปัญหาเฉพาะหน้าก็ยากจะดูแลตัวเอง ในอนาคตผู้นำจึงต้องมีระบบของการคิดและการบริหาร นอกจากนั้นแล้ว การชวนขยายหาความรู้ใส่ตัวเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาก ใครหยุดเมื่อไหร่คนอื่นจะขึ้นหน้า เมื่อโลกเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ความสามารถของคนเราที่จะติดตามเหตุการณ์ให้เท่าทันโลกและทันต่อความคิด ความรู้สึกและสามัญสำนึกของกลุ่มแข่งขันคือสิ่งสำคัญที่สุดและในยุคสมัยนี้บทบาทของผู้นำคือ ต้อง “นำ” ไม่ใช่ “จัดการ” ต้องกระตุ้นคนให้ทำด้วยความรู้สึกอยากทำ อดีตประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ เคยกล่าวว่า

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

“ผู้นำที่ดี (good leader) คือ เราอยากให้ลูกน้องทำอะไร เมื่อลูกน้องเริ่มทำในสิ่งนั้นก็เพราะเขาอยากทำดีหรือไม่ดีก็ทำ เพราะเป็นความคิดที่เขาคิดมันขึ้นมาเอง”

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

หลักสูตรพัฒนาองค์ความรู้แก่ผู้นำในประเทศไทย และต่างประเทศ

ในปัจจุบัน พบว่ามีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน (ในและต่างประเทศ) ให้ความสำคัญพัฒนาหลักสูตรผู้นำขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น ในส่วนต่อจากนี้เป็นรายละเอียดโดยสังเขปของหลักสูตร การพัฒนาผู้นำที่มีชื่อเสียงในระดับต้นๆ ทั้งในและต่างประเทศ ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (ปปร.) สำหรับนักบริหารระดับสูง ของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า

๓. หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ของสถาบันวิทยาการลาดทุน (วคท.)

๔. หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.)

๕. หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ หลักสูตร Advance Management Program ของ Harvard Business School, U.S.A.

๖. หลักสูตรการพัฒนาผู้นำของ World Bank Institute

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ แบ่งการศึกษา ออกเป็น ๒ ภาคการศึกษา ประกอบด้วยภาคการปฐมนิเทศ และภาคการศึกษาหลักสูตรหลัก

วัตถุประสงค์

ภาคการปฐมนิเทศ: เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทราบถึงกระบวนการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของภาครัฐและเอกชนในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ เสริมสร้างขีดความสามารถที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับสูงและระดับยุทธศาสตร์ ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา

ภาคการศึกษาหลักสูตรหลัก:

๑. เพื่อการศึกษาวิชาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. เพื่อศึกษา บทบาท หน้าที่ และแนวนโยบายของภาครัฐ

๓. เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงแนวความคิดในการกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติและ วัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ รวมทั้งกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และการพัฒนานโยบาย ความมั่นคงแห่งชาติ

๔. เพื่อให้มีความเข้าใจและความรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงของชาติ

๕. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างนักศึกษาจากส่วนราชการต่างๆ อันจะ อำนวยประโยชน์ในการประสานงานระหว่างกัน

วิธีการเรียนการสอน**ภาคการปฐมนิเทศ**

๑. การบรรยาย: เป็นวิธีการให้ความรู้โดยตรงในหัวข้อวิชาต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร ทั้งนี้จะพิจารณาผู้บรรยายจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรงในกิจการนั้นๆ จากส่วนราชการต่างๆ และหน่วยงานภาคเอกชน รวมทั้ง ผู้บรรยายของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ

๒. การถกแถลงเป็นคณะ: เป็นวิธีการที่สร้างโอกาสให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นและประสบการณ์ ระหว่างกันภายหลังจากการฟังบรรยายแล้ว เพื่อให้มีความรู้และความ เข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น โดยจัดแบ่งผู้เข้าอบรมเป็นคณะ ทั้งนี้ มีที่ปรึกษาและฝ่าย อำนวยการของวิทยาลัยฯ คอยให้คำปรึกษาตามความจำเป็น

๓. การอ่านเอกสารประกอบบทเรียน: ได้แก่ คำบรรยาย เอกสารประกอบการ บรรยาย และเอกสารซึ่งผู้บรรยาย หรือวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ เสนอแนะให้ใช้เป็น เอกสารอ่านประกอบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กระจ่างและกว้างขวางยิ่งขึ้น

๔. การดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ: การ ดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศตามหลักสูตร ปฐมนิเทศนั้น เป็นการดูกิจการฯ ของงานทางทหาร ตำรวจ พลเรือน และภาคเอกชน ที่มีความสำคัญ ต่อความมั่นคงของประเทศ

๕. การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือระดับผู้นำขั้นความรู้ชั้นสูง: เป็นวิธีการศึกษาที่จัด เสริมขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์โดยตรงในกิจกรรม ของ ลูกเสือ และเพื่อชักจูงให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีระหว่างกันอย่างใกล้ชิด

ภาคการศึกษาหลักสูตรหลัก

๑. การบรรยาย
๒. การอ่านเอกสารประกอบ
๓. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
๔. การทดลองเป็นคณะ
๕. การศึกษาเฉพาะกรณี
๖. การฝึกจำลองสถานการณ์
๗. การสัมมนา
๘. การแก้ปัญหาเป็นคณะกรรมการ
๙. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
๑๐. การเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
๑๑. การเขียนบทความทางวิชาการ
๑๒. การดูกิจการและศึกษานุมิประเทศ
๑๓. การปัจฉิมนิเทศ

โครงสร้างหลักสูตร**ภาคการปฐมนิเทศ**

๑. กระบวนการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ
๒. ทฤษฎีด้านความมั่นคง
๓. บทบาทและภารกิจของกองทัพในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
๔. บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
๕. แนวความคิดในการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายของรัฐ
๖. การคิด วิเคราะห์ และตกลงใจในระดับยุทธศาสตร์
๗. การนำและการบริหารจัดการต่อการเปลี่ยนแปลง
๘. การบริหารจัดการในภาวะวิกฤต
๙. ผู้บริหารกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ
๑๐. การพัฒนานุคลิกภาพของผู้บริหาร
๑๑. การเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ภาคการศึกษาหลักสูตรหลัก

๑. บทเรียนที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ชาติ
๒. บทเรียนที่ ๒ : การเมืองกับความมั่นคงแห่งชาติ
๓. บทเรียนที่ ๓ : การเศรษฐกิจกับความมั่นคงแห่งชาติ
๔. บทเรียนที่ ๔ : สังคมจิตวิทยากับความมั่นคงแห่งชาติ
๕. บทเรียนที่ ๕ : การทหารกับความมั่นคงแห่งชาติ
๖. บทเรียนที่ ๖ : วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับความมั่นคงแห่งชาติ

ระยะเวลาการศึกษา

ใช้เวลาการศึกษาในห้องบรรยาย รวมทั้งการดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ ประมาณ ๑๑ เดือน โดยจะเปิดการศึกษาในเดือนพฤศจิกายนและปิดการศึกษาในเดือนกันยายน ดังนี้

๑. การศึกษาในห้องบรรยายและห้องถกแถลง รวมทั้งการสัมมนา การแก้ปัญหาเป็นคณะกรรมการ การศึกษาเฉพาะกรณี และการศึกษาดูด้วยตนเอง ใช้เวลาระหว่าง ๐๘.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. ของวันจันทร์ – ศุกร์ ในช่วงเดือน มิ.ย. – ส.ค.

๒. การดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศทั้งภายในและต่างประเทศ ใช้เวลาเต็มวัน ต่อเนื่อง รวมทั้งวันหยุดราชการ โดยคิดเป็นเวลาการศึกษาวັນละ ๘ ชั่วโมง

๓. การดูกิจการในสาขาวิชาการด้านต่างๆ เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมใช้เวลา ระหว่าง ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

๔. การเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (ปปร.) สำหรับนักบริหารระดับสูง ของวิทยาลัยการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า

หลักการและเหตุผล

แม้ระบอบประชาธิปไตยจะมีพัฒนาการตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ แต่การพัฒนาส่วนใหญ่เป็นแต่เพียงรูปแบบเท่านั้น มีการหยุดชะงักเป็นช่วงๆ จนมีการตั้งข้อสังเกตว่า แม้รูปแบบการปกครองประเทศ จะดูเป็นประชาธิปไตย แต่สาระและกระบวนการบริหารบ้านเมืองยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพราะคนไทยยังมีความเข้าใจ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการสร้างประชาธิปไตยसारอาทิ ค่านิยมในระบบอุปถัมภ์ และการปฏิเสธความหลากหลายแบบพหุนิยม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้นำมาซึ่งความขัดแย้งในสังคม จนเกิดการเผชิญหน้ากันอย่างต่อเนื่องระหว่าง “ประชาธิปไตยแบบตะวันตก” และ “ประชาธิปไตยแบบไทยๆ”

โดยที่สถาบันพระปกเกล้า ก่อตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เป็นสถาบันทางวิชาการแห่งชาติที่มุ่งมั่นพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อสันติสุขสถาพรในสังคมไทย มีหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกในสังคมไทยทั้งรูปแบบและสาระเพื่อให้บริการสังคมก่อให้เกิดประโยชน์สุขอย่างแท้จริงแก่คนไทยทั้งปวง จึงได้จัดกิจกรรมหลายประการที่มุ่งไปสู่วัตถุประสงค์หลักดังกล่าว ทั้งการศึกษาวิจัย การให้การศึกษายอบรม การเผยแพร่และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในวงกว้าง

ในบรรดากิจกรรมที่หลากหลายนั้น สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดการศึกษาเชิงปฏิบัติการหลักสูตร การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูงเพื่อให้ผู้นำทางความคิดในสังคมไทยได้มาร่วมกันกับนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ แสวงหาแนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเพื่อสันติสุขสถาพรอย่างแท้จริงแก่คนไทยทั้งชาติ และนำแนวทางดังกล่าวที่เกิดจากความเข้าใจร่วมกัน การมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมประชาธิปไตยที่แสวงหาร่วมกันนั้น ไปร่วมกันพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยต่อไปในฐานะเครือข่าย “นักพัฒนาประชาธิปไตย”

วัตถุประสงค์

๑. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยและกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๒. เสริมสร้างเจตคติ ค่านิยม ความคิดและวิถีชีวิตประชาธิปไตย

๓. เพิ่มพูนทักษะการวิเคราะห์และพฤติกรรมประชาธิปไตย ที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลในปัจจุบันและอนาคต

๔. ร่วมกันแสวงหาแนวทาง และวิธีการในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย

๕. เสริมสร้างบทบาทและเครือข่ายในการสร้างสรรค์และเผยแพร่ประชาธิปไตยให้เกิดสันติสุขสถาพร

วิธีการเรียนการสอน

๑. การศึกษาในห้องบรรยาย

๑.๑ จัดการเรียนการสอน ๕ กลุ่มวิชา โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ และดูแลการกำหนดหน่วยวิชาและวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ละหน่วยวิชาจะใช้เวลา ๑.๓๐ ชั่วโมง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

๑.๒ แบ่งนักศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ เพื่อให้ นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการ ถกแถลงหรือระดมความคิดเห็นในประเด็นที่วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรืออาจารย์ประจำกลุ่มวิชา กำหนด โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มช่วยควบคุมและดูแลการถกแถลงหรือระดมความคิดเห็นให้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๑.๓ ศึกษาเอกสารประกอบการบรรยายหรือเอกสารอ้างอิง ตามที่อาจารย์ประจำ กลุ่มวิชาหรือวิทยากรแนะนำ เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เสริมเติมเต็มจากการบรรยายของ วิทยากรในช่วงเวลาที่จำกัด นักศึกษาควรให้ความสนใจเอกสารเหล่านี้เพื่อช่วยให้อ่านศึกษาในห้อง บรรยายมีคุณค่ามากขึ้น

๒. การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

๒.๑ การทำรายงานเอกสารวิชาการส่วนบุคคล เป็นการเขียนรายงานในลักษณะ ของบทความวิชาการหรืองานวิจัยที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ๕ กลุ่มวิชา โดยมี อาจารย์ที่ปรึกษาดูแลและแนะนำการจัดทำเอกสารอย่างสม่ำเสมอ

๒.๒ การทำรายงานเอกสารวิชาการกลุ่ม เพื่อให้ นักศึกษานำองค์ความรู้จากกลุ่ม วิชาต่างๆ และประสบการณ์ที่มีอยู่ตลอดจนการลงพื้นที่ มาร่วมกันจัดทำเอกสารวิชาการกลุ่มใน ลักษณะแผนปฏิบัติการหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อขยายผลไปสู่การปฏิบัติ

๒.๓ ปังนิเทศ เป็นกิจกรรมสุดท้ายก่อนการจบการศึกษามุ่งเน้นให้นักศึกษาได้ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาตามหลักสูตรและให้นักศึกษาได้เสนอวิสัยทัศน์และบทบาท ของตนในการช่วยพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในฐานะ “นักพัฒนา ประชาธิปไตย” ต่อไป

๓. การเสริมสร้างประสบการณ์ผู้บริหารเชิงประจักษ์

๓.๑ ปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความคุ้นเคย ช่วยเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและคณาจารย์ประจำหลักสูตร มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของ การศึกษาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความคาดหวังของนักศึกษาต่อหลักสูตร และร่วมกันพัฒนาภาคภูมิใจการมาเรียนในการศึกษาหลักสูตร

๓.๒ การศึกษาดูงานในประเทศ และการศึกษาดูงานต่างประเทศ เป็นกิจกรรมที่มุ่ง ให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างทักษะในด้านการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็น ระหว่างเพื่อนนักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการด้านต่างๆ

๓.๓ การบรรยายพิเศษ เป็นกิจกรรมพิเศษของหลักสูตรที่จัดให้มีการบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับผู้นำของประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับฟังนโยบายหรือวิสัยทัศน์ต่างๆ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเชิญมาบรรยายอย่างใกล้ชิด

๔. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตร “การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง” แบ่งเป็น ๓ หมวดการศึกษา จำนวน ๔๗๔ ชั่วโมง มีรายละเอียดดังนี้

หมวดที่ ๑ การเรียนการสอน ๘ กลุ่มวิชา จำนวน ๒๒๔ ชั่วโมง

กลุ่มวิชาที่ ๑ : วิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย (๒๔ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๒ : การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย: นโยบายและทางเลือก (๒๔ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๓ : ประเทศไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ (๒๘ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๔ : ประมุขศิลป์เพื่อการพัฒนาและการจัดการการเมืองในระบอบประชาธิปไตย (๒๔ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๕ : การพัฒนาการเมืองไทย (๒๔ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๖ : กระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร (๒๔ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๗ : การปกครองระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ (๒๔ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๘ : ระบบควบคุมและการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ (๒๘ ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาที่ ๙ : ประเด็นการเมืองการปกครองร่วมสมัย (๒๔ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๒ การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ จำนวน ๑๔๕ ชั่วโมง

งานเอกสารวิชาการส่วนบุคคล (๘๔ ชั่วโมง)

๑. การเสนอหัวข้อเอกสาร และพบอาจารย์ที่ปรึกษา

๒. การส่งเอกสารวิชาการฯ ให้อาจารย์ที่ปรึกษา

๓. การนำเสนอเอกสารวิชาการฯ และปัจฉิมนิเทศ

งานเอกสารวิชาการกลุ่ม/รุ่น ได้แก่ การแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยเพื่อจัดทำเอกสารวิชาการ โดยการลงพื้นที่ต่างๆ นำผลการศึกษาที่ได้แต่ละกลุ่มมาสังเคราะห์/จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติ (จำนวน ๖๑ ชั่วโมง)

หมวดที่ ๓ กิจกรรมในหลักสูตร จำนวน ๑๐๕ ชั่วโมง

๑. การศึกษาดูงานในประเทศ (ประมาณ ๔ ชั่วโมง) (๗๒ ชั่วโมง)

๒. การศึกษาดูงานต่างประเทศ (๓๓ ชั่วโมง)

๓. กิจกรรมอื่นในหลักสูตร เช่น ปฐมนิเทศ การบรรยาย/การสัมมนาพิเศษ เป็นต้น
ระยะเวลาการศึกษา ระยะเวลาการศึกษาบรวมโดยรวมประมาณ ๕ เดือน
 ระหว่างเดือนมิถุนายนของทุกปีจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดไป โดยมีเวลาศึกษาบรวมปกติทุก
 วันจันทร์ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๗.๑๐ น. และวันอังคาร เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๒.๑๐ น.

๕. สถานที่ศึกษาบรวม

สถานที่อบรม ณ สถาบันพระปกเกล้า หรือสถานที่อื่นที่สถาบันฯ กำหนด

๖. เงื่อนไขการผ่านการศึกษาบรวม

๖.๑ ผู้เข้ารับการศึกษาบรวมหลักสูตรฯ เป็นผู้ผ่านและสำเร็จการศึกษาบรวมเมื่อ
 ปฏิบัติตามเกณฑ์ต่างๆ ต่อไปนี้โดยครบถ้วน

๖.๑.๑ เกณฑ์เวลาเรียน ผู้เข้าศึกษาบรวมต้องมีเวลาศึกษาบรวมตลอดทั้ง
 หลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ของเวลาเรียนในห้องเรียน โดยสถาบันฯ จะรายงานผลการศึกษา
 แก่หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้รับรองผู้เข้าศึกษาบรวมได้ทราบเป็นระยะ

๖.๑.๒ เกณฑ์การมีส่วนร่วม ผู้เข้าศึกษาบรวมต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาบรวม
 ตามกระบวนการศึกษาบรวมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๖.๑.๓ เกณฑ์การจัดทำเอกสารวิชาการ เพื่อทดสอบการขับเคลื่อนนโยบายผู้
 ภาคปฏิบัติผู้เข้าศึกษาบรวมต้อง

๖.๑.๓.๑ จัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา
 และอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาอนุมัติให้ผ่านมาตรฐานของเอกสารวิชการนั้น ภายใต้กำหนดเวลา
 ที่สถาบันฯ กำหนด

๖.๑.๓.๒ จัดทำเอกสารวิชาการกลุ่ม เช่น แผนพัฒนาประจำปีไทย
 หรือแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติ โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเอกสารวิชาการกลุ่มต้องแล้วเสร็จ
 และนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณะหรือที่ประชุมใหญ่ หรือกรณีอื่นที่คณะกรรมการหลักสูตรฯ
 กำหนด

๖.๑.๔ ไม่มีความประพฤติเสียหาย และไม่ดำเนินการใดๆ อันนำมาซึ่งความ
 เสื่อมเสียชื่อเสียงของสถาบันพระปกเกล้า

๖.๒ ผู้ผ่านและสำเร็จการศึกษาบรวมหลักสูตรนี้ จะได้รับ “ประกาศนียบัตรชั้นสูงทาง
 การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง” และมีศักดิ์และสิทธิแห่ง
 ประกาศนียบัตรชั้นสูงทุกประการ

๓. หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ของสถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท.)

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถทางธุรกิจตลาดทุน โดยมีวิสัยทัศน์อันเป็นพลวัตและก่อปรด้วยภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม สามารถทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ทั้งด้านภารกิจขององค์กร และด้านบทบาทและความสัมพันธ์ในสังคม

โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้บรรลุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรของกิจกรรมการศึกษาหลัก (Main Module) จึงมีแนวทางดังนี้

กิจกรรมการศึกษาหลัก

ส่วนที่ ๑ การสร้างองค์ความรู้ทางธุรกิจตลาดทุน รวมทั้งส่วนเน้นพิเศษบริษัทภิบาล

ส่วนที่ ๒ การสร้างทักษะเชิงวิสัยทัศน์ ซึ่งครอบคลุมแง่มุมต่างๆ ของสังคมผนวกเข้ากับองค์ความรู้ทางธุรกิจ

ส่วนที่ ๓ การสร้างภูมิปัญญาแห่งความเป็นผู้นำ ทั้งด้านความรู้ ความคิดและคุณธรรม อันประกอบด้วยมโนธรรม และจริยธรรม ให้สามารถนำองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านธุรกิจ และประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาเน้นการพัฒนาการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ การทำงานร่วมกัน และการสัมผัสและเข้าถึงสถานการณ์จริง โดยมีเนื้อหาวิชาการเชิงประยุกต์ กิจกรรมการศึกษาประกอบด้วยบรรยายสัมมนาและกรณีศึกษา เวทีแสดงความคิดเห็น การเยี่ยมชมองค์กรต่างๆ

นักศึกษา

คุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาเป็นบุคคลต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน องค์กร และหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการเงินและตลาดทุน

๒. ผู้บริหารระดับสูงด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ด้านสถาบันการศึกษา ด้านสื่อมวลชน และสมาชิกรัฐสภาที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเงิน และตลาดทุน

๓. บุคคลที่สถาบันเห็นควรเสนอชื่อเพื่อพิจารณาอนุมัติเข้าเป็นนักศึกษา

๓.๑ เป็นผู้มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม ในฐานะนักศึกษาของสถาบันร่วมกับนักศึกษาอื่นๆ

๓.๒ เป็นผู้ที่สามารถจัดสรรเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมตามกำหนดการได้อย่างครบถ้วน

วิทยาการ

วิทยาการผู้ถ่ายทอดประสบการณ์และนำกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย ผู้นำระดับชาติและระดับโลกทั้งในอดีตและปัจจุบันผู้ทรงภูมิปัญญาซึ่งเป็นที่ยอมรับ ผู้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจและสาขาวิชา

ระยะเวลา

จำนวนชั่วโมงกิจกรรมการศึกษา (Course Activity) ของกิจกรรมการศึกษาหลัก (Main Module) ที่กำหนดไว้รวมประมาณ ๖๐ ชั่วโมง นอกจากนั้น ยังจัดให้มีกิจกรรมการศึกษาเสริม คือ กิจกรรมการศึกษาเพื่อโลกทัศน์แห่งอนาคต (Breakthrough Module) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งนัยทางเศรษฐกิจ ธุรกิจ และการบริหารจัดการ เพื่อให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลและครบถ้วน อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิผลของความรู้และวิสัยทัศน์ตลอดจนภาวะผู้นำของนักศึกษาให้ทวียิ่งขึ้น

ค่าธรรมเนียมการศึกษา ผู้ได้รับเชิญหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ของสถาบันวิทยาการ ตลาดทุนทุกท่านได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาหลักสูตร วศท. เนื่องจากมีสถานะเป็นผู้เข้ารับการศึกษาอบรมโดยการสนับสนุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ค่าธรรมเนียมกิจกรรมเสริมศึกษา ค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ของสถาบันวิทยาการตลาดทุนสำหรับหลักสูตร วศท. นักศึกษาจกต้องชำระเงิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของกิจกรรมเสริมศึกษานอกสถานที่ด้วยตนเอง ซึ่งสถาบันฯ จะระบุงิจกรรมเสริมศึกษาให้กับนักศึกษาทุกท่านทราบ

การสำเร็จการศึกษา

นักศึกษาของหลักสูตร ที่สถาบันวิทยาการตลาดทุนมีมติอนุมัติให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาและมีสิทธิได้รับประกาศนียบัตรและเข็มวิทยฐานะจากสถาบัน ต้องเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาหลัก (Main Module) คิดเป็นสัดส่วนเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั้งหมดที่สถาบันกำหนดไว้เป็นการปกติ (ไม่รวมกิจกรรมการศึกษาที่จัดเพิ่มเติมเป็นการพิเศษ)

๔. หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) ระดับสูง ของวิทยาลัยการยุติธรรม

หลักการและเหตุผล

กระบวนการยุติธรรมของไทยมีพัฒนาการมาตลอดทุกยุคทุกสมัย นับตั้งแต่ยุคก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ ตลอดมาจนยุค พ.ศ.๒๔๗๕ – พ.ศ.๒๕๑๖ และยุคหลัง ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖ พัฒนาการแต่ละช่วงเวลานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมถึงบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ณ ขณะนั้น

นับตั้งแต่ยุคหลัง ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖ เป็นต้นมา กระแสความตื่นตัวของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย ความต้องการมีสิทธิมีส่วนร่วมทางการเมืองก่อให้เกิดการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมือง จนกระทั่งกลายเป็นที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งการประกาศใช้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก เช่น มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นถึง ๘ องค์กร เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียกร้องขอความเป็นธรรมในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตนตามรัฐธรรมนูญ มีกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ทั้งการบังคับใช้ยังก่อให้เกิดปัญหาทางการเมือง ซึ่งทวีความรุนแรงจนถึงขั้นการเกิดรัฐประหาร โดยคณะปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และเป็นที่มาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคม ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในเชิงบวก แต่ยังส่งผลกระทบในทางลบทำให้อภัยคุกคามสังคมไทยในหลายๆ ด้านรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมเศรษฐกิจและการทุจริตคอร์รัปชันซึ่งก่อโดยองค์กรอาชญากรรมและบุคคลที่มีอิทธิพลด้านการเงิน เทคโนโลยีและการเมือง

กระบวนการยุติธรรมระดับสูง ได้พัฒนาองค์ความรู้ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ตลอดจนใช้วิทยาการทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมาย การอำนวยความสะดวก การเสริมสร้างกลไกการป้องกันแก้ไขภัยดังกล่าวข้างต้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมของไทยมีลักษณะโครงสร้างเป็นการแบ่งแยกอำนาจและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทำให้แต่ละหน่วยงานมีหลักการใช้ดุลพินิจ และแนวปฏิบัติงานในการอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกัน ภายใต้นโยบาย และปรัชญาที่แตกต่างกัน ทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่อาจบรรลุผลในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมได้ตามความคาดหวัง

ดังนั้น เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมของไทยสามารถขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพและเป่าหมายร่วมกันในอันที่จะอำนวยความยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทันต่อความเปลี่ยนแปลง สำนักงานศาลยุติธรรมจึงเห็นความจำเป็นที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม องค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ตลอดจนองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทในการเสริมสร้างสนับสนุนการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนตามกฎหมาย ทั้งในองค์กรเหล่านี้มีโอกาสดแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ความคิด ประสบการณ์ ตลอดจนสร้างเครือข่ายประสานการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้ประชาชนเสมอกันในกฎหมาย ได้รับความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมตามกฎหมายเท่าเทียมกันสร้างฐานสังคมให้เกิดความมั่นคง สันติสุข ปลอดภัยจากภัยคุกคามของอาชญากรและการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ นำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองของประเทศและความผาสุกของประชาชนสืบไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ และวิทยาการสมัยใหม่ด้านกฎหมาย การเมืองการปกครอง สังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของโลกและผลกระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมของหน่วยงาน

๒. เพื่อสร้างแนวคิดร่วมกันในการพัฒนาระบบงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. เพื่อสร้างความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบ และสามารถนำองค์กรไปสู่ผลสำเร็จ

๔. เพื่อประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในทิศทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกันนโยบายการพัฒนาประเทศ

คุณสมบัติและจำนวนของผู้เข้ารับการอบรม

๑. คุณสมบัติทั่วไป

การอบรมหลักสูตร “ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง” เป็นการอบรมที่สำนักงานศาลยุติธรรมจัดขึ้นโดยผู้เข้ารับการอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เพื่อประโยชน์ในด้านการประสานงานกระบวนการยุติธรรมที่เป็นเลิศ จึงจำเป็นต้องคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรม ซึ่งต้องพิจารณาความเหมาะสมหลายด้านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการให้ได้มาซึ่งบุคคลที่สามารถจะนำประโยชน์จากการอบรมไปใช้ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจึงกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมโดยทั่วไป คือ

๑.๑ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดมีสุขภาพสมบูรณ์ปราศจากโรคอันเป็นอุปสรรคต่อการอบรม และไม่อยู่ระหว่างถูกตั้งกรรมการสอบสวนความคิด ทางวินัยหรือถูกพักราชการหรือต้องคดีอาญา หรือถูกฟ้องคดีอาญา (ศาลประทับรับฟ้อง) เว้นแต่กรณีหนึ่งกรณีใด ดังนี้ ต้องคดีอาญา หรือถูกฟ้องคดีอาญาในความผิดลหุโทษ หรือถูกฟ้องคดีอาญาในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

๑.๒ จะต้องไม่อยู่ระหว่างการอบรมหลักสูตร วปอ. วปรอ. ปปร. นบส. สจว. วตท. พตส. บรอ. TEPCOT. หรือ นบปส. หรือหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้แก่ผู้บริหารอย่างทั่วถึง

๑.๓ เป็นผู้มีความสามารถปฏิบัติงานให้หน่วยงานในระดับที่น่าพอใจ

๑.๔ ไม่ติดราชการจำเป็นหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในระหว่างเวลาอบรม

๑.๕ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และสนใจงานวิชาการ

๑.๖ เป็นผู้มีความรู้และสามารถนำมาถ่ายทอดผ่านงานวิชาการส่วนบุคคลได้

๑.๗ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงาน และกระบวนการยุติธรรม

๒. เกณฑ์กำหนดช่วงอายุสำหรับผู้ที่จะได้รับคัดเลือกเข้ารับการอบรม

๒.๑ ข้าราชการตุลาการและข้าราชการอัยการ อายุไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี และไม่เกิน ๖๕ ปี ในวันรายงานตัว

๒.๒ ข้าราชการพลเรือน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ นายทหารพระธรรมนูญ อายุไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี และไม่เกิน ๕๕ ปี ในวันรายงานตัว

๒.๓ บุคลากรจากองค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาภาคเอกชน (NGO) และ สื่อมวลชน อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันรายงานตัว

กรณีผู้เข้ารับการอบรมขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่อยู่ในช่วงอายุของเกณฑ์ที่กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาการเข้ารับการอบรมเป็นรายบุคคลต่อไป

หมายเหตุ: กรณีที่หน่วยงานใดปฏิเสธหรือไม่ส่งบุคคลเข้ารับการอบรมภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมทำความเห็นเสนอประธานกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นผู้พิจารณาบุคคลที่เหมาะสม โดยมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในหลักสูตรเข้ารับการอบรมจนครบตามจำนวนที่ขาด

๓. วิธีการดำเนินการอบรม การอบรมหลักสูตรนี้ประกอบด้วยกิจกรรม ๔ ลักษณะ คือ

๑. การบรรยายและอภิปราย เป็นการอบรมโดยวิธีการบรรยาย และอภิปราย เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตและเนื้อหาวิชาตามหัวข้อวิชาที่กำหนดไว้โดยวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูงในภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิชา

๒. การสัมมนา เป็นการสัมมนาเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันและกับวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณชนประกอบด้วยแนวทาง ดังนี้

๒.๑ ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนต้องเสนอความเห็นต่อประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ โดยให้กล่าวถึงสภาพของปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ทั้งนี้อาจแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น กลุ่มย่อย ๒ – ๓ กลุ่ม หรือตามความเหมาะสม

๒.๒ ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องร่วมเป็นผู้รับผิดชอบจัดสัมมนา หรือเสวนา ปัญหาสำคัญของชาติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนผู้สนใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น และจะต้องแถลงผลการสัมมนาต่อสาธารณะโดยผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งจัดทำ รายงานสรุปผลการสัมมนาเสนอต่อวิทยาลัยการยุติธรรมภายในเวลาที่กำหนด

๔. การศึกษาดูงาน เป็นการศึกษาดูงานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในด้านกระบวนการยุติธรรมและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเปิด โอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็น ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมด้วยกัน หรือกับผู้เชี่ยวชาญชำนาญการด้านต่างๆ ทั้งนี้จะมีการบรรยายสรุปโดยวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละสถานที่ที่ไปศึกษาดูงาน โดยแบ่งการศึกษาดูงาน เป็น ๓ ส่วน คือ

๔.๑ การศึกษาดูงานในส่วนกลาง

๔.๒ การศึกษาดูงานในส่วนภูมิภาค

๔.๓ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

ทั้งนี้ผู้เข้ารับการอบรมต้องจัดทำเอกสารรายงานผลการศึกษาดูงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและต่างประเทศ เสนอต่อสำนักงานศาลยุติธรรมภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕. การจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล เป็นการจัดทำเอกสารวิชาการที่ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนจะต้องดำเนินการ และจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาเอกสารวิชาการส่วนบุคคล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาให้สำเร็จการอบรมของหลักสูตร ผู้เข้า

รับการอบรมต้องจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลให้ได้เกินกึ่งหนึ่ง (จำนวน ๓ บท) จึงจะได้รับพิจารณาให้เดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศ

ระยะเวลาและขอบเขตเนื้อหาเวลาการอบรมทั้งหมดประมาณ ๕๒๘ ชั่วโมง คิดเป็นวันทำการ ๘๘ วัน แบ่งการอบรมออกเป็น ๒ ภาค คือ

๖. ภาควิทยาการ รวม ๔๕๒ ชั่วโมง ประกอบด้วย

๖.๑ การอบรมภาควิทยาการ รวม ๑๕๗ ชั่วโมง ดังนี้

๖.๑.๑ การบรรยาย/อภิปราย ๑๔๗ ชั่วโมง

๖.๑.๒ การบรรยายพิเศษ ๒๗ ชั่วโมง

๖.๑.๓ การสัมมนา ๒๔ ชั่วโมง

ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องเข้ารับการอบรมทุกวันศุกร์ระหว่างเวลา ๐๘.๔๕ – ๑๖.๑๐ น. เป็นเวลาประมาณ ๓๓ วันทำการ ทั้งนี้ผู้เข้ารับการอบรมจะร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ตามหัวข้อวิชาที่กำหนดไว้

๖.๒ การศึกษาดูงาน รวม ๒๕๔ ชั่วโมง ดังนี้

๖.๒.๑ การศึกษาดูงานส่วนกลาง

๖.๒.๒ การศึกษาดูงานส่วนภูมิภาค

๖.๒.๓ การศึกษาดูงานต่างประเทศ

กรณีการศึกษาดูงานต่างประเทศผู้เข้ารับการอบรมต้องมีระยะเวลาเข้ารับการอบรมนับถึงวันสุดท้าย ก่อนการเดินทางไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ หรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ หรือผู้ที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง

๗. ภาคการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล ประกอบด้วย

๗.๑ การจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลเสนอต่อวิทยาลัยการยุติธรรมตามวิธีการ ดังนี้

๗.๑.๑ ผู้เข้ารับการอบรมเสนอหัวข้อและโครงร่างเอกสารวิชาการส่วนบุคคล ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมให้คณะอนุกรรมการพิจารณาเอกสารวิชาการส่วนบุคคลหรือผู้ทรงคุณวุฒิของหลักสูตรพิจารณาภายใน ๒ เดือน นับแต่เปิดการอบรม

๗.๑.๒ คณะอนุกรรมการฯ หรือผู้ทรงคุณวุฒิฯ พิจารณาและอนุมัติหัวข้อและโครงร่างเอกสารวิชาการส่วนบุคคลที่เสนอภายใน ๑ เดือน

๗.๑.๓ สถานที่ : สถาบันฯ

๗.๑.๔ เมื่อโครงร่างผ่านการอนุมัติแล้ว ให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลเสนอต่อคณะอนุกรรมการฯ และผู้ทรงคุณวุฒิฯ เป็นระยะๆ รวม ๓ ระยะ

ระยะที่ ๑ ภายใน ๔ เดือนนับแต่อนุมัติ

ระยะที่ ๒ ภายใน ๕ เดือนนับแต่อนุมัติ

ระยะที่ ๓ ภายใน ๖ เดือนนับแต่อนุมัติ

๗.๒ การนำเสนอผลการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล ๓๖ ชั่วโมง ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอผลการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลต่อที่ประชุมตามเวลาที่กำหนดคนละประมาณ ๒๐ – ๓๐ นาที โดยมีคณะอนุกรรมการฯ หรือผู้ทรงคุณวุฒิฯ และเข้ารับการอบรมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพิจารณาจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลฉบับสมบูรณ์เสนอตามกำหนด

๘. เงื่อนไขการสำเร็จการอบรม

การอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนกรายุติธรรมระดับสูง ได้กำหนดเงื่อนไขการสำเร็จการอบรมดังต่อไปนี้

๘.๑ ต้องมีเวลาเข้ารับการอบรมและเสนอความคิดเห็นในห้องเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในหลักสูตร

๘.๒ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการอบรมตลอดหลักสูตร

๘.๓ จัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลแล้วเสร็จส่งตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร

๘.๔ จัดทำรายงานนำเสนอผลงานหรืองานที่ได้รับมอบหมายส่งตามกำหนดเวลาหากผู้เข้ารับการอบรมไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขถือว่าไม่สำเร็จการอบรมและไม่ได้รับวุฒิบัตร และเข้มวิทย์ฐานะของหลักสูตร

๙. วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกสำนักงานศาลยุติธรรมทั้งจากในและต่างประเทศ

๑๐. โครงสร้างหลักสูตร

การอบรมประกอบด้วยหมวดวิชาในหมวดวิชาหลัก ๓ หมวดวิชา หมวดวิชาเลือก ๑ หมวดวิชา การบรรยายพิเศษ การสัมมนา และการนำเสนอผลการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล ดังนี้

๑๐.๑ หมวดวิชาหลัก

๑๐๕ ชั่วโมง

Formatted: Complex Script Font: 16 pt

Formatted: Complex Script Font: 16 pt

๑๐.๒ หมวดวิชาเลือก	๔๒	ชั่วโมง
๑๐.๓ การบรรยายพิเศษ	๒๗	ชั่วโมง
๑๐.๔ การสัมมนา	๒๔	ชั่วโมง
๑๐.๕ การนำเสนอผลการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคล ๓๖		ชั่วโมง

หมวดวิชาหลัก

ประกอบด้วย ๓ หมวดวิชา ดังนี้

หมวดวิชาที่ ๑ ความรู้ทั่วไป	จำนวน ๓๖	ชั่วโมง
สหวิทยาการเพื่อการพัฒนา	จำนวน ๑๒	ชั่วโมง
กระบวนการในการกำหนดนโยบายของชาติ	จำนวน ๓	ชั่วโมง
หลักและนโยบายกฎหมายของไทย	จำนวน ๓	ชั่วโมง
นโยบายทางอาญาของไทย	จำนวน ๓	ชั่วโมง
การพัฒนากฎหมาย	จำนวน ๓	ชั่วโมง
กฎหมายกับการค้า	จำนวน ๓	ชั่วโมง
ปัญหาสังคมไทยกับกระบวนการยุติธรรม	จำนวน ๖	ชั่วโมง
ปัญหาทางเศรษฐกิจของไทย : ผลกระทบต่อ		
กระบวนการยุติธรรม	จำนวน ๓	ชั่วโมง

หมวดวิชาที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

_____ จำนวน ๓๖	ชั่วโมง
_____ จำนวน ๑๒	ชั่วโมง
_____ จำนวน ๕	ชั่วโมง

_____ จำนวน ๕ ชั่วโมง

_____ จำนวน ๖ ชั่วโมง

_____ จำนวน ๖ ชั่วโมง

_____ จำนวน ๓

ชั่วโมง

หมวดวิชาที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพของ

_____ นักบริหารการปฏิบัติงาน และ

_____ กระบวนการยุติธรรม _____

_____ จำนวน ๓๓ ชั่วโมง

_____ ตามแนวพระราชดำริ จำนวน ๓ ชั่วโมง

—การพัฒนาองค์กร	จำนวน ๓	ชั่วโมง
—หลักการบริหารจัดการสมัยใหม่	จำนวน ๖	ชั่วโมง
การวางแผนกลยุทธ์	จำนวน ๓	ชั่วโมง
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับ		
กระบวนการยุติธรรม	จำนวน ๓	ชั่วโมง
กระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนา	จำนวน ๓	ชั่วโมง
คุณธรรมและจริยธรรมของนักบริหารงานยุติธรรม	จำนวน ๓	ชั่วโมง
พุทธศาสนากับการบริหารงานยุติธรรม	จำนวน ๓	ชั่วโมง
ศาสตร์แห่งการดำเนินชีวิต	จำนวน ๓	ชั่วโมง
การบริหารสุขภาพสำหรับนักบริหาร	จำนวน ๓	ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือก

ประกอบด้วย ๗ หมวดวิชา ดังนี้

หมวดวิชาเลือกที่ ๑ กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือกที่ ๒ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

จำนวน ๕ ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือกที่ ๓ การพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จำนวน ๖ ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือกที่ ๔ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือกที่ ๕ นิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการยุติธรรม

จำนวน ๓ ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือกที่ ๖ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำนวน ๖ ชั่วโมง

หมวดวิชาเลือกที่ ๗ กระบวนการยุติธรรมกับการต่อต้านการก่อการร้าย

จำนวน ๖ ชั่วโมง

ในหมวดวิชาเลือก วิทยาลัยการยุติธรรมอาจเห็นสมควรให้จัดการอบรมครบทุก

หมวดวิชาเลือก

การบรรยายพิเศษ

จำนวน ๒๗ ชั่วโมง

การสัมมนา

จำนวน ๒๔ ชั่วโมง

ประกอบด้วย

Formatted: Complex Script Font: 16 pt

Formatted: Complex Script Font: 16 pt

Formatted: Complex Script Font: 16 pt

สัมมนาปัญหาสังคมไทย	จำนวน ๖	ชั่วโมง
สัมมนาปัญหาตามสถานการณ์	จำนวน ๖	ชั่วโมง
สัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแก้ไขปัญหา		
ในกระบวนการยุติธรรม	จำนวน ๖	ชั่วโมง
สัมมนาผลการศึกษาดูงาน	จำนวน ๓	ชั่วโมง
สัมมนาเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ	จำนวน ๓	ชั่วโมง
การนำเสนอผลการจัดทำเอกสารวิชาการส่วนบุคคลจำนวน ๓๖		ชั่วโมง

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรต่างประเทศ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสหรัฐอเมริกา (วปอ.สหรัฐฯ)

(นพรัตน์ ยอดวิมล, สัมภาษณ์ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๓)

ข้อมูลทั่วไป

วปอ.สหรัฐฯ เป็นโรงเรียนหลัก ๑ ใน ๕ ของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศของสหรัฐฯ ได้รับการสนับสนุนโดยตรงจาก ประธานาธิบดีการร่วม จึงได้รับสิทธิ์ และการสนับสนุนอย่างดีจากประธานาธิบดีการร่วม และผู้บัญชาการเหล่าทัพในทุกๆ เรื่อง ผอ.วปอ. มีชั้นยศ พลโท วปอ.สหรัฐฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกระดับ “World Class” ห้องเรียนใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทั้งหมด มีเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อำนวยความสะดวกทุกอย่าง- ใช้ระบบ [OnN-LineNE](#) และ [LanAN](#) ของตนเอง มีความมุ่งหมายเพื่อการดำเนินการพัฒนาความคิดหรือแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ให้ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาประเทศคณาจารย์ที่มาบรรยายและดูแลด้านการศึกษาจะเป็นระดับปริญญาเอกทั้งหมด คณาจารย์ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ฝ่ายทหาร หน่วยงานพลเรือนต่างๆ เช่น กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงเกษตร ซีไอเอ และผู้ที่มีประสบการณ์ และขีดความสามารถสูง

หลักสูตร

วปอ.สหรัฐฯ จัดปฐมนิเทศให้นักศึกษาจากมิตรประเทศก่อนการศึกษาจริง ประมาณ ๑ เดือน เพื่อการศึกษาเรื่องการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ วัฒนธรรมต่างๆ และโครงสร้างการปกครองทัพอเมริกา หลังจากนั้นจะศึกษาตามหลักสูตรปกติประกอบด้วยวิชาหลักๆ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายต่างประเทศ ประวัติศาสตร์โลก ประวัติศาสตร์ทหาร เศรษฐกิจ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

๑. เป็นนายทหารยศ พ.อ. – พ.อ.(พ) จากทุกเหล่าทัพ คือ ทบ. ทร. ทอ. รวมทั้ง นย. และ Coast Guard ประกอบด้วยข้าราชการทหาร ร้อยละ ๘๐ ข้าราชการกลาโหม พลเรือน ร้อยละ ๒๐ และพลเรือนนอกกระทรวงกลาโหม ร้อยละ ๑๐

๒. นักศึกษาจากมิตรประเทศ เป็นนายทหาร มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับนักศึกษาของ สหรัฐฯ

วิธีการดำเนินการศึกษา

๑. การบรรยาย นักศึกษาจะได้รับการฟังบรรยายหรือคำกล่าวของประธานเสนาธิการ ประธานาธิบดีของสหรัฐฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ โดยเปิดคู่มือจากอินเทอร์เน็ต มีการบรรยายพิเศษจาก Guest Lecturers ประมาณ ๒ ครั้งต่อ สัปดาห์ ซึ่งผู้บรรยายจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในสายงานที่รับผิดชอบอยู่ในระดับ “ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ”

๒. การดูงาน นักศึกษาของสหรัฐฯ จะเดินทางไปดูงานประเทศต่างๆ ประมาณ ๓-๔ ประเทศ ส่วนนักศึกษาจากมิตรประเทศจะเดินทางไปดูงานในสหรัฐฯ ทั่วประเทศ โดยใช้ ยานพาหนะของทหาร เป็นเครื่องบินระดับบุคคลสำคัญ

๓. การฝึก ระหว่างการศึกษา มีการฝึก ๒ ครั้ง

การสำเร็จการศึกษา

๑. เอกสาร นักศึกษาต้องส่งเอกสารทอมละ ๑ เรื่อง และในวิชาเลือกกับวิชาหลักอีก อย่างละ ๑ เรื่อง ความยาวประมาณ ๑๐-๑๒ หน้า

๒. สรุปผลการดูงาน นักศึกษาต้องสรุปผลการดูงาน และเขียนเอกสารในเรื่อง ยุทธศาสตร์เฉพาะด้านโดยมีการนำเสนอในภาพรวม (เป็นงานกลุ่ม ประมาณ ๑๕ คน)

๓. คุณวุฒิ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้คุณวุฒิเทียบเท่าปริญญาโท

๔. เวลาในการศึกษา ไม่เป็นปัจจัยในการสำเร็จการศึกษา

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรออสเตรเลีย (วปอ.ออสเตรเลีย)

ข้อมูลทั่วไป

หลักสูตรใช้เวลาศึกษา ๑๒ เดือน จำนวนนักศึกษาประมาณ ๕๐ คน เป็นออสเตรเลีย ร้อยละ ๕๐ และนักศึกษาจากชาติต่างๆ ในอาเซียน เช่น เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น จีน เกาหลี สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส อีกร้อยละ ๕๐ (คิดเป็น อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาออสเตรเลีย และนักศึกษาต่างชาติเป็น ๕๐ : ๕๐) ผอ.วปอ.เป็น ข้าราชการทหารที่เกษียณอายุราชการแล้ว แต่มีศักยภาพในการประสานงาน และมีความสามารถสูง มีภารกิจเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพในภาพรวม สำหรับ รอง ผอ.วปอ. มีหน้าที่เกี่ยวกับงาน วิชาการและกำหนดดูแลการศึกษา หลักสูตรนี้เปิดภาคเรียนปีละ ๓ ครั้งๆ ละ ๒ สัปดาห์ คือ ช่วง ปลายฤดูประมาณจากรัฐบาล สำหรับผู้เข้ารับการศึกษา มีการตรวจนับเวลาการศึกษาในทางกลับ

ไม่ต้องกลับไปปฏิบัติหน้าที่ที่หน่วยต้นสังกัด และมีกิจกรรมร่วมกันหลังจากจบการศึกษาในแต่ละวัน การแต่งกายระหว่างศึกษาใช้ชุด “พลเรือนสุภาพ” ยกเว้นงานพิธีการแต่งชุดเครื่องแบบ

หลักสูตร

๑. Defence Staff Course (๔ เดือน) เป็นหลักสูตรที่ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย พื้นฐานความรู้และศัพท์เฉพาะทางทหาร

๒. Defence Strategic Study Course (๘ เดือน) เป็นหลักสูตรที่ศึกษารายละเอียดมากขึ้นจากหลักสูตรแรก โดยการศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงในภูมิภาคเป็นภาพรวมและลดลงมาเหลือเป็นแต่ละประเทศ

โครงสร้างหลักสูตร

ความมุ่งหมายของหลักสูตร คือ เพื่อสร้างนักยุทธศาสตร์ เจ้าหน้าที่ทำงานเกี่ยวกับความมั่นคงและปรัชญาการป้องกันร่วม โดยมีแนวโน้มมุ่งต่อการมองอนาคตข้างหน้าซึ่งมี ๒ มุมมอง คือ ด้านเศรษฐกิจการค้า กับความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียน สำหรับนักศึกษาต่างชาติจะทำการปฐมนิเทศก่อนการศึกษาจริงประมาณ ๒-๓ สัปดาห์ โดยเฉพาะจะเน้นเรื่อง Speed Reading และการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

๑. เป็นข้าราชการทหารทุกเหล่าทัพ ชั้นยศ พ.อ.
๒. เป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือน (ไม่มีข้อมูลเรื่องระดับ)
๓. เป็นข้าราชการพลเรือน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์

๔. อายุระหว่าง ๔๕-๕๐ ปี

๕. นักเรียนจากมิตรประเทศมีคุณสมบัติเช่นเดียวกัน

วิธีการดำเนินการศึกษา

ดำเนินการศึกษา แบบจัดการคัดเลือกด้วยการ “ประมูล” อาจารย์เป็น Professor จากมหาวิทยาลัยต่างๆ มีอายุงาน ๑ ปี

การบรรยาย

นอกจากคณาจารย์ที่จัดให้เป็นประจำแล้ว มีการเชิญผู้บรรยายพิเศษมาบรรยายประมาณ ครั้งละ ๑ ชั่วโมง และเปิดโอกาสให้ซักถาม หรือถกแถลงอีกประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง ผู้ที่กำกับดูแลการศึกษาและการบรรยายนี้ คือ รอง ผอ.วปอ. และคณะเจ้าหน้าที่

การถกแถลง

ดำเนินการทุกวันซึ่งอาจเป็นการอภิปรายปัญหาตามที่ได้รับมอบหมายหรือประธานคณะนักศึกษาเป็นผู้ยกประเด็นปัญหาขึ้นมา การถกแถลงนี้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่

การดูงานต่างประเทศ ปีละ ๑ ครั้งๆ ประมาณ ๒๐ วัน

โดยหมุนเวียนไปกลุ่มประเทศต่างๆ โดยดูงาน ๒ บ้างจัดเป็นหลัก คือ เรื่องการเศรษฐกิจการค้า ความมั่นคงของชาติ การดูงานด้านนี้ แยกเป็น ๒ สายๆ ๔ ประเทศ และเดินทางด้วยเครื่องบินทหาร (โบอิง ๗๐๗)

การสำเร็จการศึกษา

๑. การส่งเอกสาร ลักษณะเป็นงานกลุ่ม ความยาว ประมาณ ๒,๐๐๐ คำ

๒. สัมภาษณ์ความรู้ ความรู้สึก การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็งในทุกๆ เรื่อง รวมทั้ง ความคิดเห็นเรื่องอื่นๆ ที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับออสเตรเลีย เมื่อจบการศึกษาแล้ว วปอ. ออสเตรเลียจะส่งใบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์นั้นกลับมายังหน่วยต้นสังกัดของนักศึกษา

๓. เวลาในการศึกษา ไม่เป็นปัจจัยในการสำเร็จการศึกษา

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจีน (วปอ.จีน)**ข้อมูลทั่วไป**

๑. มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน (The National Defence University) เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมการทหารกลาง และเป็นหน่วยสูงสุดในระบบการศึกษาทางทหารของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์ด้านการสงครามในอนาคต และการปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัยโดยมุ่งเน้นการสอนและการวิจัยปรัชญาการศึกษาตามแนวคิดทริมาซึก และแนวคิดทางการทหารของ เหมา เจ๋อ ตุง โดยมุ่งต่อยุทธศาสตร์การตั้งรับเชิงรุกเป็นหลัก พื้นฐานในการฝึกและศึกษา

๒. ภารกิจหลักในการเตรียมผู้บังคับหน่วยด้านการทหาร การเมือง และการส่งกำลังบำรุงในหน่วยตั้งแต่ระดับกองทัพน้อยขึ้นไป รวมทั้งงานของฝ่ายอำนวยการระดับสูง การวิจัยด้านยุทธศาสตร์ทหาร ทั้ง ๓ เหล่าทัพ และหน่วยงานทางราชการในระดับเทียบเท่า นอกจากนี้ยังมีหน้าที่วิจัยและเป็นหน่วยที่ปรึกษาให้กับกรมการทหารกลาง และกองบัญชาการยุทธการแห่งชาติด้านกระบวนการตกลงใจด้านการปฏิบัติการทางทหารตามนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ

๓. วปอ.จีน ประกอบด้วย ส่วนการฝึก ส่วนการเมือง ส่วนวิจัย ส่วนธุรการ สำนักงานผู้บังคับบัญชา และส่วนการศึกษาเฉพาะสาขา มีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับมิตรประเทศทั้งฝ่าย

พลเรือนและทางทหารเพื่อนำเอาความทันสมัยด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการสอนและการวิจัยของสถาบัน

หลักสูตร

๑. หลักสูตรการป้องกันประเทศ (National Defence Course) ระยะเวลาศึกษา ๕๒ สัปดาห์

๒. หลักสูตรฟื้นฟูผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการระดับสูง (Advance Refreshes Course) ระยะเวลาศึกษา ๑๖ สัปดาห์

๓. หลักสูตรเสนาธิการทหาร (Command and Staff Course) ระยะเวลาศึกษา ๕๒ สัปดาห์

๔. หลักสูตรสำหรับนายทหารต่างชาติ (Foreign Officer Course) ระยะเวลาศึกษา ๕๒ สัปดาห์ สำหรับนายทหารชั้นยศ พ.อ. – พล.ต. และ ๑๖ สัปดาห์ สำหรับชั้นยศ พ.ท. – พ.อ.

๕. หลักสูตรปริญญาโท (Graduate Course) ระยะเวลาศึกษา ๒ – ๕ ปี

๖. หลักสูตรผู้บังคับหน่วยชั้นสูง เป็นหลักสูตรในหลักสูตรการป้องกันประเทศ และเป็นหลักสูตรสูงสุดที่ทำให้การฝึกอบรมแก่นายทหารมิตรประเทศ ชั้นยศ พ.อ. – พล.ต. ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาด้านภาษาจึงจัดหลักสูตรให้นักเรียนต่างชาติโดยการสอนจะมีอาจารย์หรือผู้บรรยายเป็นภาษาจีนกลาง และมีล่ามแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาสเปน การศึกษาแบ่งเป็น ๒ ภาค คือ

๖.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มี ๒ หมวดวิชา คือ หมวดวิชาแนวคิดทางการทหารและประวัติศาสตร์การสงคราม (๑๖ สัปดาห์) กับหมวดวิชาทฤษฎียุทธศาสตร์และการป้องกันประเทศ (๑๖ สัปดาห์)

๖.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ เป็นการยุทธวิธีร่วม (๑๖ สัปดาห์) ประกอบด้วย หมวดวิชา แนวความคิดพื้นฐานการยุทธ การปฏิบัติการในส่วนพื้นที่ส่วนหลังระดับยุทธการ การใช้กำลังผสมเหล่าในการยุทธร่วม การปฏิบัติของกองกำลังทางเรือ การปฏิบัติการรุกรการตั้งรับ และการยุทธของกองกำลังต่างชาติ เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ

๑. หลักสูตรการป้องกันประเทศ ชั้นยศ พ.อ. – พล.ต.

๒. หลักสูตรฟื้นฟูผู้บังคับหน่วยฝ่ายอำนวยการระดับสูง ชั้นยศ พ.ท. – พ.อ.

๓. หลักสูตรเสนาธิการ ชั้นยศ พ.ต. – พ.ท.

๔. หลักสูตรสำหรับนายทหารต่างชาติ มี ๒ หลักสูตร คือ สำหรับชั้นยศ พ.อ. – พล.ต. (๕๒ สัปดาห์) และชั้นยศ พ.ท. – พ.อ. (๑๖ สัปดาห์)

๕. หลักสูตรปริญญาโท -ไม่จำกัดชั้นยศ

วิธีการดำเนินการศึกษา

๑. การบรรยาย เป็นภาษาจีนกลาง และมีล่ามแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาสเปน นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ภายในแล้ว ยังเชิญผู้บรรยายพิเศษจากภายนอกมาบรรยายอีกด้วย

๒. ทักษะศึกษา เป็นการเชื่อมชมหน่วยงาน องค์กรทางทหาร และฝ่ายพลเรือนที่มีบทบาทในระบบการป้องกันประเทศของหน่วยบัญชาการระดับกองพลขึ้นไป เช่น หน่วยบัญชาการทหารอากาศทหารเรือ และการป้องกันภัยทางอากาศ โรงงานอุตสาหกรรมทหาร จุดสำคัญทางประวัติศาสตร์ชาติและประวัติศาสตร์การสงคราม เป็นต้น

๓. กิจกรรมพิเศษ เป็นการจัดกิจกรรมร่วมของครอบครัวโดยการจัดนำเที่ยวตามสถานที่สำคัญบริเวณกรุงปักกิ่ง และมณฑลใกล้เคียงให้แก่นายทหารและครอบครัวรวมทั้งจัดกิจกรรมในวันนักขัตฤกษ์ต่างๆ เป็นต้น

การสำเร็จการศึกษา

๑. เอกสารวิทยานิพนธ์ ผู้เข้ารับการศึกษา ต้องจัดทำวิทยานิพนธ์ส่งสถาบัน นักศึกษาจากมิตรประเทศ กำหนดให้เขียนเป็นภาษาอังกฤษมีความยาวประมาณ ๘,๐๐๐ คำ

๒. เวลาในการศึกษา ไม่เป็นปัจจัยในการสำเร็จการศึกษา

Formatted: Font color: Auto

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

-สามารถ สุขภาคกิจ และสมศักดิ์ สามัคคีธรรม (ออนไลน์, ๒๕๕๑) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเต็มรูปแบบกับความผูกพันต่อองค์กร:กรณีศึกษา สถานีตำรวจนครบาลบึงกุ่ม (The Full Range of Leadership with Organizational Engagement: A Case study of Bungkum Police Station)

Formatted: Indent: First line: 1.75 cm

การศึกษาภาวะผู้นำเต็มรูปแบบกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษา สถานีตำรวจนครบาลบึงกุ่มมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเต็มรูปแบบ ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจนครบาลบึงกุ่มและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเต็มรูปแบบกับความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจนครบาลบึงกุ่ม จำนวน ๑๔๓ คน โดยเป็น

Formatted: Font color: Auto

Formatted: Font color: Auto

การศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเต็มรูปแบบกับความผูกพันต่อองค์กร โดยใช้วิธีทางสถิติ Pearson Correlation ในการทดสอบสมมติฐาน

— ผลการศึกษาพบว่า

๑. ผู้นำที่สำรวจมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเต็มรูปแบบ ในด้านภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพความคิดเห็นในระดับค่อนข้างสูง ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และด้านภาวะผู้นำไร้การนำ มีความคิดเห็นรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือองค์กรมีการจัดการแบบการไร้การนำอยู่ที่ระดับปานกลาง

๒. ความผูกพันต่อองค์กรของผู้นำที่สำรวจในสังกัดสถานีตำรวจนครบาลบึงกุ่ม โดยรวมอยู่ระดับค่อนข้างมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ความเต็มใจทุ่มเทความพยายามเพื่อองค์กรเป็นด้านที่ผู้นำที่สำรวจมีระดับความผูกพันต่อองค์กรมากที่สุดใกล้เคียงกับ ความปรารถนาที่จะรักษาไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพในองค์กร และความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเต็มรูปแบบกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า ภาวะผู้นำเต็มรูปแบบด้านภาวะผู้นำเปลี่ยนสภาพ และด้านภาวะผู้นำแลกเปลี่ยนกับความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมในระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเต็มรูปแบบด้านผู้นำไร้การนำ พบว่า โดยรวมในระดับต่ำ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สุเมธ เดียววิเศษ (๒๕๒๗ : ๕๑) กล่าวว่า แนวความคิดตามทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ เชื่อว่า การเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนบุคคลว่าเหมาะสมจะเป็นผู้นำหรือไม่ คุณสมบัติเหล่านี้ อาจจะมีมาแต่กำเนิดหรืออาจได้มาจากประสบการณ์ก็ได้

จากความเชื่อของทฤษฎีดังกล่าวทำให้มองเห็นว่า ผู้นำจะต้องมีลักษณะหรือพฤติกรรมที่เด่นแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันสังคมไทยของเรากำลังต้องการผู้บริหารที่เป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและชาญฉลาด เพื่อที่จะนำพาประเทศชาติให้รอดพ้น ใให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ เพราะผู้บริหารที่เป็นผู้นำเท่านั้นจึงจะสามารถสร้างและพัฒนาองค์กรให้เจริญรุ่งเรืองได้ การพัฒนาและการปรับปรุงระบบการศึกษา ระบบการบริหารจัดการ จึงนับเป็นความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะการศึกษาช่วยให้เกิดการพัฒนาโดย “คน” ต้องได้รับการพัฒนา

ธรรมรส โขติคุณุช (๒๕๒๔ : ๑๓๑) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งถูกแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้า มีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชาและอาจชักพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้

เตือนใจ แวงงาม (๒๕๓๔ : ๕๗-๕๘) กล่าวว่า ผู้นำและผู้บริหารอาจจะเป็นบุคคล เดียวกันก็ได้ กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ที่จะต้องดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจ ที่กำหนดไว้ อาจจะเป็นผู้เดียวกันที่มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือจุดหมายปลายทาง ของหน่วยงาน แต่ในทางตรงกันข้ามผู้นำอาจจะไม่ใช่ผู้บริหาร โดยตำแหน่งก็ได้ แต่มีบทบาทสำคัญ และมีอิทธิพลในฐานะเป็นผู้ชักนำบุคคลอื่นๆ ในองค์กรให้ทำงานจนประสบความสำเร็จ บุคคลที่เป็นผู้บริหารอาจจะได้รับการแต่งตั้งมาจากผู้ที่ไม่มียุทธิพลต่อคนอื่นๆ ในองค์กรเลยก็ได้ แต่หลังจากได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารแล้ว มักจะมีอิทธิพลต่อผู้อื่นมากขึ้นและในที่สุดก็อาจจะ กลายเป็นผู้นำได้

สุเมธ แสงนิมมว (๒๕๔๐ : ๔๕) กล่าวว่า ผู้นำ ผู้บริหาร คือบุคคลที่สามารถในการ ปกครองบังคับบัญชา หรือผู้ได้รับการยกย่องมอบหมายให้เป็นหัวหน้าหรือผู้ตัดสินใจแทนกลุ่มและ เป็นผู้นำในการดำเนินการให้กลุ่มคนที่มาร่วมกันทำงานให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์การบริหาร จะต้องมียุทธิพลพัฒนาตนเองที่ยอมรับกันอยู่หลักหนึ่งก็คือ เราต้องสร้างสรรค์ตัวเราให้เป็นคนเก่ง ๔ ประการ คือ

๑. เก่งคน
๒. เก่งงาน
๓. เก่งคิด
๔. เก่งดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำเป็นไปอย่างกว้างขวาง แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำสามารถสรุปได้หลายทัศนะ ซึ่งแต่ละทัศนะก็อาจแตกต่างกันดัง รายละเอียดต่อไปนี้- (ฉันทนา จันทรบรรจง, ๒๕๔๒ : ๑๕๓-๑๕๘)

บาร์นาร์ด (Barnard, ๑๙๔๕ : ๑๕๓) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่มี ประสิทธิภาพ และผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ จากตัวแปรด้านความก้าวร้าว ความกระตือรือร้น การ ตัดสินใจ ความคิดริเริ่ม สติปัญญา ลักษณะทางร่างกาย ความมั่นใจในตนเอง และลักษณะอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำขึ้นอยู่กับความกระตือรือร้น การตัดสินใจ การมีอำนาจ ความคิดริเริ่ม สติปัญญาและความมั่นใจในตนเอง ส่วนลักษณะทางร่างกายและความ ก้าวร้าวไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ถึงความแตกต่างระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิภาพกับผู้นำที่ไม่มี ประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญเกี่ยวกับบุคลิกภาพผู้นำและประสิทธิผลของงาน ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าของ เบิร์นส (Burns อ้างถึงใน เสนาะ ดิยาวี, ๒๕๔๓ : ๒๐๓-๒๐๔) ได้สรุปจาก ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบุคลิกภาพ ๑๓-ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำ ที่มี ประสิทธิภาพ พบว่า มีคุณลักษณะ ๖ ประการ ซึ่งสำคัญสูงสุดต่อความมีประสิทธิภาพของงาน ได้แก่

๑. ความสามารถในการบังคับบัญชา
๒. ความต้องการความสำเร็จในอาชีพ
๓. สถิติปัญญา
๔. การตัดสินใจ
๕. ความมั่นใจในตนเอง
๖. ความคิดริเริ่ม

การศึกษาค้นคว้าของ เซอร์จิโอวานี (Sergiovani, ๑๙๘๓ : ๑๔๔) ได้สรุปลักษณะ ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลด้านการบริหารจากผลการวิจัยต่างๆ ขององค์ประกอบสำคัญ ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ประกอบด้วย
 - ๑.๑ ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability)
 - ๑.๒ การปรับตัวให้เข้ากับปทัสถานของกลุ่ม (Adjustment or Normality)
 - ๑.๓ พฤติกรรมเชิงรุกและการธำรงรักษาผลประโยชน์ (Aggressiveness and Assertiveness)

- ๑.๔ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance)
- ๑.๕ การมีอารมณ์ที่สมดุลและสามารถควบคุมอารมณ์ (Emotional Balance and Control)

- ๑.๖ ความเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง (Independence or Nonconformity)
- ๑.๗ ความริเริ่มและสร้างสรรค์ (Originality and Creativity)
- ๑.๘ ความมีคุณค่าในตนเอง มีจริยธรรม (Personal Integrity and Ethical Conduct)

- ๑.๙ ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence)

๒.-ด้านความสามารถ ประกอบด้วย

- ๒.๑ สถิติปัญญา (Intelligence)
- ๒.๒ การใช้ดุลพินิจและการตัดสินใจ (Judgment and Decisiveness)
- ๒.๓ ความรู้ (Knowledge)
- ๒.๔ ความคล่องในการใช้ภาษาพูด (Fluency of Speech)

Formatted: Condensed by 0.4 pt

Formatted: Condensed by 0.4 pt

๓. -ด้านทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

๓.๑ ความสามารถในการแสวงหาความร่วมมือ (A**ability** to E**enlist** C**ooperation**)

๓.๒ ความสามารถในการบริหาร (A**administrative** A**ability**)

๓.๓ ความร่วมมือกับผู้อื่น (C**ooperativeness**)

๓.๔ ความเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและมีเกียรติยศ (P**opularity** and P**restige**)

๓.๕ ความสามารถในการเข้าสังคม (S**ociability**)

๓.๖ ความมีส่วนร่วมในสังคม (S**ocial** P**articipation**)

๓.๗ การรู้จักกาลเทศะและมีความเป็นนักการทูต (T**act** D**ead** D**iplomacy**)

—แฮร์ริส (Harris, ๑๙๘๕ :-๒๑) -ได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบุคลิกภาพผู้นำ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงานในภาคธุรกิจจากนักวิชาการต่างๆ ซึ่งทำให้ได้รับคำตอบที่ กระจ่างชัดมากขึ้น-สรุปได้ว่า คุณลักษณะบุคลิกภาพความเป็นผู้นำบางประการเป็นตัวแปรร่วมกับ ปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของผู้นำ-ได้แก่

—๑. การมีแรงผลักดันภายใน (D**erives**) หมายถึง ความปรารถนาที่จะประสบ ความสำเร็จ ทะเยอทะยาน มีพลังงานมาก มีความจำดี และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

—๒. —มีความซื่อสัตย์และมั่นคง- (H**onest**— and I**ntegrity**) หมายถึง ความซื่อตรงเชื่อถือได้และเปิดเผย ไม่มีลับลมคมนี้

—๓.- —การมีแรงจูงใจที่จะใช้ภาวะผู้นำ (L**eadership** M**otivation**) หมายถึง ความปรารถนาที่จะใช้อิทธิพลของตนกับบุคคลอื่นเพื่อที่จะให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน

—๔.- —ความเชื่อมั่นในตนเอง (S**elf** – C**onfidence**) หมายถึง-ความเชื่อมั่นว่า ตนเองมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้

—๕. — —ความสามารถทางสติปัญญา (C**ognitive**— A**ability**)—หมายถึง ความฉลาด สามารถที่จะผสมผสานหรือบูรณาการข้อมูลข่าวสารต่างๆ และแปลความข่าวสารเหล่านั้นได้อย่าง ถูกต้อง

Formatted: Condensed by 0.4 pt

Formatted: Condensed by 0.4 pt

—๖.— ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ (Knowledge of the Business) หมายถึง มีความรู้ดีในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานในองค์กร รวมทั้งรู้เทคนิควิธีที่สำคัญ

—๗.— ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) หมายถึง ความสามารถในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่ไม่ซ้ำกับสิ่งที่มีอยู่เดิมและมีคุณค่ามากกว่า

—๘.— ความยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง มีความสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับความต้องการของผู้ตามและความต้องการในแต่ละสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

บทที่ ๓

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ต่อผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่อง ของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

ในการทำวิจัยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกองทัพที่วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักรต่อความมั่นคงแห่งชาติ จากนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทั้ง ๓ หลักสูตร
ได้แก่ วปอ.๕๖ ปรอ.๒๖ และ วปม.๓ จำนวน ๒๕๓ คน ซึ่งนักศึกษาทั้งหมดเป็นนายทหาร
ระดับสูง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) เป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัยระดับสูงของ
กระทรวงกลาโหม มีนักศึกษาจำนวนมากมาศึกษาที่นี่มีบุคคลหลากหลาย ทั้งข้าราชการทหาร
ข้าราชการพลเรือน นักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศ มาเลเซีย
สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และอินเดีย ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๖ คน

ความเป็นมาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้มีการวางศิลาฤกษ์ในวันอาทิตย์ที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ.
๒๔๕๖ โดย จอมพล ป. พิบูลสงคราม การก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๔๕๗ ได้ทำพิธีเปิดอาคาร
พร้อมๆ กับพิธีเปิดการศึกษา วปอ.รุ่นที่ ๑ ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๘ โดย ฯพณฯ จอมพล
ป.พิบูลสงคราม เป็นประธานในพิธี

พัฒนาการของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม อาจแบ่งได้ ๓ ยุคดังนี้

ยุคแรก คือ ยุคการก่อตั้ง (พ.ศ.๒๔๕๘-๒๕๐๕)

ยุคที่สอง คือ ยุคพัฒนา (พ.ศ.๒๕๑๐-๒๕๒๐)

ยุคที่สาม คือ ยุคสองประธาน (พ.ศ.๒๕๓๑ – ปัจจุบัน)

ยุคแรก

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรยุคแรกมีที่ทำการอยู่ด้านหลังของอาคารกระทรวงกลาโหม
ริมคูเมืองชั้นในซึ่งเรียกกันว่าคลองโรงไหม (คลองเตย) ดำเนินการก่อสร้างในวงเงินงบประมาณ
๓,๔๕๓,๐๐๐ บาท โดยได้สร้างเชื่อมเป็นส่วนหนึ่งของอาคารด้านหลังของกระทรวงกลาโหม
มีทางเดินติดต่อกัน ๓ ชั้น ชั้นบนเป็นห้องบรรยาย ชั้นกลางเป็นห้องประชุม และชั้นล่างเป็นห้อง

รับรอง ซึ่งใช้เป็นห้องประกอบพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สำหรับด้านปีกของอาคารซึ่งต่อออกมาในทางทิศใต้ นั้น ส่วนหนึ่งใช้ทำเป็นที่ทำการของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร อีกส่วนใช้เป็นที่ตั้งของกรมเสนาธิการกลาโหม และอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นที่พักประชุมขององค์การป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ (Seato Southeast Asia Treaty Organization)

การจัดการศึกษาในยุคแรก นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๑ มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๘ คนประกอบด้วยข้าราชการทหารที่มียศตั้งแต่พลจัตวา พลเรือจัตวา และพลอากาศจัตวาขึ้นไป กับข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ และนายตำรวจที่มียศตั้งแต่นายพลตำรวจจัตวาขึ้นไป โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือนักศึกษาแต่ละคนจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้เข้ารับการศึกษา ซึ่งได้ถือปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๙๘ นับเป็นวันปฐมฤกษ์ของการศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเมื่อพลเอกจिरะ วิจิตสงคราม เสนาธิการกลาโหม รองผู้บัญชาการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กล่าวรายงานสรุป แนวความคิดที่จำเป็นให้มีการเปิดหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรขึ้นต่อจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

ในพิธีนี้มีข้าราชการระดับรัฐมนตรี อธิบดี นายทหารชั้นผู้ใหญ่ ผู้ช่วยทูตทหารต่างประเทศ และผู้มีเกียรติอื่นๆ มาร่วมพิธีด้วยจำนวนมาก วิธีการศึกษาใช้เวลาศึกษาในห้องเรียนด้วยวิธีการบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การชมภาพยนตร์ และการปฏิบัติการเป็นคณะ ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับการทดลองเป็นคณะ การแก้ปัญหาและการสัมมนาเป็นกลุ่มเฉพาะในปัจจุบัน ส่วนการศึกษานอกห้องเรียนเป็นการเดินทางไปดูกิจการ โรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ ทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งการไปศึกษาภูมิประเทศในบางจังหวัดอีกตามสมควรเท่าที่เวลาจะอำนวยให้ ในยุคนี้มีการบันทึกเหตุการณ์สำคัญไว้ว่า สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงรับพระราชทานปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรกิตติมศักดิ์ ณ ห้องประชุมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประทับฉายพระรูปร่วมกับข้าราชการและนักศึกษา ทรงมีกระแสพระราชดำรัสกับข้าราชการและนักศึกษาตอนหนึ่งว่า “.....การวิจัยของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จะต้องตรงไปตรงมาและจริงจัง มีความคิดเห็นร่วมกันอย่างไรก็เสนอไปอย่างนั้น ไม่ต้องเกรงว่าจะไม่ถูกใจผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป โดยคิดให้ได้ว่าไม่ถูกใจผู้บังคับบัญชาดีกว่าพ่ายแพ้ศัตรู.....”

ยุคที่สอง

เนื่องจากสถานที่ตั้งเดิมของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร อยู่ร่วมกับกรมเสนาธิการกลาโหม (กองบัญชาการทหารสูงสุด) คับแคบ ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่และ

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นนักศึกษา จึงได้พิจารณาที่ตั้งแห่งใหม่ กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้รับที่ดินจากกองทัพบก จำนวน ๓๗ ไร่ ๘๖ ตารางวา บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๖ ริมถนนวิภาวดีรังสิต ในเขตอำเภอพญาไท เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารใหม่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร การก่อสร้างอาคารได้เริ่มขึ้นใน พ.ศ.๒๕๐๔ ภายใต้การกำกับดูแลของ พลโท เฉลิม มหัทธนานนท์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้มาเป็นประธาน ในพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ การก่อสร้างนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๒,๔๒๒,๐๐๐ บาท (ยี่สิบสองล้านสี่แสนสองหมื่นสองพันบาทถ้วน)

เมื่อการก่อสร้างอาคารเรียนและหอประชุมใหญ่แล้วเสร็จพอที่จะใช้งานได้ จึงได้ดำริให้ย้ายที่ทำการจากหลังกระทรวงกลาโหมมาอยู่ ณ อาคารใหม่แห่งนี้เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน พิธีเปิดอาคารแห่งใหม่ได้จัดขึ้นในวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๐ โดยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นประธานในพิธี ขณะนั้นเป็นเวลาที่นักศึกษา รุ่นที่ ๕ กำลังศึกษาอยู่นับเป็นนักศึกษารุ่นสุดท้ายที่ได้รับการศึกษา ในอาคารหลังกระทรวงกลาโหม และเป็นนักศึกษารุ่นแรก เป็นช่วงเวลาที่ยาวนานถึง ๒๐ ปี ปรากฏการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ นับหลากหลายเกิดขึ้น ในช่วงระยะเวลานี้ ซึ่งภาพความเคลื่อนไหวของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สรุปได้ ดังนี้

ด้านการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาและวิธีการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยเฉพาะระเบียบวิธีปฏิบัติในฐานการศึกษาเช่น จัดให้มีการศึกษาหลักสูตรปฐมนิเทศ กำหนดหลักเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษาโดยวางระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๐๘ และปรับเปลี่ยนการบริหารการศึกษา โดยให้มีสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ด้านการคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา ได้กำหนดให้พนักงานรัฐวิสาหกิจ เข้าศึกษาได้ เพราะหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หลายหน่วยมีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ สมควรที่ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเหล่านั้น จะได้รับการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และให้สิทธิสตรีเข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้เช่นเดียวกับบุรุษ

ด้านสถานที่ ได้มีการพัฒนาสถานที่เพิ่มเติมอีกตามความจำเป็น ทั้งเพื่อใช้ในราชการ และเพื่อสวัสดิการแก่ ข้าราชการ และคนงานในวิทยาลัย การปรับปรุงสถานที่ต่าง ๆ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากหน่วยงานใกล้เคียง และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ด้านกิจกรรมและงานสังคม ยุคนี้ได้รับการสนับสนุน การประชาสัมพันธ์ และการประสานประโยชน์ จากวงการต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

๑. การปลูกต้นไม้อนุสรณ์ เป็นงานประจำปีที่สำคัญ งานหนึ่งของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งได้เป็นประเพณีสืบต่อกันมาว่านักศึกษารุ่นใดกำลังศึกษาอยู่จะต้องปลูกต้นไม้ประจำรุ่นไว้เป็นอนุสรณ์และที่เป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น เป็นมิ่งมงคลแก่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจนบัดนี้ ก็คือในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษารุ่นที่ ๑๖ เมื่อ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๗ นั้น ได้ทรงปลูกต้นไม้ขนาดไว้เป็นพระบรมราชานุสรณ์ บริเวณสวนหย่อมระหว่างตึกอำนวยการกับหอประชุมของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรด้วย

๒. งานเลี้ยงขอบคุณทูตานุทูตที่จัดขึ้นเพื่อขอบคุณคณะทูตของประเทศที่นักศึกษาเดินทางไปศึกษากิจการ ในการจัดทำกำหนดการศึกษากิจการของประเทศนั้น ๆ และการช่วยประสานงานกับหน่วยงานในต่างประเทศ

๓. งานต้อนรับนักศึกษาใหม่ เป็นงานเลี้ยงสังสรรค์ ระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ทุกรุ่น เพื่อแสดงความยินดีและต้องรับนักศึกษารุ่นปัจจุบันเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของสโมสรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๔. การแข่งขันกอล์ฟประเพณี เป็นการจัดการแข่งขันกอล์ฟระหว่างข้าราชการ และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อประสานสัมพันธ์และเพื่อหารายได้สำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา และกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์

๕. งานคล้ายวันสถาปนา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นงานที่ ระลึกถึงวันที่ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหม พ.ศ.๒๔๕๘ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๕๘ และได้จัดงานสืบต่อกันมาทุกปี จนถึงปัจจุบัน

๖. ด้านการฝึกอบรมลูกเสือ กิจกรรมนี้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๘ ณ ค่ายฝึกวชิราวุธ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ระยะเวลาการฝึก ๕ วันการฝึกอบรมแต่ละครั้งนับว่าได้ผลอย่างยิ่ง เพราะนอกจากนักศึกษาจะได้รับความรู้และทักษะในการเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือแล้ว การได้ทำกิจกรรมร่วมกันและมีเวลาอยู่ใกล้ชิดกันตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรมทำให้นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นน้ำหนึ่งน้ำใจเดียวกัน นับเป็นวิธีเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีที่ได้ผลอีกวิธีหนึ่งภายในระยะเวลาอันจำกัด

ยุคที่สาม

เป็นยุคที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เริ่มนำเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานมีการนำโทรสารและคอมพิวเตอร์ กำลังพลระดับข้าราชการชั้นผู้น้อยได้รับการส่งเสริมให้เข้าศึกษาอบรมในด้านการปฏิบัติงานตอน โดยรวมสถาบันการศึกษาที่สำคัญ ๓ สถาบันของกองบัญชาการทหารสูงสุดคือ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันจิตวิทยาความมั่นคงและโรงเรียนเสนาธิการทหาร ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน อยู่ภายใต้การบริหารของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลงานชิ้นสำคัญ ที่ทำให้ขนานนามยุคนี้ว่ายุคสองประสานคือการเกิดแนวความคิดใหม่ในด้านการป้องกันราชอาณาจักรเพื่อเป็นการเตรียมรับและเพื่อความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก.....

กองบัญชาการทหารสูงสุด (ปัจจุบันคือกองบัญชาการกองทัพไทย) ได้มองเห็นความจำเป็นของการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชน ได้เข้าร่วมสร้างความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ ร่วมกันกับภาครัฐบาลด้วยการทำความเข้าใจให้ตรงกันในหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีความมั่นคงและมั่นคงของประเทศชาติ สามารถรวมกันแก้ปัญหาและพิจารณากำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางด้านเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ของชาติและนำประเทศไปสู่ความมั่งคั่งและมั่นคง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจึงได้นำแนวความคิดดังกล่าวมาพัฒนาการจัดการศึกษาและความเป็นไปได้ ในการจัดหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรสำหรับภาคเอกชน จนสามารถกำหนดรูปแบบและหลักการต่างๆโดยอาศัยหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรที่มีเป็นแนวทางมาผสมผสานกับร่างหลักสูตรการศึกษา สำหรับโครงการพัฒนานักบริหารภาครัฐและเอกชนของสถานศึกษา และวิจัยรัฐวิสาหกิจ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรที่จัดขึ้นใหม่นี้ใช้ชื่อว่า “หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน” (National Defence Course for the Joint State Private Sector) เรียกโดยย่อว่า หลักสูตร ปรอ. หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน หรือ ปรอ. เปิดการเรียนรู้นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๒ วิธีดำเนินการศึกษาประกอบด้วยบรรยาย การถกแถลง การสัมมนา การแก้ปัญหา การศึกษาด้วยตนเอง การเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และการศึกษากิจการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นทำให้อาคารเดิมที่จัดการศึกษาอยู่คับแคบไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาได้ ในปี พ.ศ.๒๕๓๔ กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ทำการก่อสร้างอาคารวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหนึ่งหลังและหอประชุมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหนึ่งหลัง เป็นเงินงบประมาณ ๒๕๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองร้อยห้าสิบล้านบาทถ้วน) เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๔ แล้วเสร็จสมบูรณ์ ในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๘ ตัวอาคารวิทยาลัย

ป้องกันราชอาณาจักรเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชนิดไม่มีคาน และระบบพื้นสำเร็จรูปสูง ๕ ชั้น ปัจจุบันใช้เป็นที่ทำการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

พ.ศ.๒๕๔๖ พลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในขณะนั้น ได้มีดำริให้ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เปิดหลักสูตรการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ นักการเมือง ได้มีส่วนร่วมเข้ารับการศึกษาลักษณะเดียวกัน เพราะมีความเห็นว่าภาคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจึงได้เปิดการศึกษา “หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐเอกชน และการเมือง” หรือ วปม. ขึ้นมาอีก ๑ หลักสูตร โดยเริ่มเปิดการศึกษารุ่นที่ ๑ เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๖ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งตรงกับหลักสูตร วปม.รุ่นที่ ๔

พ.ศ.๒๕๔๗ พลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้อนุมัติให้วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเปิดรับนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้าศึกษาในหลักสูตร วปอ. ซึ่งเป็นครั้งแรกที่นักศึกษาชาวต่างประเทศเข้ารับการศึกษ ปัจจุบันมีนักศึกษาต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงเข้ารับการศึกษานในหลักสูตร วปอ. ทุกปีการศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๕๐ สภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โดยมี พลเอก บุญรอด สมทัต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ประธานสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้มีมติให้ปิดหลักสูตร วปม. ด้วยเหตุผลที่ว่าหลักสูตรเน้นในเรื่องของความมั่นคงแห่งชาติและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ เนื้อหาของบทเรียนนี้มีความใกล้เคียงกับหลักสูตร วปอ. และหลักสูตร ปรอ. จึงเปิดโอกาสให้นักการเมืองเข้ารับการศึกษานในหลักสูตร วปอ. และ ปรอ. ได้จนถึงปัจจุบัน

และในปี ๒๕๕๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา ได้หารือร่วมกับ สภา วปอ. เนื่องจากว่ามีความต้องการเรียน วปอ.เพิ่มขึ้น ทั้งข้าราชการ ภาคเอกชน นักการเมือง ในด้านความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ได้เปิดหลักสูตร “การป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐเอกชนและการเมือง” หรือ วปม. ๗ ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ มีจำนวน ๖๗ คน

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) เป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัยระดับสูงของกระทรวงกลาโหม ตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมเสนาธิการกลาโหม พ.ศ. ๒๔๘๘ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๘๘ เพื่อ “ประศาสน์วิทยาการด้านการป้องกันราชอาณาจักรให้แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทั้ง ฝ่ายทหาร และฝ่ายพลเรือน เพื่อให้เกิดความสำนึกและตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกันในอันที่จะต้องป้องกัน ต่อสู้ การจัดสรรกำลัง การปกครอง และการรักษาความสงบของประเทศ

แนวความคิดที่ได้ก่อกำเนิดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ปรากฏตามความนำ ของระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ว่า “ในการป้องกันประเทศชาติให้พ้นจากการรุกรานในสมัยนี้หาได้มีความสำคัญอยู่ที่ กำลังทางทหารแต่ฝ่ายเดียวไม่ ตรงกันข้ามบรรดาเจ้าหน้าที่ในกระทรวงทบวงกรมตลอดจนองค์การ ทั้งสิ้นย่อมมีความสำคัญในการป้องกันชาติร่วมกัน รวมทั้งพลเมืองของชาติตลอดจนทรัพยากรทั้ง มวลจะต้องเข้าอยู่ในแผนการป้องกันชาติด้วยเพื่อที่จะให้การร่วมมือประสานงานกัน ได้เรียบร้อยทั้ง ในการต่อสู้การจัดสรรกำลังการปกครองและการรักษาความสงบ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องตั้ง สถาบันการศึกษาขึ้นเป็นแหล่งกลางเพื่อประสาทความรู้ในสาขาต่างๆ โดยกว้างๆ ให้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินการเป็นฝ่ายปฏิบัติการชั้นสูงของรัฐบาลในด้านของการป้องกันราชอาณาจักร สถาบัน แห่งนี้ให้ชื่อว่า “วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร”

แนวความคิดดังกล่าวเริ่มปรากฏเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.๒๔๘๒ โดยได้รับความเห็นชอบ จากรัฐบาลซึ่งมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีและในฐานะที่ได้ดำรงตำแหน่งเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมด้วย จึงได้อนุมัติให้กรมเสนาธิการกลาโหมเป็นหน่วยดำเนินการ พิจารณาสรรหาที่ตั้งของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ต่อมา พ.ศ.๒๔๘๖ พลเอกเดช เดชประดิยุทธ ดำรงตำแหน่งเสนาธิการกลาโหมตกลงใจเลือกบริเวณด้านหลังอาคารกระทรวงกลาโหมเป็นที่ ก่อสร้างวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วิสัยทัศน์

วปอ. เป็นสถาบันหลักในการสร้างคน สร้างความมั่นคง สร้างชาติ

ปณิธาน

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จะต้องเป็นสถาบันการศึกษาชั้นแนวหน้าในภูมิภาคเอเชีย ที่มีความ เป็นเลิศทางด้านวิชาการ ด้านยุทธศาสตร์ และความมั่นคงในทุกมิติ

ปรัชญา

พึงใช้ความรู้ความเข้าใจในวิทยาการชั้นสูงด้านยุทธศาสตร์ กอปรกับความร่วมมืออย่างใกล้ชิด และ การประสานงาน อย่างแน่นแฟ้นของผู้บริหารระดับสูงของประเทศ เป็นพื้นฐานสำคัญในการรักษา ความมั่นคงและสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศชาติ

โครงสร้างการจัดหน่วย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ

การบริหารจัดการในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ

แบ่งเป็น ๔ ฝ่าย ประกอบด้วย

๑. ฝ่ายบริหาร

ได้แก่ ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบดำเนินงานของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีหน้าที่รับผิดชอบการประสานวิทยากร บริหารงาน ปกครองบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๑.๒ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรในการประสานวิทยากรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๑.๓ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในการปกครอง บังคับบัญชา รับผิดชอบงานธุรการทั่วไปและงานธุรการที่เกี่ยวกับการศึกษาทั้งปวงของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และเรื่องอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมอบหมาย

๒. ฝ่ายนโยบายและแผน

การกำหนดนโยบายการศึกษาและแผนการศึกษา เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ๒ ชุด คือ

๒.๑ สภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (สภา วปอ.) ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสถาบันป้องกันประเทศ (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดหน้าที่ของสภา วปอ. ดังนี้

๒.๑.๑ การกำหนดนโยบายในการประสานวิทยากร

๒.๑.๒ การอนุมัติโครงการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันป้องกันประเทศ

๒.๑.๓ การกำหนดจำนวน คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าศึกษาในแต่ละหลักสูตรการศึกษา ตลอดจนการให้ความเห็นชอบในตัวบุคคลที่จะเข้าศึกษา

๒.๑.๔ การอนุมัติปริญญา ปริญญาโทดุษฎีบัณฑิต และวุฒิการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันป้องกันประเทศ

๒.๑.๕ การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ

๒.๑.๖ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๒.๑.๗ การตั้งรวมและยุบเลิกสถาบัน ศูนย์หรือหน่วยขึ้นตรงวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๒.๑.๘ เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน
๒. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นรองประธาน
๓. เป็นรองประธาน เป็นกรรมการ
๔. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการ
(ตามที่ได้ตกลงกับสำนักนายกรัฐมนตรี)
๕. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ
(ตามที่ได้ตกลงกับสำนักนายกรัฐมนตรี)
๖. ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นกรรมการ
๘. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นกรรมการ
(ทำหน้าที่ด้านการบริหาร)
๙. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานสภา วปอ. แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน เป็นกรรมการ
โดยให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปีการศึกษา
๑๐. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นกรรมการและเลขานุการ
(ทำหน้าที่ด้านวิชาการ)
๑๑. ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษา วปอ.สปท.เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. ฝ่ายอำนวยการ

หน่วยงานระดับกองที่มีหน้าที่อำนวยการศึกษาและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

๓.๑ กองอำนาจการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการทั่วไป การธุรการเกี่ยวกับการศึกษา และอุปกรณ์การศึกษา การห้องสมุด การสารบรรณ การรักษาความปลอดภัย การกำลังพล การบริการ และการเงินของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๓.๒ กองพัฒนาการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบ และประสานในเรื่องของการวางแผน การจัดการ และการบริหารในกิจการที่ปวงที่เกี่ยวกับการศึกษา ตลอดจนการประสานงานกับ นักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๔. ฝ่ายวิชาการ

หน่วยงานระดับกอง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทางด้านวิชาการในสาขาต่าง ๆ ประกอบด้วยกองวิชาการที่จัดตั้งตามอัตรา ๕ กอง คือ

๔.๑ กองยุทธศาสตร์ และความมั่นคง (กยม.) มีหน้าที่ มีหน้าที่ให้การศึกษาเกี่ยวกับ ศิลป์และศาสตร์ในการพัฒนา และการใช้พลังของชาติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และ กำลังทหาร ทั้งในยามปกติและในยามสงคราม รวมทั้งประมวลความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อพัฒนา นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารวิจัย ตรวจสอบ และ ประเมินผลเอกสารวิจัยด้านยุทธศาสตร์

๔.๒ กองการเมืองและการทหาร (กมท.) มีหน้าที่ให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพทาง การเมือง สนธิสัญญาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดจน นโยบายและพลังทางการเมือง ของประเทศไทยและของต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อพัฒนา นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารวิจัย ตรวจสอบ และ ประเมินผลเอกสารวิจัยด้านการเมือง และมีหน้าที่ ให้การศึกษาเกี่ยวกับขีดความสามารถทาง การทหาร นโยบายการทหาร ยุทธศาสตร์ และพลังทางทหารทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางการทหารของนักศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารวิจัย ตรวจสอบ และ ประเมินผลเอกสารวิจัยด้าน การทหาร

๔.๓ กองการเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา (กศส.) มีหน้าที่ ให้การศึกษาเกี่ยวกับขีด ความสามารถทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ และพลังทางเศรษฐกิจของประเทศไทยกับต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางการเศรษฐกิจของนักศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารวิจัย ตรวจสอบ และ ประเมินผลเอกสารวิจัยด้าน เศรษฐกิจ และมีหน้าที่ให้การศึกษาเกี่ยวกับภาวะทางสังคมและจิตวิทยา ความสัมพันธ์ และพลัง ทางสังคมจิตวิทยาของประเทศไทยกับต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางการสังคม

จิตวิทยาของนักศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาตินอกจากนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารวิจัย ตรวจสอบ และประเมินผลเอกสารวิจัยด้านสังคมจิตวิทยา

๔.๔ กองวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (กทว.) มีหน้าที่ให้การศึกษาเกี่ยวกับภาวะทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์และพลังอำนาจทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งประมวลความคิดเห็นทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี นอกจากนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารวิจัย ตรวจสอบ และประเมินผลเอกสารวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

๔.๕ กองเอกสารวิจัย และห้องสมุด (กอส.) มีหน้าที่ให้การศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล กำหนดขั้นตอน รายละเอียด รูปแบบการอ้างอิง และหลักเกณฑ์การพิจารณาที่เกี่ยวกับการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำชื่อเรื่อง คำนำ โครงเรื่อง และในการดำเนินการวิจัย ประสานหน่วยงานภายนอกเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องเพื่อการวิจัย และข้อมูลการวิจัย ตรวจสอบ และแจกจ่ายเอกสารวิจัยฯ ประเมินการเขียนเอกสารวิจัยฯ และให้บริการข้อมูลสารสนเทศ

หลักสูตรในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ (หรือ วปอ.๒๕๕๖) เปิดการศึกษาทั้งสิ้น ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๕๖
 ๒. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) รุ่นที่ ๒๖
 ๓. หลักสูตรการป้องกันอาณาจักรภาครัฐเอกชนและการเมือง (วปม.) รุ่นที่ ๗
- ระยะเวลาศึกษาตั้งแต่ ๑๐ ต.ค.๕๖ ถึง ๑๘ ก.ย.๕๗

คำแนะนำในการเข้ารับการศึกษา ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ

๑. เรื่องที่ควรทราบก่อนสมัครเข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๑.๑ ระยะเวลาการศึกษา ระหว่าง ๑๐ ต.ค.๕๖ - ๑๘ ก.ย.๕๗

๑.๒ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขใน ข้อ ๑๖ ดังนี้

ข้อ ๑๖ ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาว่าสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จะต้อง

๑๖.๑ มีเวลารับการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรปฐมนิเทศและหลักสูตรหลัก

๑๖.๒ เสนอเอกสารวิจัยต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตามกำหนด และได้รับอนุมัติ

๑๖.๓ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาตามกระบวนการศึกษาในหลักสูตร และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อกองทัพ และประเทศชาติ ตามที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ กำหนด โดยให้วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ กำหนดเกณฑ์การประเมินผล

๑๖.๔ จัดทำบทความทางวิชาการส่วนบุคคลเพื่อนำเสนอผลงาน จากความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน ๑ ฉบับ เสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ภายในเวลาที่กำหนด

๑๖.๕ ไม่ดำเนินการใดๆ อันนำความเสื่อมเสียมาสู่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ

๑.๓ การเตรียมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ นักศึกษาฯ จะต้องเตรียมความรู้ขั้นพื้นฐานในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ ในระบบต่าง ๆ

๑.๔ การตรวจสุขภาพ นักศึกษาทุกท่านจะต้องตรวจสุขภาพจากสถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชน โดยให้แพทย์รับรองว่าไม่มีโรคใด ที่ขัดกับการเข้ารับการศึกษและการเดินทางทั้งภายในและต่างประเทศได้ตลอดหลักสูตร

๑.๕ คุณสมบัติผู้เข้ารับการศึกษานี้ ขอให้ผู้ที่สมัครเข้ารับการศึกษานี้ในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ดำเนินการศึกษาค้นสมบัติให้ละเอียด ตามที่ระบุไว้ในเว็บไซต์ www.thaindc.org

๑.๖ การวางแผนงานของตนเอง ให้นักศึกษาวางแผนงานของตนเอง พร้อมมอบหมายงานในหน้าที่ประจำให้กับผู้อื่นหรือผู้ทำการแทนตนเองให้เรียบร้อยก่อนการเข้ารับการศึกษานี้ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อเวลาการศึกษา (ผู้ที่สำเร็จการศึกษา จะต้องใช้เวลาการศึกษา ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๕ ของเวลาเรียนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรปฐมนิเทศและหลักสูตรหลัก)

๑.๗ ต้องได้รับการยินยอมให้เข้ารับการศึกษิตตามสายการบังคับบัญชาจากหัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานระดับอธิบดี หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กรหรือบริษัท

๑.๘ การเตรียมหัวข้อเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และบทความทางวิชาการ

๑.๕ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ อาจเชิญผู้ที่มีรายชื่อจากหน่วยงานต่างๆ จัดส่งมา เพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม โดยตรง ซึ่งจะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาก่อนการขออนุมัติตัวบุคคลให้เข้ารับการศึกษา ต่อไป

๒. การปฏิบัติในการสมัครเข้าศึกษา

๒.๑ ผู้ที่สังกัดหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรของรัฐ ขอให้สมัครโดยตรงที่ต้นสังกัดของตนเอง ซึ่งวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ จะมีหนังสือพร้อมส่งแบบฟอร์มใบกรอกประวัติและรายละเอียดอื่นๆ ไปยังหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และองค์กรของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามจำนวนที่นั่งศึกษาที่หน่วยงานนั้นๆ ได้รับการจัดสรรจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ และส่งให้วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ตรวจสอบก่อนนำเข้าพิจารณาในการประชุมสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ และขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติให้เข้ารับการศึกษาต่อไป หากผู้ที่สังกัดหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรของรัฐ มายื่นใบสมัครโดยตรงกับวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ โดยที่ต้นสังกัดได้รับการจัดสรรที่นั่งศึกษาไปแล้วนั้น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ จะไม่นำเข้าสู่การพิจารณา

๒.๒ นักธุรกิจ บุคคลทั่วไป และนักการเมือง สามารถขอแบบฟอร์มพร้อมกรอกรายละเอียดในใบประวัติของผู้เข้ารับการศึกษาและไปสมัครได้โดยตรงที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ถนนวิภาวดีรังสิต เขตดินแดง กรุงเทพฯ โทร.๐ ๒๖๕๑ ๕๓๘๘ ตั้งแต่ ๕ เม.ย. - ๓๑ พ.ค.๕๖ ในวันและเวลาราชการ

๒.๓ การจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณา ผู้ที่สมัครเข้ารับการศึกษารายๆ จะต้องจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาตามรายการและเวลาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ กำหนดให้ครบถ้วน พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องด้วยตนเองทุกฉบับ และเอกสารทุกฉบับจะต้องสำเนาจากต้นฉบับจริงที่สามารถตรวจสอบได้ หรือเป็นเอกสารรับรองที่ออกให้โดยหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบได้ และหากพบว่าเอกสารที่นำมาสำแดงเป็นเท็จ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ จะไม่นำรายชื่อผู้ที่สมัครเข้ารับการศึกษารายนั้นๆ เข้าพิจารณาให้เข้าศึกษา

สรุป

ในบทนี้ทำให้เราได้ทราบถึงที่มาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน การวิวัฒนาการหลักสูตร ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ยุค ปัจจุบันอยู่ในยุคที่ ๓ ปี ๒๕๓๑ ถึงปัจจุบัน

ที่มาของหลักสูตร ปรอ. วปม. จนปัจจุบัน ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ มีนักศึกษา รวม ๒๕๓ คน
ในด้านหลักสูตร ทาง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร แบ่งการศึกษา ออกเป็น ๒ ภาคการศึกษา คือ

๑. ภาคการปฐมนิเทศ
๒. ภาคการศึกษาหลัก

ภาคการปฐมนิเทศ

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงกระบวนการศึกษา เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาท
ของกองทัพ ภาครัฐ เอกชน และภาคการเมือง ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ เสริมสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ
รวมทั้งบทบาทของกองทัพ ภาครัฐ เอกชน และภาคการเมือง ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา สามารถประสานงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และมีความพร้อมต่อการศึกษาในภาคการศึกษาหลัก

ขอบเขตการศึกษา

๑. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง
๒. กระบวนการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ
๓. บทบาทและภารกิจของกองทัพ ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
๔. บทบาทของภาครัฐ เอกชนในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
๕. การเขียนเอกสารวิจัย

ภาคการศึกษาหลัก

ความมุ่งหมาย

๑. ศึกษาวิทยาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรฯ ทางด้าน การเมือง เศรษฐกิจและ
สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ศึกษา บทบาท หน้าที่ และแนวนโยบายของรัฐ

๓. เพื่อให้ทราบ และเข้าใจถึงแนวความคิดในการกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ และ
วัตถุประสงค์มูลฐานแห่งชาติ รวมทั้งกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ และการพัฒนานโยบาย
ความมั่นคงแห่งชาติ

๔. เพื่อให้นักศึกษามีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และการตกลงใจในการเป็นผู้นำในระดับ
ยุทธศาสตร์

๕. เพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

๖. เพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจอันดีต่อกันจากส่วนราชการต่าง ๆ อันจะอำนวยประโยชน์ในการประสานงานระหว่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา ที่กำหนดดังนี้

๑. สถานการณ์ทั่วไปทั้งภายในและนอกประเทศ ด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ \

๒. แนวคิดทฤษฎีด้านความมั่นคง แนวคิดทฤษฎีด้านยุทธศาสตร์ โครงสร้างยุทธศาสตร์ กระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

๓. การเมืองระหว่างในและนอกประเทศความมั่นคงแห่งชาติ กลุ่มประเทศองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่างๆ ความร่วมมือระหว่างประเทศ การบริหารจัดการของส่วนราชการในประเทศ วิเคราะห์และประเมินผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย

๔. การเศรษฐกิจกับความมั่นคงแห่งชาติ แนวโน้มภาวะแวดล้อมโลกด้านเศรษฐกิจศักยภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย

๕. สังคมจิตวิทยากับความมั่นคงแห่งชาติ สภาพความสังคมโลกและภูมิภาคที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ประชากรกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การศึกษาเพื่ออนาคต คอร์ปชั่นและระบบอุปถัมภ์ อาชญากรรมทางสังคมยุคใหม่ อิทธิพลของสื่อมวลชน ประวัติศาสตร์ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ กับความมั่นคงแห่งชาติ วิเคราะห์และประเมินผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายด้านสังคมจิตวิทยาของประเทศไทย

๖. การใช้กำลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหาร บทบาทและขีดความสามารถของกองทัพไทย ที่จำเป็นในการดำเนินนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศรวมทั้งขีดความสามารถและยุทธศาสตร์ ของต่างชาติที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

๗. วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับความมั่นคงแห่งชาติ วิเคราะห์และประเมินผลกระทบต่อการดำเนินนโยบาย วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

๘. คุณลักษณะ ทักษะของผู้บริหารระดับยุทธศาสตร์ แนวทางในการคิด วิเคราะห์และ ตกลงใจระดับยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการในภาวะวิกฤต การบริหารการเปลี่ยนแปลง

วิธีดำเนินการศึกษา

๑. การบรรยาย
๒. การอ่านเอกสารประกอบ
๓. การศึกษด้วยตนเอง
๔. การถกแถลงเป็นคณะ
๕. การศึกษาเฉพาะกรณี
๖. การฝึกจำลองสถานการณ์
๗. การสัมมนา
๘. การแก้ปัญหาเป็นคณะกรรมการ
๙. การทำยุทธศาสตร์ชาติ
๑๐. การเขียนเอกสารวิจัย
๑๑. การเขียนบทความทางวิชาการ
๑๒. การดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ณ ต่างประเทศ

การปัจฉิมนิเทศ

เพื่อให้นักศึกษาได้รวบรวมความรู้ ความคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามหลักสูตร โดยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาทำการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการ การปรับหลักสูตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการศึกษาของรุ่นต่อไป จึงได้จัดให้มีการปัจฉิมนิเทศ ในช่วงเวลาก่อนที่จะปิดหลักสูตร และวิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร จะได้นำเรียนคณะกรรมการศึกษา และสภาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ต่อไป

บทที่ ๔

วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูง ของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ

การศึกษาต่อเนื่องในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ ของผู้บริหารระดับสูงของ
กองทัพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากปฐมภูมิ และทุติยภูมิ มีข้อมูลที่น่าสนใจในหลักสูตร
การศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ทั้ง ๓ หลักสูตร จากจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น ๒๕๓ คน
เป็นนักศึกษาในส่วนของข้าราชการทหาร จำนวน ๑๐๓ คน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาทั้ง ๑๐๓ คน ซึ่งทุกคนได้รู้จักกันเป็นอย่างดี เพราะได้ผ่าน
การศึกษาภาคปฐมนิเทศ การเข้าห้องบรรยาย สัมมนา กลุ่ม การทดลองเป็นคณะ การดูกิจการและ
ศึกษากฎมิตประเทศในประเทศ สามารถสรุปเป็นข้อมูลเบื้องต้นได้ ดังนี้

ข้อมูลของกลุ่มนักศึกษา

๑. อายุของผู้ให้สัมภาษณ์ตั้งแต่ ๕๒ – ๕๖ ปี ๑๖ คน
๒. จบการศึกษาจากระดับสูงของกองทัพเหล่าทัพ ปริญาตรี ๑๔ คน
๓. จบการศึกษาจากระดับสูงของกองทัพเหล่าทัพ ปริญาตรีต่างประเทศ ๒ คน
๔. จบการศึกษา ปริญาโทในประเทศ ๖ คน
๕. จบการศึกษา ปริญาโทต่างประเทศ ๒ คน
๖. จบการศึกษา ปริญาเอกในประเทศ ๑ คน
๗. จบหลักสูตรชั้นนายร้อยนายพัน ในประเทศทุกคน
๘. จบระดับสูงของกองทัพเสนารธิการในประเทศทุกคน
๙. จบระดับสูงของกองทัพเสนารธิการ ต่างประเทศ ไม่มี
๑๐. จบวิทยาลัยเหล่าทัพ ๑๑ คน
๑๑. จบหลักสูตร นักบริหารระดับสูง (นบส.) สำนักงานข้าราชการพลเรือน ๑ คน
๑๒. ผ่านการศึกษาต่างประเทศระยะสั้น ๓-๖ เดือน ๕ คน

ข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่า นายทหารทุกคนผ่านการศึกษาพื้นฐานของกองทัพจากระดับสูงของกองทัพนายร้อย หลักสูตรชั้นนายร้อย นายพัน วิทยาลัยเหล่าทัพ จบหลักสูตรปริญญาโท ๘ คน ปริญญาเอก ๑ คน

การศึกษาเพิ่มเติมที่ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นการศึกษาต่อเนื่องเป็นการศึกษาเพิ่มเติมจากที่ผ่านการศึกษามาแล้วเพิ่มเติมทักษะวิชาการเปิดโลกกว้างขึ้น รู้จักคนมากขึ้น ส่งผลให้ความมั่นคงของกองทัพ และของชาติมั่นคงขึ้น

การศึกษาต่อเนื่องโดยหลักสูตรของ วปอ. กับการพัฒนาผู้บริหารระดับสูงของกองทัพเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

ประโยชน์จากการศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๑. นักศึกษาทุกคนได้ความรู้มากขึ้นในทุกๆด้าน อาทิเช่น

๑.๑ ระบบราชการ ข้าราชการทหาร พลเรือน ระบบบริษัท เอกชน ในแง่โครงสร้างหลักบริหารงาน ระบบบริหารบุคคล

๑.๒ ด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

๑.๓ ภัยคุกคามและความเสี่ยง ในประเทศ และต่างประเทศ

๒. มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดีขึ้น มากขึ้น (Good Connection) ไม่ว่าข้าราชการทหารด้วยกัน กับข้าราชการพลเรือน จากหลายกระทรวง ภาคเอกชน เรียนรู้ถึงโครงสร้าง วิธีการดำเนินการภาคธุรกิจในทุกด้าน การลงทุน การติดต่อต่างประเทศ วิธีการทำกำไร วิธีการแก้ปัญหาวิกฤติของชาติ

๓. มีการช่วยเหลือกันมากขึ้นระหว่างนักศึกษาด้วยกัน เริ่มจากในหมู่ลูกเสือเดียวกัน ในกลุ่มย่อย ในกลุ่มเพื่อนที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ว่าจะเล่นกีฬา เช่น กอล์ฟ ฟุตบอล เทนนิส ชมรมดูพระ ชมรมออมบุญ CSR (Corporate Social) มีการรวมกลุ่มลูกเสือหมู่เดียวกัน กับ วปอ. ต่างรุ่นกัน มีการช่วยเหลือกัน จาก วปอ. ต่างรุ่นกัน ทั้งๆ ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน

๔. ในด้านความมั่นคง เราไม่สามารถตอบเป็นรูปธรรมว่าจะดีขึ้นอย่างไร แต่ในความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างนักศึกษาทั้งหมด หรือต่างรุ่น การรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรู้ทางวิชาการ การสัมมนา การศึกษา และดูงานภูมิประเทศ นำไปสู่ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาประเทศได้อย่างแน่นอน

จากที่กล่าวมาแล้วจะช่วยการทำงานวิสัยทัศน์ การตัดสินใจของนักศึกษาในด้านความมั่นคงดีขึ้น เป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ

วิธีการศึกษา

๑. ศึกษาในห้องเรียน และจากห้องสัมมนา
๒. การเดินทางดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศในและต่างประเทศ
๓. ภาคปฐมนิเทศน์ ใน กรุงเทพฯ ต่างจังหวัด และต่างประเทศ
๔. ศึกษาในห้องเรียน โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นนอกเวลาเรียน เช่น เวลาอาหารเช้า อาหารกลางวัน ว่าง การเดินทางดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ ทั้งในและต่างประเทศ

ข้อสังเกต

๑. ความต้องการเข้าศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรฯ มีสูง แต่จำนวนที่นั่งในการศึกษา มีจำกัด (Demand มากกว่า Supply) เกิดขึ้นทั้ง กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ทุกหน่วยงานมีกำลังพลที่มีความต้องการเข้ารับการศึกษามากขึ้น รวมทั้งข้าราชการกระทรวงอื่น นักรูรกิจ ภาคเอกชน และนักการเมือง

๒. อายุของผู้เข้ารับการศึกษานี้ ปัจจุบัน (ปีการศึกษา ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗) อยู่ระหว่าง ๔๘ - ๕๖ ปี จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒.๑ ปรับอายุผู้เข้าศึกษาลงมา ๔๘-๕๒ ปี เหตุผลเพื่อให้ เวลาที่เหลือก่อนเกษียณมีมากเพื่อทำประโยชน์แก่กองทัพและประเทศชาติมากขึ้น

๒.๒ ความแตกต่างระหว่างอายุ ไม่ควรกว้างมากกว่า ๔-๕ ปี เพื่อความเหมาะสมในการเรียนร่วมกัน

๒.๓ โดยเฉลี่ย อายุของนักศึกษาในส่วนของข้าราชการทหาร จะมากกว่าข้าราชการพลเรือน และภาคเอกชน น่าจะเนื่องมาจากวิธีการคัดเลือกแต่ละกระทรวง

๒.๔ ประโยชน์ในการรับราชการหลังจบการศึกษา อย่างน้อยควรมีเวลารับราชการระหว่าง ๘ – ๑๐ ปี เพื่อประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

๓. ตำแหน่งของนักศึกษา ไม่ควรเลือกมาจากตำแหน่งหลัก ควรจะมาจากตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อไม่เสียประโยชน์ของทางราชการและไม่เป็นภาระแก่นักศึกษา แต่ถ้ามองในอีกด้านหนึ่ง การคัดเลือกบุคคลก็ต้องเลือกจากผู้มีศักยภาพก็ต้องมาจากผู้มีตำแหน่งหลัก

๔. ปรับเวลาการศึกษาคูณานทั้งในและต่างประเทศ

๔.๑ ค่ายลูกเสือ ปรับปรุงสถานที่พัก และช่วงเวลา น่าจะสัก ๓ วัน

๔.๒ ไปต่างประเทศ น่าจะแบ่ง ๒ ช่วง ในเอเชีย ๕ วัน ยุโรปหรือตะวันออกกลาง ๗ วัน น่าจะได้ประโยชน์เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

๕. ในชั่วโมงถกแถลง ควรให้นักศึกษาทราบหัวข้อและเตรียมตัว จะได้ประโยชน์สูงสุด มีข้อมูลและการเตรียมตัวที่ดี จะเป็นการสัมมนาที่ดี และมีประโยชน์แก่ประเทศชาติสูงสุด

๖. ความจริงจังในการศึกษา และการแลกเปลี่ยนความรู้บ่อย เนื่องจากนักศึกษาขาด การศึกษามาก ซึ่งเชื่อมโยงกับการบันทึกเวลา การเข้าห้องศึกษา และสัมมนาของนักศึกษา

ข้อเสีย

๑. เสียเวลา ศึกษาครึ่งวันหรือ เต็มวันในระยะเวลา ๑ ปี ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อเสนอแนะ ๕ เดือน

๒. เมื่อเข้าศึกษาจะแก้มีค่าใช้จ่ายมาก โดยเฉพาะข้าราชการทหารที่มีแต่เงินเดือนมีการ จัดหาเงินละเข้ารุ่น และกลุ่มมีการเลี้ยงสังสรรค์ก่อนข้างบ่อย ซึ่งต้องเตรียมค่าใช้จ่ายไว้

๓. เสียประโยชน์แก่ทางราชการ ในส่วนข้าราชการที่มีตำแหน่งหลัก ย่อมทำงานได้ไม่ เต็มที่

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

การบริหาร คืองานในหน้าที่ของผู้บริหาร โดยตรง ซึ่งจำแนกเป็นหมวดหมู่แตกต่างกัน ไปตามลักษณะของงาน ตามโครงสร้างของการจัดองค์กร บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงของ กองทัพที่สำคัญต้องใช้ความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำ เป็นหัวหน้าในการใช้อำนาจและตำแหน่งที่มีใน การบริหารจัดการให้การศึกษากองทัพบรรลุเป้าหมาย

ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงาน คือ งานการสอนและ การพัฒนา งานบริหารกิจการกองทัพ งานความสัมพันธ์กับชุมชน งานบุคลากร ซึ่งมีความสัมพันธ์ กับเกณฑ์ที่กองทัพกำหนด อาทิเช่น

๑. จะต้องเป็นผู้นำ โดยมีความรับผิดชอบในความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตน ถือเอา จุดมุ่งหมายของกองทัพ อยู่เหนือกว่าจุดมุ่งหมายของตน รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เป็นผู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของเพื่อนร่วมงาน รู้จักวิธีการขอรับคำปรึกษาจาก ผู้อื่น ห่วงใยในสวัสดิภาพของกำลังพลและศรัทธาในอาชีพตน

๒. สร้างความสามัคคีอันดี จะต้องจัดและให้บริการแก่สังคม เพื่อสังคมจะได้ให้การ สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพ

๓. มองเห็นการณ์ไกล และมีอิทธิพลในการพัฒนาเป้าหมายและนโยบายของกองทัพ

๔. กระตุ้นและชี้นำในการพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของกองทัพ กำหนดวิธีการและประสานงานในการนำโครงการต่างๆ ไปปฏิบัติ

๕. จัดหาและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อสนับสนุน โครงการของกองทัพ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนในระดับสูงของกองทัพ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนในระดับสูงของกองทัพ ที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ต้องทำให้องค์ประกอบเหล่านี้เกิดประโยชน์สูงสุด อันได้แก่

๑. บุคคล คือบุคลากรทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

๒. เวลา ต้องใช้เวลาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด งานหลายอย่างต้องทำแข่งกับเวลา ต้องจัดบรรยากาศให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่า

๓. ข้อมูลหรือข้อสนเทศ ต้องใช้ข้อมูลเท่าที่จำเป็นแก่คณะบุคคลหรือบุคคลทั้งหลาย ภาระที่สำคัญที่สุด คือ ควรจะให้ข้อมูลอะไรกับใคร จึงจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔. โปรแกรมและวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการศึกษานั้นย่อมมีโปรแกรม และวัสดุอุปกรณ์มากมาย ทำอย่างไรจึงจับคู่ระหว่างโปรแกรมและอุปกรณ์ คือ โปรแกรมอะไรควรใช้ อุปกรณ์อะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา

๕. เงิน มักจะเป็นข้ออ้างว่าเพราะขาดเงินจึงไม่สามารถจัด โปรแกรมที่ดีได้ เงินอาจเป็นส่วนหนึ่งทำให้โปรแกรมการศึกษาดีขึ้นภายในระบบเศรษฐกิจที่รัดตัว ภายในวงเงินจำกัดควรจะทำอะไรก่อนและทำอะไรหลัง เพราะไม่สามารถทำพร้อมกันได้

๖. สถานที่ มีการใช้อาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา

บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

๑. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน ช่วยให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายได้ ต้องมีความสามารถในการชี้แจงทำความเข้าใจ เขียนวัตถุประสงค์ของหน่วย มีความสามารถในการเขียนแผนงานและโครงการ การบริหารงานและวัตถุประสงค์ของงาน

๒. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ ต้องมีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกำลังพล มีทักษะทำงานเป็นทีม

๓. บทบาทเป็นนักวางแผน ต้องมีความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต เตรียมกำลังพลให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น

๔. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ ของการตัดสินใจและมีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการ ไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

๕. บทบาทเป็นผู้จัดองค์กร ต้องออกแบบงานและกำหนด โครงสร้างขององค์กร เข้าใจพลวัตขององค์กร และพฤติกรรมขององค์กร

๖. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยน เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบัน เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของสถาบัน รู้ว่าจะเปลี่ยนอะไรเปลี่ยนอย่างไร และควรที่จะเปลี่ยนในสถานการณ์ใดและทิศทางใด

๗. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน ต้องมีความเข้าใจรูปแบบ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคล เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสาร รู้จักวิถีนิเทศงานที่พึงปรารถนา เข้าใจระบบการทำงานที่ดี สามารถประสานกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร ต้องมีความสามารถในการสื่อสารทั้งด้วยการพูดและการเขียน รู้จักใช้สื่อต่างๆ เพื่อการสื่อสาร และมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน

๙. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องเข้าใจสาเหตุของความขัดแย้ง มีความสามารถในการต่อรอง ไกล่เกลี่ย จัดการ กับความขัดแย้ง และแก้ปัญหาความขัดแย้ง

๑๐. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา เนื่องจากปัญหาทั้งหลายไม่ลงเอยด้วยความขัดแย้ง ปัญหาจึงมีความหมายกว้างขวางกว่าความขัดแย้ง ต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหา แก้ปัญหาเป็น

๑๑. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง เข้าใจในการนำทฤษฎีทางการบริหารไปใช้ประโยชน์

๑๒. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ต้องมีความเข้าใจในระบบการเรียนรู้ การเจริญและพัฒนาการของมนุษย์ เข้าใจทฤษฎีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

๑๓. บทบาทเป็นผู้บริหารกำลังพล ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรอง การประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของกำลังพล

๑๔. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร ต้องมีความสามารถในการบริหารการเงินและงบประมาณ บริหารวัสดุ ครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา ตลอดจนการแสวงหาการสนับสนุนจากภายนอก

๑๕. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล ต้องมีความสามารถในการประเมินความต้องการ การประเมินระบบ วิธีการทางสถิติและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

๑๖. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ ต้องมีทักษะในการสร้างภาพพจน์ที่ดี รู้จักพลวัตของกลุ่ม รู้จักและเข้าใจเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อ และวิธีการต่างๆ

๑๗. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ เป็นบทบาทที่จำเป็นยิ่ง จำเป็นจะต้องใช้ความสามารถในบทบาทต่างๆ ที่กล่าวมา

ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ เป็นผู้ริเริ่มเปิดโอกาสให้บุคลากรในกองทัพได้ร่วมกัน กำหนดนโยบาย หรือเป้าหมายของกองทัพ มีบทบาทเป็นนักพัฒนา เป็นนักวางแผนกิจกรรมสร้าง

ประสบการณ์ อันจะนำไปสู่เป้าหมายหลักของกองทัพ เป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เหมาะสมและแสวงหาวิถีทางที่จะตรวจและติดตาม

นอกจากนี้ต้องเป็นผู้เลือก ฝึกฝนและพัฒนากำลังพล แจกจ่ายงาน กระจายคณะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ เป็นผู้ควบคุมทรัพยากรของกองทัพ พัฒนา รักษา วินัย สร้างขวัญกำลังใจ สร้างความสามัคคีอันดี มีการประสานงาน ทันเวลา ทันเหตุการณ์และทันสมัย วางระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

สรุป

จากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่าผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ เป็นบุคคลสำคัญในการควบคุม กำกับดูแล ให้งานตามภารกิจประสบผลสำเร็จ โดยผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ จะต้องเป็นผู้นำในการทำงาน เป็นนักวางแผน เป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของกองทัพ จัดองค์กร ให้อำนาจและกำลังใจในการทำงาน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ประเมินผล พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายของกองทัพ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการใช้ศิลปะในการชักจูงผู้อื่น การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีเป้าหมายให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จภายใต้สภาวะกดดันต่างๆ ผู้นำจะต้องใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี และจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ การศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพต่อความมั่นคงแห่งชาติ ที่มุ่งศึกษาหาแนวทางที่จะอธิบายแบบพฤติกรรม และหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบพฤติกรรมกับการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจ จำแนกประเภทของผู้นำเป็นสองขั้วที่ตรงข้ามกัน คือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership) และภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic Leadership) พฤติกรรมภาวะผู้นำจำแนกเป็น ๒ มิติ คือ เน้นงาน (Initiating Structure) และการเน้นผู้ปฏิบัติงาน (Consideration)

ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเป็นผู้นำที่ดี จะต้องมีการภาวะผู้นำสูง ทั้งที่เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ความสามารถ และทักษะทางสังคม โดยผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลปกครองบังคับบัญชา มีบุคลิกภาพผู้นำในการดำเนินงานตามภารกิจ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพ ของงานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงถือว่าผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสม มี พฤติกรรมในการนำที่ถูกต้อง เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ระดับสูงของกองทัพ ซึ่งเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานมี ประสิทธิภาพ

คุณลักษณะจำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ สรุปได้ดังนี้

คุณลักษณะอันจำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านพื้นฐานและประสบการณ์ ผู้บริหารระดับสูงของกองทัพที่ดี ต้องมีความสามารถ ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ วางแผน และต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงาน
๒. ด้านสติปัญญาและคุณภาพสมอง ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา เหตุผล จดจำ ความรอบรู้ทั่วไปและการยืดหยุ่น
๓. ด้านคุณลักษณะทางร่างกาย ผู้บริหารต้องมีร่างกายสมบูรณ์ จะเป็นประโยชน์ต่อการ บริหาร
๔. ด้านบุคลิกภาพและความสนใจ มีความสนใจ ความเชื่อมั่นมีระดับความปรารถนา สูงและมีความรับผิดชอบ

ความเป็นผู้มีใจสงบ โดยการฝึกควบคุมอารมณ์ของตนเอง หักให้จิตใจราบเรียบ ไม่ตื่นเต้น ไม่คล้อยตามสิ่งเร้าที่มากระทบอารมณ์ ความเป็นผู้มีจิตใจสงบเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมาก คนที่เบิกบานแจ่มใสจะดึงดูดใจผู้อื่นอยากคบค้าสมาคมด้วย มองโลกในแง่ดี มีสมาธิ คือ มีความ ตั้งใจมั่นอยู่ในอารมณ์อันเดียวหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียวได้ โดยไม่วอกแวก มีกล้าหาญ เป็นผู้ที่รักความจริง กล้าเผชิญความจริง มีจิตใจมั่นคง มีสติ กล้านำหน้าผู้อื่น ในสถานการณ์ที่เสี่ยง อันตราย เชื่อมั่นในตนเอง มีความนับถือตนเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง และไม่ถูกผู้อื่น คิดในทางบวก ไม่หวาดหวั่นต่อความยากลำบาก ไม่ลังเลที่จะตัดสินใจ มีความกระตือรือร้นอยู่ ตลอดเวลา เชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำในสิ่งที่ยากได้ สามารถจรรยาละเอียดได้ดี มีความเข้าใจใน ขนบธรรมเนียม กฏระเบียบ ของสังคม รู้จักปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม รู้จักโอกาสอันควรว่า ควรวางตนในลักษณะใด สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

ทักษะของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

การนำทักษะไปใช้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารระดับสูงของกองทัพว่าจะใช้ทักษะใดมากทักษะใด น้อยตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพยุคใหม่ จะต้องเป็นนักบริหารมืออาชีพ เสียสละ ทั้งนี้เพราะสังคมในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ดังนั้น

ผู้บริหารจะต้องพยายามเรียนรู้หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหาร และฝึกฝนให้เกิดความชำนาญผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ ต้องมีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นไปอีก ได้แก่

๑. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน หนักเอาเบา ผู้รู้สิ่งใดควรไม่ควร
๒. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ สามารถเลือกใช้และมอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและเป็นการให้ออกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน
๓. ปฏิบัติงานโดยยึดระเบียบข้อบังคับมากกว่าการปฏิบัติตามความเคยชิน หรือประเพณีที่เคยทำ
๔. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ติดตามกำกับ ตรวจสอบการทำงานของตนเอง และผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
๕. ใส่ใจความรู้สึก ความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา คอยรับฟังปัญหา ให้คำแนะนำหาทางช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถ
๖. สามารถเป็นประธานและดำเนินการประชุมได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดประสงค์ อีกทั้งควบคุมการประชุมที่มีข้อขัดแย้งได้ดี
๗. ให้คำแนะนำ กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัวของเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี
๘. เข้าใจสภาพแวดล้อม บริบทของหน่วยงาน สามารถดำรงตนและฐานะของครอบครัวรู้จักดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้องตามคุณธรรมของศาสนา
๙. มีวิสัยทัศน์ มองเห็นภาพแห่งอนาคตของหน่วยงานชัดเจน เห็นแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานความเป็นจริง
๑๐. สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคนในหน่วยงาน หรือนอกหน่วยงาน และยุติข้อพิพาทได้
๑๑. สามารถเป็นเสมือนสัญลักษณ์หรือตัวแทนที่ดีของหน่วยงานมีทั้งภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน
๑๒. มีเวลาให้กับหน่วยงาน
๑๓. จัดลำดับความสำคัญของงานหรือภารกิจในหน่วยงานได้ถูกต้องเหมาะสม อีกทั้งปฏิบัติตามแผนและใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ทำให้เราได้ข้อมูลเพิ่มเติมเป็นประโยชน์แก่การศึกษาต่อเรื่องที่
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สรุปได้ดังนี้

สรุป

๑. มีความรู้มากขึ้น ในระดับยุทธศาสตร์ชาติความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยมากขึ้น
ขึ้นเหมาะสมกับเหตุการณ์โลกปัจจุบัน สามารถใช้กับความต้องการของ หน่วย และกองทัพ มากขึ้น
๒. ความสัมพันธ์ ที่ดีขึ้นมากขึ้น ของนักศึกษา เป็นประโยชน์ แก่หน่วยงานรัฐ และ
ภาคเอกชน
๓. ประสิทธิภาพและศักยภาพของนักศึกษาดีขึ้นมากขึ้น
๔. ความมั่นคงแห่งชาติในด้านภาพรวมจากนักศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร จะ
มั่นคงมากขึ้น
๕. เสริมสร้างและสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ จากการศึกษาในห้องบรรยาย จาก
การซักถามผู้บรรยาย วิจารณ์ในชั้นเรียน และการพูดคุยในห้องและนอกห้องสัมมนา
๖. ประเทศชาติมีการเปลี่ยนแปลงในโลกทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การเตรียมความ
พร้อมของประเทศไทย เข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

ข้อเสนอแนะ

๑. อายุของผู้เข้าศึกษา ควรอยู่ระหว่าง ๔๘-๕๒ ปี และช่วงอายุไม่ควรห่างกันมาก
ประมาณ ๔-๕ ปี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอายุของผู้เข้าศึกษา

- ๑.๑ ปรับอายุผู้เข้าศึกษาลงมา ๔๘ - ๕๒ ปี เหตุผลเพื่อให้เวลาที่เหลือก่อนเกษียณ
มีมากเพื่อทำประโยชน์แก่กองทัพและประเทศชาติมากขึ้น
- ๑.๒ ความแตกต่างระหว่างอายุ ไม่ควรกว้างมาก ๔ - ๕ ปี และเหมาะสม ในการ
เรียนร่วมกัน อายุที่แตกต่างกันมากเกินไป บางครั้งก็ทำให้เกิดปัญหาได้

๑.๓ โดยเฉลี่ย อายุของนักศึกษาข้าราชการทหาร จะมากกว่าข้าราชการพลเรือนและภาคเอกชน น่าจะเนื่องมาจากวิธีการคัดเลือกแต่ละกระทรวง

๑.๔ ประโยชน์จากการรับราชการหลังจบการศึกษาอย่างน้อยควรจะ ๘-๑๐ ปี เพื่อประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

๒. ตำแหน่งของผู้เข้าศึกษา ไม่ควรอยู่ตำแหน่งหลัก เพื่อไม่เสียประโยชน์ของทางราชการ และไม่เป็นการแก่นักศึกษา แต่ในการพิจารณา ผู้มีสิทธิเข้าเรียน ต้องเลือกผู้ที่มีศักยภาพก็ควรหรือต้องอยู่ในตำแหน่งหลักเพราะฉะนั้นก็เป็นมุมมองของการคัดเลือกผู้อยู่ในตำแหน่งหลัก แต่ในส่วนของกองทัพเรือ ซึ่งเล็กกว่ากองทัพบก สามารถย้ายผู้มีสิทธิเข้าเรียนเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล

๓. จำนวนผู้เข้าศึกษา ควรจะไม่เกิน ๒๕๐ คน

ข้อพิจารณาในปีการศึกษา ๒๕๕๖ มีจำนวนนักศึกษา ๒๕๓ คน ซึ่งค่อนข้างมากในรุ่นก่อนๆ จำนวนไม่เกิน ๒๕๐ คน หรืออาจพิจารณา เหลือ ๒๐๐ - ๒๒๐ คน ลดจำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม จาก วปอ. ปรอ. และ วปม.

ข้อดีของการลดจำนวนนักศึกษา

๑. นักศึกษาจะคุ้นเคยกันมากขึ้น รู้จักกันมากขึ้นและเร็วขึ้น

๒. การช่วยเหลือกัน ขอคำแนะนำ จะเป็นประโยชน์มากขึ้น ในปีการศึกษาปัจจุบันบางคนก็มาเรียนน้อย จำชื่อจำหน้าไม่ค่อยได้

๓. ปรับเวลาการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศศึกษาในห้องเรียน และชั่วโมงสัมมนา ถกแถลง เช่น แต่ละช่วงเวลา ในประเทศ ไม่เกิน ๖ วัน และต่างประเทศไม่เกิน ๘ วัน เพิ่มการศึกษาประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จาก ๑ ครั้งเป็น ๒ ครั้ง

๔. เพิ่มความจริงจังในการศึกษา และการแลกเปลี่ยนความรู้เนื่องจากนักศึกษาขาดการศึกษามาก ในการศึกษาที่ วปอ.บางคนมาตอนเช้า และ เที่ยงหรือบ่าย ไม่ค่อยอยู่ในห้อง แต่เวลาเรียน มากกว่า ๘๕% และ ระหว่างการเดินทางดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศ

๕. วิทยากรผู้บรรยาย ควรจะเลือกจากผู้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ภายในประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ในทุกๆด้าน เหตุการณ์ภายในประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

ข้อเสีย

๑. เสียเวลา ศึกษาครั้งวันหรือ เต็มวันในระยะเวลา ๑ ปี ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อเสนอนี้ ๕ เดือน

๒. เมื่อเข้าศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายมาก โดยเฉพาะข้าราชการทหารที่มีแต่เงินเดือนมีการ
จัดหาเงิน มีการเลี้ยงสังสรรค์ค่อนข้างบ่อยซึ่งต้องเตรียมค่าใช้จ่ายไว้

๓. เสียประโยชน์แก่ทางราชการ ในส่วนข้าราชการที่มีตำแหน่งหลัก ย่อมทำงานได้ไม่
เต็มที่ นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ให้ความรู้ที่กว้าง
ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกในยุค โลกาภิวัตน์ การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘

ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่า ข้อมูลและข้อเสนอแนะ จะมีประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร
เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศ และความมั่นคงของชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิติ ดยัคคานนท์. **เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : บัดเตอร์ฟลาย, ๒๕๓๕.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. **คุณธรรมสำหรับนักบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ประชาชน, ๒๕๓๘.
- ฉันทนา จันท์บรรจง. **จิตวิทยาการบริหาร**. พิษณุโลก : บุญรอดเปเปอร์, ๒๕๔๒.
- ทิจิ. โนเอล เอ็ม, ทรงวิทย์ เขมเศรษฐ์ แปล. **กลไกสร้างภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๔๒.
- บุญชัย จงกลณี. **คุณธรรมของนักบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : สัตยาการพิมพ์, ๒๕๓๒.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร : อรุณสภาคพรวี, ๒๕๔๓.
- ประพันธ์ ผาสุกขีต. **ทางเลือก ทางรอด**. กรุงเทพมหานคร: เอเออาร์ อินฟอร์เมชั่น แอนด์พับลิเคชั่น, ๒๕๔๑.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **ผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: มติชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๔๑.
- พระราชวรมุณี (ประยูทธ ปยุตโต). **บทวิเคราะห์ความหมายจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มปป., ๒๕๓๒.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. **พฤติกรรมผู้นำกับการบริหารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘.
- มาสโลว์,เอ,เอช, วีระ สถิตถาวร แปล. **การจัดการและการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์ เจอร์นัล, ๒๕๔๒.
- วิจิตร อวาทกุล. **เทคนิคคุณลักษณะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : บพิข, ๒๕๓๕.
- วีรวิฑู มาฆะศิริานนท์. **การพัฒนาวิสัยทัศน์ผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๔๑.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทนต์กษณ์ สมิตะสิริ. **ภาวะผู้นำความสำคัญต่ออนาคตไทย**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ไทย, ๒๕๔๐.
- สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- สมยศ นาวิการ. **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ**, กรุงเทพมหานคร:ผู้จัดการ, ๒๕๔๐.
- สมยศ นาวิการ. (๒๕๔๐). **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพ : ดอกหญ้า, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๔๐.

หนังสือ (ต่อ)

สุภานี วัคคีย์พรหม. **ข้อคิด 20 ประการสู่การเป็นผู้นำ**, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สวณหนังสือ, ๒๕๔๐.

สุเมธ แสงนิมนวล. **ทำอย่างไรจึงจะเป็นนักบริหารชั้นยอด**, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บুকเบงก์, ๒๕๔๐.

เสนาะ ดิยาวี. **หลักการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

อรุณ รักธรรม. **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๓๗.

อานันท์ ปันยารชุน. **“ผู้นำ” คือผู้ที่คนอื่นอยากตาม**. กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๑.

วิทยานิพนธ์

ประดม แสงสว่าง. **“ลักษณะของนักบริหารการศึกษาที่คนไทยพึงประสงค์”**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

คาร์เตอร์ วี. กู๊ด. “Carter V.Good” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43>.

จอห์น ดิวอี้. “John Dewey”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.bloggang.com/viewblog .php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43](http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43)

โจฮัน เฟรดเดอริก แฮร์บาร์ต. “John Friedich Herbart”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43>.

“ฉันรักแปล”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://th49.ilovetranslation.com/ah-F901JeFW=d/.2557>.

ดร. สาโซ บัวศรี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43>

“ทฤษฎีลักษณะผู้นำ”, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Leadership_Theory.htm.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (ต่อ)

ปิ่น มาลากุล, ม.ล.. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43>.

.เฟรด คเอริก เฟรอบเอล. “Friedrich Froebel”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:<http://www.Bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43>.

ยัง ยักษ์ รุสโซ. “Jean Jacques Rousseau”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=oops&date=25-04-2010&group=84&gblog=43>.

Mediathailand. “knowledge base for all”, **การศึกษาต่อเนื่อง**, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post_8756.html

“phramaha ariyadhammo”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.l3nr.org/u/ariyadhammo/posts>.

ภาษาต่างประเทศ

Book

- Barnard, Chester I. **Organization and Management**. Massachusetts: Massachusetts University Press, 1995.
- Bass, barnard M and J. Avolio. **Manual for the Multifactor Leadership Questionnaire**. California : Consulting Psychologists Press, 1990.
- Campbell, Roald F. and Others. **Introduction to Educational Administration** (6 th ed). Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, 1983.
- Drake, Thelbert L. and H. Roe. **William H. Roe the Principalsip** (3 rd ed). New York : Free Press, 1986.
- Gorton, Richard A. **School Administration and Supervision**. (3rd ed). Dubuque : W.M.C.Brown, 1993.
- Harris, Philip R. **High Performance Leadership : Strategies for Maximum Career Productivity**. Illinois:Scott Foresman, 1989.
- Hutchins, Robert Duane. **Leadership Traits As Revealed by Leadership Value**. Illinois : Illinois University, 1997.
- Introduction to Educational Administration** (7 th ed). Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, 1993.
- Sergiovani, Beyene. **Supervision Behavior in Education**. New York : Prentice-Hall, 1983.
- Stogdill, Ralph. M. **Handbook of Leadership A Servay of Theory and Research**. New York : The Free Press, 1974.
- Ulrich, D. “The leader of the Future: New visions”, **strategies, and practices for the next era**. San Francisco: Jossey-Bass publishers, 1996.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พล.ต. นพพร เบี้ยวไข่มุก
วัน เดือน ปีเกิด	๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๐
การศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล แพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล วุฒิปัตรรังสีวิทยาทั่วไป โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรต่อความมั่นคงแห่งชาติ

ผู้วิจัย พลตรี นพพร เบี้ยวไข่มุก หลักรัฐประหาร วปม. รุ่นที่ 7

ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ที่ เป็นผู้สร้างสังคมจะพยายามทำให้สังคมนั้นๆ มีระเบียบแบบแผน เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความปลอดภัย รวมทั้งสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ความจำกัดของทรัพยากรบนโลก ทำให้แต่ละประเทศมีการแข่งขันทรัพยากรที่สำคัญซึ่งกันและกัน บางครั้งถึงกับมีการต่อสู้เพื่อครอบครองทรัพยากร ดังนั้นการป้องกันประเทศจึงมีความสำคัญต่อการอยู่รอดของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หมายถึง กองทัพเพื่อการป้องกันประเทศนั่นเอง ซึ่งกองทัพที่รักษาความมั่นคงของประเทศจะมีหน้าที่ดูแลรักษาความมั่นคงของรัสนั้นก็จำเป็นต้องมีองค์ประกอบ อุดมการณ์ คือมีความแน่วแน่ในการพิทักษ์รักษา ชาติ ศาสน์ กษัตริย์และประชาชน ความรู้ คือมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครองต่างๆ และโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตยที่จะเป็นหลักประกันความมั่นคงของรัสนั้นในระยะยาว ความอดทน คือ มีความกล้าหาญที่จะทำการใดๆ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัสนั้นเพื่อความผาสุกของประชาชน ความเอื้ออาทร คือมีความเมตตากรุณาต่อประชาชนให้เกิดความปกติสุข ไม่ถูกกดขี่ขูดรีด เอารัดเอาเปรียบ ประเทศไทยมีกองทัพที่มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับต้นๆ ของโลก การพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของกองทัพขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บังคับบัญชา

ผู้นำกองทัพ ภาวะผู้นำหรือความสามารถในการนำเป็นคำที่มีความหมายในทางบวกเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปหากมีการกล่าวถึงบุคคลใดว่ามีภาวะผู้นำดีเป็นการแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับการยอมรับเชื่อถือจากผู้คนในสังคมนั้นภาวะผู้นำเป็นเรื่องของนามธรรมไม่มีตัวตนตรวจวัดไม่ได้ไม่อาจทราบได้ว่าผู้มีภาวะผู้นำที่ดีนั้นต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่ได้อย่างไรบ้างไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความเสียสละ หรืออื่นใด หากแต่เมื่อรวมๆกันแล้วทำให้บุคคลผู้นั้นได้รับการยอมรับเชื่อถือให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจปฏิบัติภารกิจเพื่อส่วนรวมได้สำเร็จเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสรับรู้จากผู้เกี่ยวข้องได้ว่าบุคคลใดมีภาวะผู้นำอยู่ในตนเองหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ดังนั้นจึงได้เกิดหลักสูตรการศึกษาเพิ่มเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำในเหล่าทัพขึ้นมาจากแนวความคิดของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จอมพล ป.พิบูลสงคราม เมื่อ 21 เมษายน 2498 ว่า

“ในการป้องกันประเทศชาติให้พ้นจากการรุกรานในสมัยนี้หาได้มีความสำคัญอยู่ที่กำลังทหารแต่ฝ่ายเดียวไม่ ตรงกันข้ามบรรดาเจ้าหน้าที่ในกระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนองค์การทั้งสิ้นย่อมมีความสำคัญในการป้องกันชาติร่วมกัน..... รัฐบาลจึงจำเป็นต้องตั้งสถาบันการศึกษาขึ้นเป็นแหล่งกลาง เพื่อประสานความรู้ในสาขาต่างๆ โดยกว้างๆ ให้แก่ผู้ที่จะทำหน้าที่ดำเนินการเป็นฝ่ายปฏิบัติการชั้นสูงของรัฐบาล ในการป้องกันราชอาณาจักร สถาบันแห่งนี้ใช้ชื่อว่า วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

วัตถุประสงค์

เพิ่มประสิทธิภาพอันเป็นการสร้างความพร้อมให้กับกำลังพล ได้แก่ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของกำลังพล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ทางวิชาต่างๆ นอกเหนือจากวิชาการทหาร อันจะเป็นผลให้กำลังพลได้รับการพัฒนาทางความคิด มีความรู้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการประสานงานกับหน่วยข้างเคียงต่างเหล่าทัพและต่างกระทรวง เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ และหลักสูตรที่สูงสุดของเหล่าทัพ ข้าราชการพลเรือน และภาคเอกชนคือ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยการศึกษาต่อเนื่องตั้งแต่จบแพทย์ไปศึกษาต่อต่างประเทศ มาทำงานที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ศึกษาต่อที่วิทยาลัยการทัพบกได้ทำเอกสารวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาต่อเนื่องของแพทย์ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ซึ่งได้แนวคิดมาจากการเข้าประชุมทางรังสีวิทยา ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้คำว่า Continuous Medical education (CME) โดยมีการเก็บคะแนนทุกครั้งที่เข้าประชุม สัมมนา หรือบรรยายทางวิชาการ แล้วสรุปทุกปลายปีหรือทุก 5 ปี ต่อมาได้มาศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นสถาบันวิชาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรให้แก่ ข้าราชการ ภาครัฐ และนักธุรกิจภาคเอกชน ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ในอันที่จะต้องป้องกัน ต่อสู้ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ ทั้งนี้ยังจัดทำ

ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บริหารระดับสูงของกองทัพศึกษาต่อเนื่องอยู่หลายคน ซึ่งผู้บริหารระดับสูงทุกคนมีความสนใจ และต้องการที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพ และศักยภาพสูงขึ้น การศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นการศึกษาที่มีนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีศักยภาพ และมีประสบการณ์นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ ในแง่ต่างๆ ของนักศึกษาจากหลายกลุ่มหลายอาชีพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา และตั้งหัวข้อวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ร่วมกัน ในอันที่จะต้องป้องกัน ต่อสู้ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ ทั้งนี้ยังจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อศึกษาข้อขัดข้อง ปัญหา อุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกองทัพ เพื่อเสนอแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ จากการศึกษาต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกองทัพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาจาก นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา 2556-2557 ทั้ง 3 หลักสูตร ประกอบด้วยหลักสูตร วปอ., ปรอ., วปม. เฉพาะผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา 2556-2557 ทั้ง 3 หลักสูตรในกลุ่มของผู้บริหารระดับสูงของกองทัพ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ระดับสูงมีความเป็นผู้นำมีคุณวุฒิวิบุลย์ และการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสารวิชาการในประเทศ

และต่างประเทศ ผลจากการสัมมนาเอกสารการวิจัย รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลที่เตรียมไว้มาศึกษา รายละเอียด เรียบเรียงเขียนตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

สรุปข้อเสนอแนะการศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

มีความรู้มากขึ้นในระดับยุทธศาสตร์ชาติความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยมากขึ้น เหมาะสมกับเหตุการณ์ โลกปัจจุบันสามารถใช้กับความต้องการของหน่วย และกองทัพมากขึ้น ความสัมพันธ์ที่ดีมากขึ้น ของนักศึกษาเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานรัฐและภาคเอกชน ประสิทธิภาพ และศักยภาพของนักศึกษาดีขึ้น ความมั่นคงแห่งชาติในด้านภาพรวมจากนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจะมั่นคงมากขึ้น เสริมสร้างและสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติ จากการศึกษา ในห้องบรรยาย จากการศึกษาผู้บรรยาย วิจารณ์ในชั้นเรียน และการพูดคุยในห้องและนอกห้องสัมมนา ประเทศชาติมีการเปลี่ยนแปลงในโลกทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ส่วนด้านสังคมก็จะมีมุมมองที่กว้างขึ้น รู้จักคนมากขึ้น ติดต่อบริษัทงานดีขึ้น ในภาวะวิกฤตไม่ว่าส่วนตัวและส่วนรวม การแก้ไขปัญหา ก็จะเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะ

อายุของผู้เข้าศึกษา ควรอยู่ระหว่าง 48-52 ปี และช่วงอายุไม่ควรห่างกันมากประมาณ 4-5 ปี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอายุของผู้เข้าศึกษา

ปรับอายุผู้เข้าศึกษาลงมา 48-52 ปี เหตุผลเพื่อให้เวลาที่เหลือก่อนเกษียณมีมากเพื่อทำประโยชน์แก่กองทัพและประเทศชาติมากขึ้น ความแตกต่างระหว่างอายุไม่ควรกว้างมาก 4-5 ปี และเหมาะสมในการเรียนร่วมกัน อายุที่แตกต่างกันมากเกินไป บางครั้งก็ทำให้เกิดปัญหาได้ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การสัมมนา การเข้าสังคม โดยเฉพาะอายุของนักศึกษาข้าราชการทหารจะมากกว่า ข้าราชการพลเรือนและภาคเอกชน น่าจะเนื่องมาจากวิธีการคัดเลือกแต่ละกระทรวง ประโยชน์จากการรับราชการหลังจบการศึกษาอย่างน้อยควรจะ 8-10 ปี เพื่อประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

ตำแหน่งของผู้เข้าศึกษา ไม่ควรอยู่ตำแหน่งหลัก เพื่อไม่เสียประโยชน์ของทางราชการ และไม่เป็นภาระแก่นักศึกษา แต่ในการพิจารณาผู้มีสิทธิเข้าเรียนต้องเลือกผู้มีศักยภาพ ที่ควรหรือ ต้องอยู่ในตำแหน่งหลัก สามารถย้ายผู้มีสิทธิเข้าเรียน เข้ามาอยู่ใน กทม.หรือปริมณฑล

จำนวนผู้เข้าศึกษา ควรจะไม่เกิน 240 คน ข้อพิจารณาในปีการศึกษา 2556 มีจำนวน นักศึกษา 293 คน ซึ่งค่อนข้างมากในรุ่นก่อนๆ จำนวนไม่เกิน 240 คน หรืออาจพิจารณาเหลือ 200- 220 คน ลดจำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม จาก วปอ., ปรอ. และ วปม.

ABSTRACT

Title : Continuous Education of High Ranked Armed Forces Officer at National Defence College

Field : Social- Psychology

Name : Maj.Gen.Nopporn Beokhaimook **Course** NDC (SPP) **Class** 7

Human Socialization was managed by human in order to organize regulation of the people of the country. The purpose of this regulation is to keep good atmosphere safe community and civilization. But it is limited by lack and less of natural resource. Every country had to push every power to get them even though using military attack.

High ranked officer or chief of the armed forced is the word in positive meaning. It is generally accepted that man who has good leadership to the officer and people of the country.

The purpose of this research, Continuous education of high ranked armed forces officer at National Defence College (NDC) is the study how and what, of the trouble problem advantage disadvantage and resolution of the cause. In this way we can use them to build up the public and national security.

In conclusion we found that every participant have more knowledge from the study at NDC in the field of strategy national security global modernization change.

Now we can use knowledge management to apply for the need of department to armed forces.

Good relationship between each participant is the benefit to government agency or private sector. Their efficiency and potential is much improved. They are helpful to social security and national security in overall.

It is the achievement from the study in the lecture room, discussed room education tour inbound and outbound.

We have prepared the change of globalization to the new era. Especially Asean 2015 (2558). We will have good vision good connection good participation in normal and crisis situation. National security is much better.